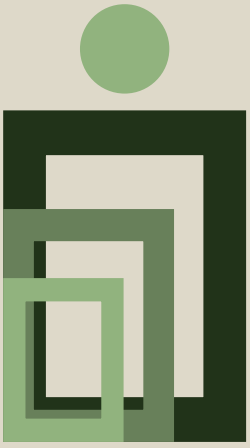

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Направление
ЧОВЕК И ОБЩЕСТВО

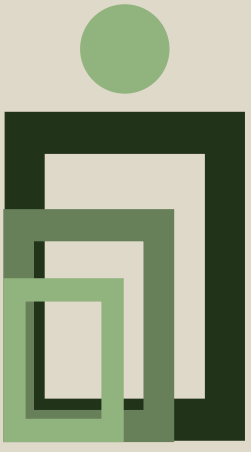
ИНСТИТУТ
ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ
НА НАСЕЛЕНИЕТО
И ЧОВЕКА

ИИНЧ

BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

Research fields
MAN AND SOCIETY

INSTITUTE
FOR POPULATION
AND HUMAN
STUDIES

IPHS

2023

© Институт за изследване на населението и човека при БАН, 2023
© Institute for Population and Human Studies, BAS, 2023

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт за изследване на населението и човека
София 1113, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6
http://www.iphs.eu/bg

BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCE
Institute for Population and Human Studies
Bl. 6, Acad. Georgi Bonchev St., Sofia 1113, Bulgaria
http://www.iphs.eu/en

ДИРЕКТОР
Проф. д.н. Антоанета Христова

DIRECTOR
Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD
+359 (0) 2 8705303
a.hristova@iphs.eu

РЪКОВОДИТЕЛИ НА ДЕПАРТАМЕНТИ

HEADS OF DEPARTMENTS

ПСИХОЛОГИЯ
Доц. д-р Мария Атанасова-Трифонова

PSYCHOLOGY
Assoc. Prof. Maria Atanassova-Trifonova, PhD
+359 (0) 2 979 63 64
m.p.trifonova@gmail.com

ДЕМОГРАФИЯ
Доц. д-р Спас Ташев

DEMOGRAPHY
Assoc. Prof. Spas Tashev, PhD
+359 (0) 2 979 3412
spas.tasheff@gmail.com

Научен секретар
Доц. д-р Стоянка Черкезова

Scientific Secretary
Assoc. Prof. Stoyanka Cherkezova, PhD
stoyanka.cherkezova@iphs.eu

Председател на Научния съвет
Проф. д.ист.н. Щелиян Щерионов

Chair of Scientific Council
Prof. Shtelian Shterionov, Dr of Historical Sciences
shterionov@yahoo.com

Председател на ОС на учените
Проф. д-р Кремена Борисова-Маринова

Chair of the General Scientific Meetings
Prof. Kremena Borissova-Marinova, PhD
kbmar@abv.bg

Национална школа за докторанти и млади изследователи
Доц. д-р Анна Александрова-Караманова

National School for Doctoral Students and Young Researchers
Assoc.Prof. Anna Alexandrova-Karamanova, PhD
schooliphs@gmail.com

СПИСАНИЯ

PSYCHOLOGICAL RESEARCH (IN THE BALKANS)
Гл. редактор проф. д.н. Антоанета Христова
редактор Мая Конова
+359 (0) 2 9793048
psy_research@abv.bg
http://www.journalofpsychology.org

JOURNALS

PSYCHOLOGICAL RESEARCH (IN THE BALKANS)
Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD – Editor in Chief
Maya Konova - Editor

СП. „НАСЕЛЕНИЕ”
Гл. редактор проф. д-р Кремена Борисова-Маринова
редактор Мая Конова
+359 (0) 2 9793048
nasselenie_review@abv.bg
http://nasselenie-review.org

NASSELENIE REVIEW
Prof. Kremena Borissova-Marinova, PhD – Editor in Chief
Maya Konova - Editor

СБОРНИК ДОКЛАДИ НА НАЦИОНАЛНАТА ШКОЛА ЗА ДОКТОРАНТИ И МЛАДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ В СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ
Гл. редактор проф. д-р Катя Стойчева
редактор Мая Конова
shkola-iphs@abv.bg

COLLECTED PAPERS OF THE NATIONAL SCHOOL FOR DOCTORAL STUDENTS AND YOUNG RESEARCHERS IN SOCIAL SCIENCES
Prof. Katya Stoycheva, PhD – Editor in Chief
Maya Konova - Editor

Библиотека
+359 (0) 2 9793032
e.atanasova@iphs.eu

Library

Канцелария
+359 (0) 2 870 53 03, +359 (0) 2 979 3030
office@iphs.eu

Secretary’s Office

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

ИНСТИТУТЪТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА БЕ УДОСТОЕН ОТ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ С ЛОГОТО «HR EXCELLENCE IN RESEARCH»

През май 2016 г. Европейската Комисия присъди на Института за изследване на населението и човека правото да използва логото «HR Excellence in Research». Логото ще способства ИИНЧ да се включи в Европейското изследователско пространство, като осигури по-добри условия за работа и кариерно развитие на изследователите, свободен обмен на знания и отворен пазар на труда.

Логото „HR Excellence in Research» е награда, която идентифицира институции и организации като доставчици и поддръжници на стимулираща и благоприятна работна среда или като финансираща институция, която насърчава предоставянето на такава благоприятна среда чрез правилата си за финансиране.

Стратегията за човешките ресурси за изследователи (HRS4R) осигурява подкрепа на работодателите и финансиращите организации на изследователите при практическото прилагане на принципите на Европейската харта за изследователи и Кодекса за поведение при подбора на учени. Това е поетапен процес, който дава възможност на организациите действително да интегрират тези принципи в собствените си политики за човешките ресурси. Целта е да се популяризират привлекателни изследователски кариери и да се подобрят условията на труд и заетост за изследователите в цяла Европа.

THE INSTITUTE FOR POPULATION AND HUMAN STUDIES WAS AWARDED BY THE EUROPEAN COMMISSION THE RIGHT TO USE «HR EXCELLENCE IN RESEARCH» LOGO

In May 2016 the European Commission awarded the Institute for Population and Human Studies the use of «HR Excellence in Research» logo. Award will enable the IHPS to join the European research area and to ensure better working conditions and career development of researchers and the free flow of knowledge and open labor market.

The «HR Excellence in Research» logo is an award that identifies institutions and organizations as suppliers and supporters of a stimulating and rewarding work environment or as a financial institution that promotes the provision of such a favorable environment through its rules on funding.

Human resources strategy for researchers (HRS4R) provides support to employers and financing organizations of researchers in the practical implementation of the principles of the European Charter for Researchers and the Code of Conduct for the Recruitment of scientists. This is a phased process that enables organizations to effectively integrate these principles in their own human resources policies. The aim is to promote attractive research careers and to improve the conditions of work and employment for researchers across Europe.

Българска академия на науките
ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА (ИИНЧ-БАН)

проф. д.н. Антоанета Христова
директор на ИИНЧ-БАН

Приоритетите на Института за изследване на населението и човека (ИИНЧ) при БАН са насочени към провеждане на изследвания в сферите на психологията и демографията. Тематиката обхваща разкриване на закономерностите и факторите за развитие и възпроизводство на българското население, както и психологичното развитие и реализация на отделния човек.

Дейността на института съответства на целите и съдържанието на основните тенденции в Актуализираната национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г. и на тематичните кръгове в Хоризонт Европа. Историята на института започва на 1 юли 2010 г. с обединението на две звена на БАН – Институт по психология и Център за изследване на населението.

Институтът по психология при БАН е наследник на първото академично звено по психология – Лаборатория по психология, създадено на 11 март 1973 г. През 1980 г. се преименува в Централна лаборатория по психология, която на 1 май 1990 г. прераства в Институт по психология.

Центърът за изследване на населението при БАН е основан на 7 май 1990 г. като един от най-новите институти за обществени науки и като самостоятелно научно звено в структурата на БАН. Основната цел на неговото създаване е той да бъде център за разработване на специфична демографска методология за анализ, моделиране и прогнозиране на демографските процеси, да координира дейностите в тази област и да анализира проблеми на населението и произтичащата от това демографска политика на страната.

Проблематиката, разработвана от учените в новото звено, е продължение на тази, която е разработвана в предишните две организации. Проблемните сфери, в които се развива научноизследователската дейност в департамент Демография, обхващат проучвания върху историческата демография на българските земи, въпроси на миграционната политика, взаимовръзка между селската селищна система и човешкия потенциал на българското село, демографски проблеми на раждаемостта, анализи на развитието на населението на България през XX и XXI в., въпроси за здравния статус и достъпа до здравеопазване на ромите в крос-културен аспект. В ИИНЧ се реализира най-мащабния консултантски проект за изследване на демографските проблеми на страната и предлагане на конкретни мерки за тяхното преодоляване.

Научните области, в които се развива дейността в департамент Психология са проблеми на поведението и здравето при юношите в крос-културен аспект, на ценностите на българина през периода на най-новата история на страната, на психологичните фактори при процесите на учене през целия живот, организационно-психологични и личностни особености на психичното здраве и благополучие, щастието, перфекционизма, сравнителни междукултурни анализи на нагласите спрямо етноси, когнитивно-психологичните аспекти на емоционалното развитие в детска възраст, върхови постижения през призмата на хуманистичния подход. Реализират се и значими изследвания в областта на невропсихологията като проучването на зрителна и тактилна перцепция за диагностика на нарушения в способността на учене при деца и др. В ИИНЧ бяха реализирани едни от най-значимите национални проекти, насочени към агресията в училище, стандартите за детско развитие, емиграционните процеси при младите и анализ на обществената среда през призмата на рисковете за поляризация и радикализация.

ИИНЧ развива акредитирани докторантски програми като Обща психология, Педагогическа и възрастова психология/Психология на развитието и образованието, Социална психология, Трудова и организационна психология, Консултативна психология, Социология, История на България (Историческа демография), Статистика и демография.

Ежегодно в ИИНЧ се организират кръгла маса по актуална психологична проблематика, както и демографски изследователски форум. Институтът е и ежегоден организатор на единствената докторантска школа по социални науки у нас.

Демографията и психологията са науки, които засягат жизнено значими аспекти на развитието на населението и на психиката на отделния човек, и на обществото. Институтът заема важното място

социалното познание и в обществената практика, с доказано устойчиво развитие. Проекти са реализирани чрез спечелени конкурси в европейски програми или при двустранно сътрудничество с европейски партьори, а така също и по договори със Световната банка, с УНИЦЕФ и др. Фондът за научни изследвания оценява високо усилията на учените и системно подкрепя изследователски проекти на ИИНЧ.

Традиция е държавните институции да се обръщат към нас и да търсят експертиза по едни от най-актуалните обществени предизвикателства. Сериозни проекти се реализират именно по договори с различни министерства. През последните години държавните институции имат конкретни искания за проучване на обществени предизвикателства и за предлагане на конкретни политики, програми и решения.

През 2016 г. Европейската комисия присъди на Института за изследване на населението и човека правото да използва логото «HR Excellence in Research». То способства ИИНЧ да се включи по-оптимално в Европейското изследователско пространство и е признание за качеството на институционалната научна среда за развитие на учените. През 2021 г. ИИНЧ бе удостоен и с друга значима награда „Грамота за актуални изследвания със значителен принос за обществото“ от Българската академия на науките.

проф. д.н. Антоанета Христова
директор на ИИНЧ-БАН

Bulgarian Academy Of Science
INSTITUTE FOR POPULATION AND HUMAN STUDIES

The Institute for Population and Human Studies (IPHS) at the BAS is oriented towards conducting demographic and psychological research. The topic covers revealing the regularities and factors for the development and reproduction of the Bulgarian population, as well as for the psychological development and realization of the individual. The priorities correspond to the spirit and content of the main trends in both the Updated National Strategy for the Development of Scientific Research in the Republic of Bulgaria 2017-2030 and the thematic circles in Horizon Europe. The history of the institute began on July 1, 2010, with the merger of two units of the BAS - the Institute of Psychology and the Center for Population Research.

The Institute of Psychology at the BAS is the first academic unit in psychology - the Laboratory of Psychology and was established on March 11, 1973. In 1980, it was renamed the Central Laboratory of Psychology, which on May 1, 1990 grew into the Institute of Psychology.

The Center for Population Research at the BAS was founded on May 7, 1990 as one of the newest institutes for social sciences and as an independent scientific unit within the structure of the BAS. The main purpose of its creation is to be a center for the development of a specific demographic methodology for analysis, modeling and forecasting of demographic processes, to coordinate activities in this area and to analyze population problems and the resulting demographic policy of the country.

The issues developed by scientists in the new unit are a continuation of those developed in the previous two organizations. The problem areas in which the research activity in the Department of Demography is developed include studies on the historical demography of the Bulgarian lands, issues of migration policy, the interrelationship between the rural settlement system and the human potential of the Bulgarian village, demographic problems of the birth rate, analyzes of the development of the population of Bulgaria in the 20th and 21st centuries, questions about the health status and access to health care of the Roma in a cross-cultural aspect. The largest consulting project for the study of the country›s demographic problems and the proposal of specific measures to overcome them is being implemented in the IPHS.

The scientific fields in which the activity in the Department of Psychology is developed are problems of behavior and health among adolescents in a cross-cultural aspect, the values of Bulgarians during the period of the country›s recent history, psychological factors in the processes of lifelong learning, organizational-psychological and personal features of mental health and well-being, happiness, perfectionism, comparative cross-cultural

analyzes of attitudes towards ethnicities, cognitive-psychological aspects of emotional development in childhood, excellence through the prism of the humanistic approach. Significant research is also carried out in the field of neuropsychology, such as the study of visual and tactile perception for the diagnosis of disorders in the ability to learn in children, etc. Some of the most significant national projects aimed at school aggression, child development standards, emigration processes among young people and analysis of the public environment through the prism of the risks of polarization and radicalization were implemented in the IPHS.

The IPHS develops accredited doctoral programs such as General psychology, Pedagogical and age psychology/ Psychology of development and education, Social psychology, Labor and organizational psychology, Counseling psychology, Sociology, History of Bulgaria (Historical demography), Statistics and demography.

A Round Table on current psychological issues, as well as a Demographic Research Forum, are organized annually at the National Institute of Social Sciences and Humanities. The institute is also the annual organizer of the only doctoral school in social sciences in our country.

Demography and psychology are sciences that affect important aspects of population development and the psychology of the individual and society. There is sustainable development and the important place our institute occupies in social knowledge and in public practice. Projects have been implemented through winning competitions in European programs or in bilateral cooperation with European partners, as well as under contracts with the World Bank, UNICEF, etc. The Research Fund highly values the efforts of our scientists and research projects funded through its competitions are being worked on.

It is a tradition for state institutions to turn to us and seek expertise on some of the most pressing societal challenges. Serious projects are implemented precisely under contracts with various ministries. In recent years, state institutions have had specific requests to study societal challenges and to propose specific policies, programs and solutions.

In 2016, the European Commission awarded the Institute for Population and Human Research the right to use the «HR Excellence in Research» logo. It contributes to the IINC to be included more optimally in the European Research Area and is a recognition of the quality of the institutional scientific environment for the development of scientists. In 2021, IINCH was also awarded with another significant award «Certificate for current research with a significant contribution to society» by the Bulgarian Academy of Sciences.

Director of IPHS-BAS
Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD

ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА

Институтът за изследване на населението и човека е научно звено за теоретични, научноприложни изследвания и подготовка на научни кадри в областта на демографията и психологията.

Мисия

Институтът е ориентиран към провеждане на демографски и психологични изследвания, целящи разкриване на закономерностите и факторите за развитие и възпроизводство на българското население, а също за психологично развитие и реализация на отделния човек. Изследователската стратегия на института е насочена към подпомагане на институциите при решаването на проблеми с демографското и личностно развитие в условията на европейска интеграция и налични глобални тенденции.

Приоритети

Приоритети в научноизследователската дейност на ИИНЧ са:

o Структурни промени в населението вследствие на пониженатa раждаемост, остаряването, вътрешната и външната миграция, дестабилизирането на семейната институция, заболеваемостта и други демографски предизвикателства;

o Промени в демографското поведение на населението в България: Теории, методологии и емпирични анализи в условията на икономическа и демографска криза;

o Интеграционни процеси и националната идентичност във връзка с глобализацията, етническото и религиозното многообразие и повишената мобилност на населението.

INSTITUTE FOR POPULATION AND HUMAN STUDIES

The Institute for Population and Human Studies is an academic centre for theoretical and applied research in different fi elds of demography and psychology.

Mission

The mission of IPHS is to carry out demographic and psychological research aimed at studying regularities and determinants of population and individual development. Analyses of reproduction processes and psychological mechanisms for regulation of behavior with the purpose of assisting institutions in the implementation of strategies and policies for social and personal growth in the process of European integration and world globalization.

Priorities

IPHS' key research areas are as follows:

o Structural changes in population due to falling birth rates, ageing, migration, destabilization of the family institution, morbidity and other demographic challenges;

o Demographic behavior changes in Bulgarian population: Theories, methodological research and empirical analyses in conditions of economic and demographic crisis;

o Integration processes and national identity in the context of ethnic, religious, etc. diversity, increased population mobility and globalization;

o Changes in personal potential for development and lifelong learning and creating practical approaches for improving the quality of life.

50
години
ПСИХОЛОГИЯ
в БАН

ДЕПАРТАМЕНТ ПСИХОЛОГИЯ

Департаментът по психология се състои от 4 секции:

- ПСИХОЛОГИЯ НА ЛИЧНОСТТА И КОГНИТИВНА ПСИХОЛОГИЯ
- ПСИХОЛОГИЯ НА РАЗВИТИЕТО И ЗДРАВЕТО
- СОЦИАЛНА И КОНСУЛТАТИВНА ПСИХОЛОГИЯ
- ТРУДОВА И ОРГАНИЗАЦИОННА ПСИХОЛОГИЯ

PSYCHOLOGY DEPARTAMENT

Sections in Psychology Department:

- PERSONALITY AND COGNITIVE PSYCHOLOGY
- DEVELOPMENTAL AND HEALTH PSYCHOLOGY
- SOCIAL AND COUNSELING PSYCHOLOGY
- WORK AND ORGANIZATIONAL PSYCHOLOGY

доц. д-р Мария Атанасова-Трифонова

Ръководител на департамент "Психология"

Assoc. Prof. Maria Atanassova-Trifonova, PhD

Head of the Department

ПСИХОЛОГИЯ НА ЛИЧНОСТТА И КОГНИТИВНА ПСИХОЛОГИЯ

Учените в секцията се интересуват от механизмите на човешкия ум и поведението на личността. Техните изследвания са насочени към основни личностни измерения, когнитивни процеси и методологията на измерването им. Провежданите изследвания обхващат психологични фактори и индивидуални различия, свързани с безопасността на пътя; религиозност (вяра, практика, мотивация, познание), психично благополучие и копинг; личност и мотивация в творчеството и творческия процес; междуличностно възприятие (лице в лице и в интернет), възприятието на индивида за изкуствения интелект и взаимодействието с новите технологии.

PERSONALITY AND COGNITIVE PSYCHOLOGY

This Unit's researchers are interested in the mechanisms of the human mind and individual behaviour. They investigate basic personality dimensions, cognitive processes, and the methodology of their measurement. Their research focuses on psychological factors and individual differences related to road safety; religiosity (faith, practice, motivation, cognition), psychological well-being and coping; creativity motivation and the role of personality in the creative process; interpersonal perception (face to face and online), individual's perception of artificial intelligence and their interaction with new technologies.

проф. д-р Катя Стойчева
Ръководител секция
kstoycheva@iphs.eu

Prof. Katya Stoycheva, PhD
Head of Unit
kstoycheva@iphs.eu

гл.ас. д-р Зорица Тоткова
Assist. Prof. Zornitsa Totkova, PhD
z.totkova@abv.bg

гл.ас. д-р Елена Цанкова
Assist. Prof. Elena Tsankova, PhD
etsankova@gmail.com

гл.ас. д-р Мария Иванова
Assist. Prof. Maria Ivanova, PhD
miaivanova@abv.bg

психолог Калина Попова
Psychologist Kalina Popova
kalina_popova@yahoo.com

ДОКТОРАНТИ

Задочен докторант
Анет Маринова-Митова
(01.01.2019 – 01.01.2023)

PHD STUDENTS

Anet Marinova-Mitova
(01.01.2019 – 01.01.2023)

ПСИХОЛОГИЯ НА РАЗВИТИЕТО И ЗДРАВЕТО

Научните интереси на изследователите в секцията са насочени към разбиране механизмите на учене и развитийна промяна в различни области в периода на ранното детство. Провежданите изследвания обхващат оценката на качеството и ресурсите на образователната среда, както и на родителските практики за грижа и стимулиране на детското развитие за постигане на емоционално благополучие на диадата дете-родител. Изследват се субективните преживявания и основните индивидуални и социални фактори, определящи (рисковете пред) позитивното развитие, адаптивното функциониране и психосоциалното благополучие в юношеството и възникващата зрялост. Проучват се също психосоциалните детерминанти на здравето и благополучието на младите хора, както и връзките на външния вид като сложен многомерен конструкт с психичното и физическото здраве, социалния и академичния успех. Проследяват се здравните и психосоциални ефекти на пандемията от COVID-19 върху уязвими групи като юноши и тежко преболедували в България и в региона на Източна и Централна Европа.

В секцията се развиват и теми по когнитивна наука- изследва се релационното мислене у хората и се търсят измерения на процесите на bottom up и top -down в различни области на познанието. От интерес са процесите на съня, изследвани чрез системата за мониторинг на мозъчната активност и движенията на очите с цел активно влияние върху психичната дейност по време на сънуване.

DEVELOPMENTAL AND HEALTH PSYCHOLOGY

The scientific interests of the researchers in the unit are focused on the understanding of mechanisms of learning and developmental change in different areas during the early childhood. The research includes the assessment of the quality and resources of the educational environment, as well as of the parental practices for care and stimulation of child development in order to achieve the emotional well-being of the child-parent dyad.

Subjective experiences and the underlying individual and social factors determining (risks for) positive development, adaptive functioning, and psychosocial well-being in adolescence and emerging adulthood are explored. Psychosocial determinants of young people's health and well-being are also investigated, as well as the relationships of appearance as a complex multidimensional construct with mental and physical health, social and academic success. The health and psychosocial effects of the COVID-19 pandemic on vulnerable groups such as adolescents and severe and critical COVID-19 survivors in Bulgaria and in the region of Eastern and Central Europe are being analyzed.

Cognitive science topics are also explored– the relational thinking is studied, so the projections of bottom-up and top-down processes are sought in various fields of knowledge. Of interest are sleep processes studied through the system for monitoring the brain activity and eye movements with the aim of actively influencing mental activity during dreaming.

доц. д-р Мария Атанасова-Трифонова
ръководител секция
m.p.atanassova@gmail.com

Assoc. Prof. Maria Atanassova-Trifonova, PhD
Head of Unit
m.p.atanassova@gmail.com

доц. д-р Анна Александрова-Караманова
Assoc. Prof. Anna Alexandrova-Karamanova, PhD
annaalexandrova@yahoo.com

доц. д-р Георги Петков
Assoc. Prof. Georgi Petkov, PhD
georgi.petkov@iphs.eu

гл. ас. д-р Емануела Паунова-Маркова
Assist. Prof. Емануела Paunova-Markova, PhD
emanuela.paunova.markova@iphs.eu

ДОКТОРАНТИ

Редовен докторант
Радостина Стоянова-Ширяев
(01.01.2022-01.01.2025)

Редовен докторант
Ваня Славова
(01.02.2022-01.02.2025)

PHD STUDENTS

Radostina Stoyanova-Shiryaev
(01.01.2022-01.01.2025)

Vanya Slavova
(01.02.2022-01.02.2025)

СОЦИАЛНА И КОНСУЛТАТИВНА ПСИХОЛОГИЯ

Учените в секция „Социална и консултативна психология" разработват проекти върху актуални проблеми на обществено развитие. Тематиката обхваща едни от най-значимите социално-психични феномени и процеси като миграционни и междуетнически нагласи, етнонационално разнообразие, гражданска включеност в европейските процеси, ценности и политически идеологии. Във фокуса на научноизследователската дейност са проблемите в сферата на агресията и насилието, междугруповите и междуличностните отношения, общуването в социалните мрежи, множествените психосоциални и виртуални идентичности, лидерството, психичното благополучие и жизненото планиране. В направлението на консултативната психология се изследват проблемите на психологичната практика във връзка с насилието в семейството и в училище, зависимостите от психоактивни вещества, стреса, копинг стратегиите и ролята на социалната подкрепа. В секцията се изучават също социално-психологичните ефекти на актуални глобални проблеми като кризата, породена от COVID-19, засилените процеси на миграция и радикализация. Разработват се методики за събиране и анализ на количествени и качествени данни и се формулират препоръки за разработване на съответни мерки и политики.

SOCIAL AND COUNSELING PSYCHOLOGY

The researchers at Social & Counseling Psychology Unit study current issues of societal development. Their research projects address some of the most significant social-psychological phenomena and processes such as migration and interethnic attitudes, diversity, citizens' involvements in the EU processes and initiatives, values and political ideologies. The focus of research are aggression and violence, intergroup and interpersonal relationships, social networking, multiple psychosocial and virtual identities, leadership practices, life planning and psychological well-being. Among the key topics of study in the field of counselling psychology are the issues of counseling practice, including in relation to domestic violence, bullying at school, drug addictions, perceived stress, coping strategies and the role of social support. Researchers also examine social-psychological effects of current global problems such as the crisis caused by COVID-19, the increasing rates of migration and radicalization worldwide. Methods for data collection and analyses of both quantitative and qualitative data are designed, as well as recommendations for development of relevant measures and policies.

доц. д-р Диана Бакалова
ръководител секция
diana_ib@abv.bg

Assoc. Prof. Diana Bakalova, PhD
Head of Unit
diana_ib@abv.bg

проф. д.н. Антоанета Христова
Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD
a.hristova@iphs.eu

Директор на ИИНЧ (2010-2018) (2022-….)
Director of IPHS-BAS (2010-2018) (2022-….)

проф. д-р Йоланда Зографова
Prof. Yolanda Zografova, PhD
yozograf@gmail.com

Директор на ИИНЧ (2018-2022)
Director of IPHS-BAS (2018-2022)

гл.ас. д-р Росица Рачева
Assist. Prof. Rositsa Racheva, PhD
rositsa.racheva@gmail.com

гл.ас. д-р Екатерина Димитрова
Assist. Prof. Ekaterina Dimitrova, PhD
keiti_d@mail.bg

гл. ас. д-р Илина Начева
Assist. Prof. Ilina Nacheva, PhD
i.nacheva@iphs.eu

гл. ас. д-р Полимира Митева
Assist.Prof. Polimira Miteva, PhD
polimira.miteva@gmail.com

психолог Борян Андреев
Psychologist Boryan Andreev
borian@abv.bg

гл. ас. д-р Надя Матеева
Assist. Prof. Nadya Mateeva, PhD
nadia@gyuvetch.bg

ас. Валентина Долмова
Assist. Valentina Dolmova
v.dolmova@gmail.com

психолог Красимира Нешкова-Атанасова
Psychologist Krassimira Neshkova-Atanassova
krassimiran@yahoo.es

ас. Дияна Добрева-Христова
Assist. Diyana Dobreva-Hristova
dobrevadh@gmail.com

ДОКТОРАНТИ

Редовен докторант
Дияна Добрева-Христова
(01.10.2018-01.10.2021)

Редовен докторант
Валентина Долмова
(01.01.2020-01.01.2023)

Редовен докторант
Емил Георгиев
(01.01.2020-01.01.2023)

Редовен докторант
Пламен Петков
(01.10.2022-01.10.2025)

Редовен докторант
Юлиан Харалампиев
(01.01.2023-01.01.2026)

Редовен докторант
Иво Маев
(01.01.2023-01.01.2026)

Задочен докторант
Полина Гудева
(01.01.2017-01.01.2021)

Задочен докторант
Мария Соколова
(01.01.2019-01.01.2023)

Задочен докторант
Йоанна Драгнева
(01.01.2019-01.01.2023)

Задочен докторант
Силвия Славчева
(01.01.2020-01.01.2024)

PHD STUDENTS

Diyana Dobreva-Hristova
(01.10.2018-01.10.2021)

Valentina Dolmova
(01.01.2020-01.01.2023)

Emil Georgiev
(01.01.2020-01.01.2023)

Plamen Petkov
(01.10.2022-01.10.2025)

Julian Haralampiev
(01.01.2023-01.01.2026)

Ivo Maev
(01.01.2023-01.01.2026)

Polina Gudeva
(01.01.2017-01.01.2021)

Mariya Sokolova
(01.01.2019-01.01.2023)

Joanna Dragneva
(01.01.2019-01.01.2023)

Silviya Slavcheva
(01.01.2020-01.01.2024)

ТРУДОВА И ОРГАНИЗАЦИОННА ПСИХОЛОГИЯ

Учените в секцията се интересуват от трудовото представяне и поведение (ангажираност и удовлетвореност в работата, стрес и бърнаут, устойчивост и др.), психичното здраве, благополучие и индивидуалните различия на работното място. Изследват се компетентността, потребителското поведение, професионалната реализация и кариерното развитие. Разработват се програми за подбор на персонала, повишаване на трудовото представяне, подобряване на груповите процеси и взаимоотношения, многообразието на работното място и кариерното консултиране и ориентиране.

WORK AND ORGANIZATIONAL PSYCHOLOGY

Scholars in the section are interested in performance and behavior at work (employee engagement and job satisfaction, stress and burnout, resilience, etc.), mental health, well-being and individual differences in the workplace. Competence, consumer behavior, professional realization and career development are surveyed. Programs are being developed for recruitment, to optimize employee performance, improve team processes and relationships, workplace diversity and career counseling and guidance.

проф. д.н. Ергюл Таир
Ръководител секция
ergyul_tair@yahoo.com

Prof. Ergyul Tair, DSc, PhD
Head of Unit
ergyul_tair@yahoo.com

доц. д-р Валери Тодоров
Assoc. Prof. Valery Todorov, PhD
valery.todorov@gmail.com

гл. ас. д-р Цветелина Панчелиева
Assist. Prof. Tsvetelina Panchelieva, PhD
tsvetelina.p@iphs.eu

гл.ас. д-р Сезгин Бекир
Assist. Prof. Sezgin Bekir, PhD
sezgin1974@abv.bg

гл. ас. д-р Виктория Недева-Атанасова
Assist. Prof. Viktoriya Nedeva-Atanasova, PhD
vnedeva@gmail.com

гл.ас. д-р Татяна Йорданова
Assist. Prof. Tatyana Yordanova, PhD
tania_jd@abv.bg

ДОКТОРАНТИ

Редовен докторант
Любомир Драганов
(01.01.2018-01.01.2021)

Редовен докторант
Димитър Генов
(01.01.2022-01.01.2025)

Задочен докторант
Ани Гиргицова
(01.10.2019-01.10.2023)

Задочен докторант
Асен Тричков
(01.10.2020-01.10.2024)

PHD STUDENTS

Lubomir Draganov
(01.01.2018-01.01.2021)

Dimitar Genov
(01.01.2022-01.01.2025)

Ani Girgitsova
(01.10.2019-01.10.2023)

Asen Trichkov
(01.10.2020-01.10.2024)

ДЕПАРТАМЕНТ ДЕМОГРАФИЯ

Департамент демография се състои от 3 секции:

- ИСТОРИЧЕСКА ДЕМОГРАФИЯ
- СОЦИОЛОГИЯ И СОЦИАЛНА ДЕМОГРАФИЯ
- СТАТИСТИЧЕСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ДЕМОГРАФИЯ

DEMOGRAPHY DEPARTMENT

Sections in Demography Department:

- HISTORICAL DEMOGRAPHY
- SOCIOLOGY AND SOCIAL DEMOGRAPHY
- STATISTICAL AND ECONOMIC DEMOGRAPHY

доц. д-р Спас Ташев
Ръководител на департамент "Демография"

Assoc. Prof. Spas Tashev, PhD
Head of the Department

ИСТОРИЧЕСКА ДЕМОГРАФИЯ

Формирането през 2003 г. към ЦИН при БАН (от 2010 г. – департамент „Демография“ към ИИНЧ при БАН) на научно звено, занимаващо се с изследване проблемите на историческата демография и неговата акредитация за обучение на докторанти, позволи да се направят първите крачки за преодоляването както на съществуващия в това направление научно-изследователския вакуум, така и на липсата на подготвени кадри в тази област на научното познание. С обособяването през 2023 г. на секция „Историческа демография“ се институционализира историческата демография в рамките на българското научно пространство и се локализира единствения в страната център за подготовка на специалисти в това тематично направление.

Изследователите от секцията си поставят за основна цел на своята научна дейност, очертаване на демографската картина по българските земи през отминалите исторически периоди. Темите, по които работят те са както общотеоретични, свързани с цялостното проучване на историко-демографското развитие на населението, обитаващо нашите земи, разкривайки закономерностите в неговата динамика, така и конкретни, отнасящи се до определени проблеми от това направление – миграционните процеси, урбанизацията на населението, семейно-брачните модели, етно-демографски структури, демографска политика, законодателство в демографската област и пр. Макар отделни изследователи да имат публикации обхващащи целия хронологичен диапазон, през който са обитавани нашите територии – от праисторията до най-новата ни история, основна част от проучванията на колегията е концентрирана в периода XVIII – средата на XX век.

Същевременно, отчитайки обстоятелството, че своевременното и ефективно разрешаване на съществуващите в страната демографски проблеми не би било възможно без познаването на историческите им корени, учените от секция „Историческа демография“, влагайки своите научни познания, активно участват в изготвянето на експертизи, мнения и доклади в помощ на институциите и органите за управление.

HISTORICAL DEMOGRAPHY

The formation in 2003 at the CPS at the BAS (since 2010 - the Department of Demography at the IPHS at the BAS) of a scientific unit dealing with researching the problems of historical demography and its accreditation for the training of PhD students, allowed the first steps to be taken for overcoming both the existing research vacuum in this area and the lack of trained staff in this area of scientific knowledge. With the establishment in 2023 of the “Historical Demography” section, historical demography is institutionalized within the Bulgarian scientific space and the only center in the country for the training of specialists in this scientific direction.

The researchers of the section set the main goal of their scientific activity to outline the demographic picture in the Bulgarian lands during the past historical periods. The topics on which they work are both general theoretical, related to the overall study of the historical-demographic development of the population inhabiting our lands, revealing the regularities in its dynamics, and specific, referring to certain problems of this direction - the migration processes, the urbanization of population, family-marriage patterns, ethno-demographic structures, demographic policy, legislation in the demographic field, etc. Although individual researchers have publications covering the entire chronological range during which our territories were inhabited - from prehistory to our recent history, the main part of the research of the college is concentrated in the period 18th - mid-19th centuries.

At the same time, taking into account the fact that the timely and effective resolution of the demographic problems existing in the country would not be possible without the knowledge of their historical roots, scientists from the “Historical Demography” section, investing their scientific knowledge, actively participate in the preparation of expertise, opinions and reports to help the institutions and management bodies.

доц. д-р Даниела Ангелова
ръководител секция
daniela.angelova@iphs.eu

Assoc. Prof. Daniela Angelova, PhD
Head of Unit
daniela.angelova@iphs.eu

проф. д.ист.н. Щелиян Щерионов
Prof. Shtelian Shterionov, Dr of Historical Sciences
shterionov@yahoo.com

доц. д-р Венцислав Мучинов
Assoc. Prof. Ventsislav Muchinov, PhD
vencim_80@abv.bg

гл. ас. д-р Борис Боев
Assist. Prof. Boris Boev, PhD
borisboev84@gmail.com

СОЦИОЛОГИЯ И СОЦИАЛНА ДЕМОГРАФИЯ

Социолозите в секция "Социология и социална демография" провеждат изследвания върху различни аспекти на структурата, състава и промените в населението и социалните процеси, които са във взаимовръзка с тях. Изследователските полета включват децата и семействата, социализационните модели, семейните и образователните политики, социалните неравенства, бедността и социалното изключване, етническите и мигрантските общности. Изследователите от секцията използват социологически и демографски методи и подходи при събирането, анализите и коментарите на данните и резултатите.

Социолозите от секцията работят в тясно сътрудничество с изследователите от другите звена на Института за изследване на населението и човека, най-вече със секциите "Статистическа и икономическа демография" и "Историческа демография". Секцията обучава докторанти, чиито теми са в областта на социологическите и социално-демографските изследвания.

SOCIOLOGY AND SOCIAL DEMOGRAPHY

The sociologists from Sociology and Social Demography carry out research on varied aspects of population composition, distribution, and change and the and social processes that are interrelated with them. Substantive areas of inquiry includes children and families, socialization patterns, family and educational policies, social inequalities, poverty and social exclusion, ethnic and migrant communities. The sociologists from the research unit employ sociological qualitative and quantitative research methods of data collection and data analyses as well as demographic methods. The sociologists of the research unit work in close collaboration with researchers from other units of the Institute for Population and Human Studies, especially with those from the research units Statistical and Economic Demography and Historical Demography. The research unit enrolls PhD students whose topics are in the field of sociological and socio-demographic research.

доц. д-р Елица Димитрова
ръководител секция
elitsa_kdimitrova@yahoo.com

Assoc. Prof. Elitsa Dimitrova
Head of Unit
elitsa_kdimitrova@yahoo.com

проф. д-р Илона Томова
Prof. Ilona Tomova, PhD
ilona3592@gmail.com

проф. д-р Татяна Коцева
Prof. Tatyana Kotseva, PhD
tanyakotzeva@hotmail.com

гл. ас. д-р Любомир Стойчев
Assist. Prof. Lubomir Stoytchev, PhD
l.stoytchev@iphs.eu

ас. Ирена Георгиева
Assist. Irena Geoggieva
irena_sashova@gmx.de

ас. Калина Илиева
Assist. Kalina Ilieva
kally_ilieva@abv.bg

ДОКТОРАНТИ

Редовен докторант
Ениса Пчеларова
(01.02.2020-01.02.2023)

Задочен докторант
Ирена Георгиева
(01.10.2017-01.10.2021)

PHD STUDENTS

Enitza Pchelarova
(01.02.2020-01.02.2023)

Irena Georgieva
(01.10.2017-01.10.2021)

СТАТИСТИЧЕСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ДЕМОГРАФИЯ

Секция „Статистическа и икономическа демография“ е създадена през април 2023 г. в хода на преструктурирането на Департамент „Демография“ на Института за изследване на населението и човека при БАН. Тя обединява изследователите, чиито научни интереси са в областта на научната специалност „Статистика и демография“, и които са работили в секциите „Икономическа и историческа демография“ и „Възпроизводствени процеси и структури на населението“ на предходната структура на департамента.

Изследванията на учените в секцията са насочени в следните основни направления: методологични проблеми на възпроизводството на населението, работната сила и други значими контингенти; демографски анализи; влияние на икономическите и социални фактори върху възпроизводството на населението и развитието на демографските процеси; въздействие на демографските структури и процеси върху социално-икономическото развитие; депопулация и регионална диференциация; демографски прогнози; демографска политика.

STATISTICAL AND ECONOMIC DEMOGRAPHY

Statistical and Economic Demography Research Unit was established in April 2023 in the course of the restructuring of Demography Department of the Institute for Population and Human Studies of the BAS. It brings together in a single unit the researchers whose scientific interests are in the area of the scientific speciality ‘Statistics and Demography’ and who worked in the Economic and Historical Demography and Reproductive Processes and Population Structures Research Units of the previous Department’s structure.

The research work of the scientists in this unit is focused on the following basic areas: methodological issues of population, labour force and other significant population contingents’ reproduction; demographic analyses; impact of economic and social determinants on population reproduction and on the evolution of demographic processes; impact of demographic structures and processes on socio-economic development; depopulation and regional differentiation; demographic forecasts and projections; demographic policies.

проф. д-р Кремена Борисова-Маринова
ръководител секция
kbmar@abv.bg

Prof. Kremena Borissova-Marinova, PhD
Head of Unit
kbmar@abv.bg

проф. д-р Николай Стоенчев
Prof. Nikolay Stoenchev, PhD
mai4@abv.com

доц. д-р Спас Ташев
Assoc. Prof. Spas Tashev, PhD
spas.tasheff@gmail.com

доц. д-р Стоянка Черкезова
Assoc. Prof. Stoyanka Cherkezova, PhD
stoyanka.cherkezova@iphs.eu

доц. д-р Николай Цеков
Assoc. Prof. Nickolay Tsekov, PhD
nicktsekov@gmail.com

гл. ас. Станислава Моралийска-Николова
Assist. Prof. Stanislava Moralyiska-Nikolova
stanimn@gmail.com

гл. ас. д-р Камелия Лилова
Assist. Prof. Kamellia Lillova, PhD
ksl@abv.bg

гл. ас. д-р Адриана Христова
Assist. Prof. Adriana Hristova, PhD
adrianahristova@mail.bg

ДОКТОРАНТИ

Редовен докторант
Никола Ганев
(01.01.2022-01.01.2025)

PHD STUDENTS

Nikola Ganev
(01.01.2022-01.01.2025)

ПЛАНОВИ ТЕМИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ (2020-2023)

RESEARCH PROJECTS FUNDED BY BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES (2020-2023)

ДЕПАРТАМЕНТ ПСИХОЛОГИЯ

МЕЖДУКУЛТУРНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА СОЦИАЛНАТА ПОДКРЕПА И ТЪРСЕНЕТО НА ПОМОЩ В ПРОМЕНЯЩИЯ СЕ ГЛОБАЛЕН СВЯТ (2023 – 2024)
Ръководител: проф. д.н. Ергюл Таир
Член на екипа: докторант Асен Тричков

ТОЛЕРАНТНОСТТА КЪМ НЕОПРЕДЕЛЕНОСТ: НОВИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ МЕТОДИ И ТЕОРЕТИЧНИ ПЕРСПЕКТИВИ (2022 – 2025)
Ръководител: проф. д-р Катя Стойчева

ВЪЗНИКВАЩАТА ЗРЯЛОСТ: СУБЕКТИВНО ПРЕЖИВЯВАНЕ, ПСИХОСОЦИАЛНО ФУНКЦИОНИРАНЕ И ПСИХИЧНО БЛАГОПОЛУЧИЕ (2022 – 2025)
Ръководител: доц. д-р Анна Александрова-Караманова

ГНЕВЪТ ПО ВРЕМЕ НА ШОФИРАНЕ, РОЛЯТА НА ЕМОЦИОНАЛНАТА РЕГУЛАЦИЯ И ВРЪЗКАТА С ФАКТИЧЕСКОТО РИСКОВО ПОВЕДЕНИЕ НА ПЪТЯ (2022-2025)
Ръководител: гл. ас. д-р Зорница Тоткова
Член на екипа: гл.ас. д-р Росица Рачева

ВЪЗПРИЯТИЯ И СТЕРЕОТИПИ ЗА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ (2022-2025)
Ръководител: гл. ас. д-р Елена Цанкова

ТРАНЗАКЦИОНЕН АНАЛИЗ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ (2022-2023)
Ръководител: гл. ас. д-р Сезгин Бекир

ВЗАИМОВРЪЗКА МЕЖДУ РАЗЛИЧНИТЕ АСПЕКТИ НА ДЕТСКОТО РАЗВИТИЕ И ДЕТЕРМИНАНТИ НА ИНТЕНЗИВНА КАЧЕСТВЕНА ПРОМЯНА В СОЦИО-ЕМОЦИОНАЛНОТО И ЕЗИКОВО РАЗВИТИЕ В ИНТЕРВАЛА 0-36 МЕСЕЦА (2021-2023)
Ръководител: доц. д-р Мария Атанасова-Трифонова

PSYCHOLOGY DEPARTAMENT

SOCIAL SUPPORT AND HELP SEEKING IN CHANGING WORLD (2023-2024)
Leader: Prof. Ergyul Tair, DSc, PhD

AMBIGUITY TOLERANCE: NEW RESEARCH METHODS AND THEORETICAL PERSPECTIVES (2022 – 2025)
Leader: Prof. Katya Stoycheva, PhD

EMERGING ADULTHOOD: SUBJECTIVE EXPERIENCES, PSYCHOSOCIAL FUNCTIONING, AND MENTAL WELL-BEING (2022 – 2025)
Leader: Assoc. Prof. Anna Alexandrova-Karamanova, PhD

DRIVING ANGER, THE ROLE OF EMOTIONAL REGULATION AND ACTUAL DRIVING BEHAVIOR (2022 – 2025)
Leader: Assist. Prof. Zornitsa Totkova, PhD

PERCEPTIONS AND STEREOTYPES OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE (2022-2025)
Leader: Assist. Prof. Elena Tsankova, PhD

TRANSACTIONAL ANALYSIS AND VOCATIONAL GUIDANCE (2022-2023)
Leader: Assist. Prof. Sezgin Bekir, PhD

RELATIONSHIPS BETWEEN DIFFERENT ASPECTS OF CHILD DEVELOPMENT AND DETERMINANTS OF INTENSIVE QUALITATIVE CHANGE IN SOCIO-EMOTIONAL DEVELOPMENT IN THE INTERVAL 0-36 MONTHS (2021-2023)
Leader: Assoc. Prof. Maria Atanassova-Trifonova, PhD

РЕЛИГИОЗНОСТ, ВЪЗПРИЕТ СТРЕС И СТРАТЕГИИ ЗА СПРАВЯНЕ СЪС СТРЕСА В ПРОДЪЛЖИТЕЛНА СТРЕСОГЕННА СИТУАЦИИ (2021-2024)
Ръководител: гл.ас. д-р Мария Иванова
Участници: Ас. Борян Андреев

RELIGIOSITY, PERCEIVED STRESS, AND COPING STRATEGIES IN PROLONGED STRESSFUL SITUATIONS (2021-2024)
Leader: Assist. Prof. Maria Ivanova, PhD

ИЗСЛЕДВАНЕ НА МЕХАНИЗМИТЕ НА РЕЛАЦИОННОТО МИСЛЕНЕ У ХОРАТА И ПРИЛОЖЕНИЯТА ИМ В ПСИХОЛОГИЯТА, СТАТИСТИКАТА, ТЕОРИЯТА НА ИНФОРМАЦИЯТА И ОБРАЗОВАНИЕТО (2020-2022)
Ръководител: доц. д-р Георги Петков

RESEARCH ON THE MECHANISMS OF RELATIONAL THINKING IN HUMANS AND THEIR APPLICATIONS IN PSYCHOLOGY, STATISTICS, INFORMATION THEORY AND EDUCATION (2020-2022)
Leader: Assoc. Prof. Georgi Petkov, PhD

ДИГИТАЛНАТА КОМУНИКАЦИЯ И ВЛИЯНИЕТО Ѝ ВЪРХУ МЕЖДУЛИЧНОСТНИТЕ ОТНОШЕНИЯ (2020-2022)
Ръководител: гл. ас. д-р Полимира Митева

DIGITAL COMMUNICATION AND ITS INFLUENCE ON INTERPERSONAL RELATIONS
(2020 - 2022)
Leader: Assist. Prof. Polimira Miteva, PhD

СТРЕС И СПРАВЯНЕ С НЕГО В УСЛОВИЯ НА РАЗПРОСТРАНЯВАЩА СЕ ИНФЕКЦИЯ ОТ КОРОНАВИРУС (2020 – 2021)
Ръководител: проф. д.н. Антоанета Христова
Членове на екипа: проф. д-р Катя Стойчева, доц. д-р Росица Георгиева, гл. ас. д-р Илина Начева, гл. ас. д-р Виктория Недева-Атанасова, гл. ас. д-р Росица Рачева, гл. ас. д-р Зорница Тоткова, психолог Калина Попова, психолог Борян Андреев
Външни членове: проф. д.н. Георги Карастоянов

STRESS AND COPING WITH IT IN THE CONDITIONS OF SPREADING COVID INFECTION
(2020 - 2021)
Leader: Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD
Team members: Prof. Katya Stoycheva, PhD, Assoc. Prof. Rositsa Georgieva, PhD, Assist. Prof. Ilina Nacheva, PhD, Assist. Prof. Viktoriya Nedeva-Atanasova, PhD, Assist. Prof. Rositsa Racheva, PhD, Assist. Prof. Zornitsa Totkova, PhD, Psychologist Kalina Popova, Psychologist Boryan Andreev
External members: Prof. Georgi Karastoyanov, DSc, PhD

ЛИЧНОСТ, СОЦИАЛНИ МЕДИИ И ПРЕДПОЧИТАНИЯ КЪМ БРАНДА (2020 – 2022)
Ръководител: гл. ас. д-р Татяна Йорданова

PERSONALITY, SOCIAL MEDIA AND BRAND PREFERENCE (2020 – 2022)
Leader: Assist. Prof. Tatyana Yordanova, PhD

ПРЕЖИВЯВАНИЯ НА МАЙКИ И ДЕЦА В РАННО ДЕТСТВО ПО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЯ И ИЗВЪНРЕДНО ПОЛОЖЕНИЕ (2019-2023)
Ръководител: гл. ас. д-р Емануела Паунова-Маркова

EXPERIENCES OF MOTHERS AND CHILDREN IN EARLY CHILDHOOD DURING THE COVID-19 PANDEMIC (2019-2023)
Leader: Assist. Prof. Емануела Paunova-Markova, PhD

ЗДРАВЕ И БЛАГОПОЛУЧИЕ ПРИ БЪЛГАРСКИ ЮНОШИ: АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ В HBSC ИЗСЛЕДВАНЕТО 2006-2018 Г. В НАЦИОНАЛЕН И МЕЖДУНАРОДНО-СРАВНИТЕЛЕН АСПЕКТ (2019 – 2022)
Ръководител: доц. д-р Анна Александрова-Караманова
Екип: проф. д-р Татяна Коцева, доц. д-р Елица Димитрова, доц. д-р Лидия Василева, гл. ас. д-р Богдана Александрова, ас. Евелина Богданова, д.м.

HEALTH AND WELL-BEING OF BULGARIAN ADOLESCENTS: ANALYSIS OF TRENDS IN THE HBSC STUDY 2006-2018 IN A NATIONAL AND INTERNATIONAL COMPARATIVE PERSPECTIVE" (2019 – 2022)
Leader: Assoc. Prof. Anna Alexandrova-Karamanova, PhD

СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ФАКТОРИ И МОДЕЛИ ЗА АДАПТАЦИЯ КЪМ ДЕТСКИ ЗАВЕДЕНИЯ (2019 - 2022)
Ръководител: гл. ас. д-р Надя Матеева

SOCIAL-PSYCHOLOGICAL FACTORS AND MODELS FOR ADAPTATION TOWARDS CHILD FACILITIES (2019-2022)
Leader: Assist. Prof. Nadya Mateeva, PhD

ОТ МЕТА-АНАЛИЗ НА ЕМПИРИЧНИТЕ ДАННИ КЪМ ТЕОРЕТИЧЕН СИНТЕЗ НА ПОЗНАНИЯТА НИ ЗА ТВОРЧЕСКАТА МОТИВАЦИЯ НА ЛИЧНОСТТА (2019 – 2021)
Ръководител: проф. д-р Катя Стойчева

DISCOVER CREATIVE MOTIVATION: ASSEMBLING FACTS AND FINDINGS ABOUT TORRANCE'S CREATIVE MOTIVATION SCALE (2019 – 2021)
Leader: Prof. Katya Stoycheva, PhD

КОГНИТИВНО ФУНКЦИОНИРАНЕ И ЛИЧНОСТНИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ ЛИЦА С ПРОБЛЕМНА УПОТРЕБА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА. ВРЪЗКА С РИСКОВО ПОВЕДЕНИЕ НА ПЪТЯ (2018 – 2022)
Най-значимо научно-приложно постижение за 2022 година
Ръководител: гл. ас. д-р Росица Рачева

COGNITIVE FUNCTIONING AND PERSONALITY CHARACTERISTICS IN PEOPLE WITH SUBSTANCE USE DISORDERS. RELATIONS TO RISKY DRIVING BEHAVIOR (2018 – 2022)
Key academic and applied contribution for 2022
Leader: Assist. Prof. Rositsa Racheva, PhD

ЛИЧНОСТ И РИСКОВО ПОВЕДЕНИЕ НА ПЪТЯ (2017 – 2021)
Най-значимо научно-приложно постижение за 2021 година
Ръководител: гл. ас. д-р Зорица Тоткова

PERSONALITY AND RISKY DRIVING BEHAVIOR (2017 – 2021)
Key academic and applied contribution for 2021
Leader: Assist. Prof. Zornitsa Totkova, PhD

ДЕПАРТАМЕНТ ДЕМОГРАФИЯ

DEMOGRAPHY DEPARTMENT

ПРОБЛЕМИ НА РОМСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ (2022 – 2024)
Ръководител: проф. д-р Илона Томова, гл. ас. д-р Любомир Стойчев
Член на екипа: докторант Еница Пчеларова

PROBLEMS OF ROMA INTEGRATION IN BULGARIA (2022 – 2024)
Leader: Prof. Ilona Tomova, PhD, Assist. Prof. Lubomir Stoytchev, PhD

АКТУАЛНИ АСПЕКТИ НА ВЛИЯНИЕТО НА НЯКОИ ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ ВЪРХУ РАВНИЩЕТО НА РАЖДАЕМОСТ В БЪЛГАРИЯ (2022-2023)
Ръководител: проф. д-р Николай Стоенчев

CURRENT ASPECTS OF THE INFLUENCE OF SOME ECONOMIC FACTORS ON THE BIRTH RATE IN BULGARIA (2022-2023)
Leader: Prof. Nikolai Stoenchev, PhD

ДИНАМИКА НА ДЕМОГРАФСКИТЕ ПРОЦЕСИ В БОСИЛЕГРАД И ОКОЛНОСТТА В ПЕРИОДА ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО ДО КРАЯ НА ПЪРВАТА СВЕТОВНА ВОЙНА (2021-2024)
Ръководител: доц. д-р Даниела Ангелова

DYNAMICS OF DEMOGRAPHIC PROCESSES IN BOSILEGRAD AND THE SURROUNDING AREA IN THE PERIOD FROM THE LIBERATION TO THE END OF THE FIRST WORLD WAR (2021-2024)
Leader: Assoc. Prof. Daniela Angelova, PhD

КОЛКО СА СОЦИАЛНИ СОЦИАЛНИТЕ ДЪРЖАВИ В СТАРЕЕЩА ЕВРОПА? ТИПОЛОГИЗАЦИЯ СПОРЕД ДЪЛГОСРОЧНАТА ГРИЖА (2020-2023)
Ръководител: доц. д-р Стоянка Черкезова

THE WELFARE STATES SOCIALNESS IN AGEING EUROPE - TYPOLOGY ACCORDING TO THE LONG-TERM CARE FOR THE ELDERLY (2020-2023)
Leader: Assoc. Prof. Stoyanka Cherkezova, PhD

ВЛИЯНИЕТО НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19 ВЪРХУ РОМИТЕ И ЖИТЕЛИТЕ НА ГОЛЕМИТЕ ГРАДСКИ ГЕТА (2020-2021)
Реализиран с партньорството на FRA
Ръководител: проф. д-р Илона Томова
Член на екипа: гл. ас. д-р Любомир Стойчев

THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON ROMA AND THE RESIDENTS OF THE URBAN GHETTOS (2020-2021)
In partnership with FRA
Leader: Prof. Ilona Tomova, PhD

ЗА ОФИЦИАЛНИЯ ЕЗИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ (2020)
Ръководител: чл.-кор. проф. д.и.н. Васил Николов – зам.-председател на БАН
Член на екипа: доц. д-р Спас Ташев

ON THE OFFICIAL LANGUAGE OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA (2020)
Project leader: Prof. D.Sc. Vasil Nikolov – Deputy Chairman of theBAS
Team member: Assoc. Prof. Spas Tashev, PhD

УРБАНИЗАЦИЯТА ПО БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ ПРЕЗ XIX ВЕК (до 1878)
(2019–2023)
Ръководител: доц. д-р Венцислав Мучинов

URBANIZATION IN BULGARIAN LANDS IN THE 19TH CENTURY (UNTIL 1878)
(2019–2023)
Leader: Assoc. Prof. Ventsislav Muchinov, PhD

РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ НА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ТРУДОВИТЕ РЕСУРСИ ПО ОБЩИНИ В НАЧАЛОТО НА XXI ВЕК (2019-2022)
Ръководител: гл. ас. д-р Николай Цеков

REGIONAL ASPECTS OF THE DISTRIBUTION OF LABOR RESOURCES BY MUNICIPALITIES IN THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY
Leader: Assoc. Prof. Nikolay Tsekov, PhD

МИГРАЦИОННАТА ПОЛИТИКА В БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО МЕЖДУ ДВЕТЕ СВЕТОВНИ ВОЙНИ (1918 – 1939)
(2019-2022)
Ръководител: гл. ас. д-р Борис Боев

MIGRATION POLICY IN THE BULGARIAN LEGISLATION BETWEEN THE TWO WORLD WARS (1919–1939)
(2019- 2022)
Leader: Assist. Prof. Boris Boev, PhD

ПРОЕКТИ С ВЪНШНО ФИНАНСИРАНЕ (2020-2023)

ДЕПАРТАМЕНТ ПСИХОЛОГИЯ

НАЦИОНАЛНА НАУЧНА ПРОГРАМА „СИГУРНОСТ И ОТБРАНА (2022-2024)
АБР
Финансиране МС, БГ
Ръководител: проф. д-р Йоланда Зографова

ЗДРАВЕ И БЛАГОПОЛУЧИЕ НА ЮНОШИТЕ В УСЛОВИЯТА НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19: ЕФЕКТИ ВЪРХУ ПСИХИЧНОТО ЗДРАВЕ, ЗДРАВНОТО ПОВЕДЕНИЕ, СОЦИАЛНИТЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ И АКАДЕМИЧНАТА МОТИВАЦИЯ И УСПЕВАЕМОСТ, МОДЕРИРАНИ ОТ ЛИЧНОСТНИТЕ ОСОБЕНОСТИ (2021-2024)
Финансиран от Фонд научни изследвания, МОН
Ръководител: доц. д-р Анна Александрова-Караманова
Екип: проф. д-р Татяна Коцева, доц. д-р Елица Димитрова, доц. д-р Красимира Минева (БСУ), ас. Евелина Богданова, дм, гл. ас. д-р Емануела Паунова-Маркова, гл. ас. д-р Татяна Йорданова

СОЦИАЛНОПСИХОЛОГИЧНИ ЕФЕКТИ НА КРИЗАТА, ПОРОДЕНА ОТ COVID-19: ВЪЗПРИЕТ СТРЕС И ДИНАМИКА НА ПРЕЖИВЯВАНИЯТА (2021 – 2023)
Финансиран по програма „Финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от COVID-19 – 2020 г.” на Фонд научни изследвания, МОН.
Базова организация ИИНЧ-БАН
Екип: гл. ас. д-р Илина Начева (ръководител на проекта); проф. д.н. Антоанета Христова; проф. д-р Йоланда Зографова; доц. д-р Диана Бакалова; гл. ас. д-р Цветелина Панчелиева; гл.ас. д-р Полимира Митева; докторант Валентина Долмова
Включени са и учени от ИЕФЕМ- БАН – доц. д-р Еля Цанева и гл. ас. д-р Йелис Ахмедова.

PROJECT WITH EXTERNAL FINANCING (2020-2023)

PSYCHOLOGY DEPARTAMENT

NATIONAL SCIENTIFIC PROGRAM “SECURITY AND DEFENSE (2022-2024)
Financed by CM, BG
Lead of the IPHS’s team: Prof. Yolanda Zografova, PhD

ADOLESCENT HEALTH AND WELL-BEING IN THE CONTEXT OF THE COVID-19 PANDEMIC: EFFECTS ON MENTAL HEALTH, HEALTH BEHAVIOUR, SOCIAL INTERACTIONS, AND ACADEMIC MOTIVATION AND ACHIEVEMENT, MODERATED BY PERSONALITY CHARACTERISTICS (2021-2024)
Funded by the Bulgarian National Science Fund
Leader: Assoc. Prof. Anna Alexandrova-Karamanova, PhD

SOCIO-PSYCHOLOGICAL EFFECTS OF THE CRISIS CAUSED BY COVID-19: PERCEIVED STRESS AND DYNAMICS OF EXPERIENCES
Supported by “Funding of fundamental research projects on public challenges associated with the COVID-19 pandemic - 2020” of Bulgarian National Science Fund, Ministry of Education.
Leader: Assist. Prof. Ilina Nacheva, PhD

COVID-19: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО 2020: ОБЩНОСТНИ НАГЛАСИ, СТРАТЕГИИ И РЕАКЦИИ (2021 – 2023)
Партньори: ИЕФЕМ-БАН (водеща организация), ИИНЧ-БАН, ИФС-БАН, University of Iceland
Проект, финансиран по програма „Финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от COVID-19 – 2020 г." на Фонд научни изследвания, МОН
Базова организация ИИНЧ-БАН
Екип: доц. Еля Цанева (ръководител проект, ИЕФЕМ-БАН), гл. ас. д-р Илина Начева (координатор за ИИНЧ-БАН), проф. д-р Антоанета Христова (ИИНЧ-БАН), доц. София Захова (University of Iceland), доц. Албена Накова (ИФС-БАН), доц. Мила Маева (ИЕФЕМ-БАН), гл. ас. Йелис Еролова (ИЕФЕМ-БАН), докторант Стамен Кънев.

COVID-19: THE 2020 CHALLENGE. COMMUNITIES' ATTITUDES, STRATEGIES AND REACTIONS
Coordinator Assist. Prof. Ilina Nacheva, PhD (IPHS)

ПРОЦЕСИ НА ПОЛЯРИЗАЦИЯ И РАДИКАЛИЗАЦИЯ В СЪВРЕМЕННОТО БЪЛГАРСКО ОБЩЕСТВО (2021-2022)
Финансиран: ПМС
Ръководител: проф. д.н. Антоанета Христова
Участници от ИИНЧ: проф. Й. Зографова, гл.ас. Полимира Митева, докторант Валентина Долмова, гл.ас. Илина Начева, асистент Борян Андреев

POLARIZATION AND RADICALIZATION IN BULGARIAN SOCIETY (2021-2022)
Leader: Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD

ОБУЧЕНИЕ НА ОБУЧИТЕЛИ ПО ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА АГРЕСИЯТА И НАСИЛИЕТО В УЧИЛИЩЕ" (2021-2022)
Финансиране от МОН
Ръководител: проф. д-р Йоланда Зографова

TRAINING OF TRAINERS ON THE PROGRAM FOR PREVENTION AND INTERVENTION OF AGGRESSION AND VIOLENCE AT SCHOOL (2021-2022)
Financed by Ministry of Education and Science
Leader: Prof. Yolanda Zografova, PhD

ИЗСЛЕДВАНЕ НА КОМОРБИДНОСТТА ПРИ ЛИЦА, НАМИРАЩИ СЕ НА ЛЕЧЕНИЕ И/ИЛИ ПСИХОСОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ ПОРАДИ ЗАВИСИМОСТ КЪМ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА В СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ИЛИ В ПРОГРАМИ ЗА ПСИХОСОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ (2021-2022)
Финансиран от Национален фокусен център за наркотици и наркомании/НЦОЗА
Ръководител: гл. ас. д-р Росица Рачева

RESEARCH ON COMORBIDITY IN PATIENTS WITH SUBSTANCE USE DISORDERS IN TREATMENT AND/OR PSYCHO-SOCIAL REHABILITATION PROGRAMS (2021-2022)
Leader: Assist. Prof. Rositsa Racheva, PhD

ПОЛЯРИЗАЦИЯ И КОНФЛИКТИ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО: ПРИЧИНИ, ПРЕВЕНЦИЯ, ПРЕОДОЛЯВАНЕ" (2020 -2022)
Финансиран от МОН
Ръководител на проекта: проф. д.н. Антоанета Христова
Членове на екипа: проф. д-р Йоланда Зографова, гл. ас. д-р Полимира Митева, ас. Борян Андреев, докторант Валентина Долмова, докторант Теодорос Ваниотис
Външни експерти: доц. д-р Харалан Александров, доц. Татяна Боруджиева

POLARIZATION AND CONFLICTS IN BULGARIAN SOCIETY: CAUSES, PREVENTION, OVERCOMING (2020 -2022)
Funded by the Ministry of education and science
Project leader: Prof. Antoaneta Hristova, DSc,PhD
Team members: Prof. Yolanda Zografova, PhD, Assist. Prof. Polimira Miteva, PhD, Psychologist Boryan Andreev, PHD student Valentina Dolmova, PhD student Teodoros Vaniotis
External experts: Assoc. Prof. Dr. Haralan Alexandrov, Assoc. Prof. Tatiana Borudjieva

МЕТА ТОЧНОСТ НА ПЪРВИТЕ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОНЛАЙН (2020 – 2022)
Фонд научни изследвания, МОН
Научна програма „Петър Берон. Наука и иновации с Европа“ (Петър Берон и НИЕ)
Оценка: „Много добър“
Научен ръководител: проф. д.н. Ергюл Таир
Ръководител: гл. ас. д-р Елена Цанкова

META ACCURACY OF FIRST IMPRESSIONS ONLINE” (MAFIO) (2020 – 2022)
Bulgarian National Science Fund
National Scientific Program «Petar Beron. Science and Innovation with Europe» (Petar Beron and NIE)
Final evaluation: “Very good”
Scientific supervisor: Prof. Ergyul Tair, DSc, PhD
Project leader: Assist. Prof. Elena Tsankova, PhD

ПСИХОЛОГИЧНИ ДЕТЕРМИНАНТИ НА НАГЛАСИТЕ КЪМ ЕМИГРАЦИЯ И ЖИЗНЕНОТО ПЛАНИРАНЕ ПРИ МЛАДИТЕ ХОРА, В КОНТЕКСТА НА ДЕМОГРАФСКИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В БЪЛГАРИЯ (2019-2023)
Финансиран от Фонд научни изследвания
Ръководител: доц. д-р Диана Бакалова
Екип: проф. д.н. Антоанета Христова, проф. д-р Йоланда Зографова, гл. ас. д-р Илина Начева, гл. ас. д-р Цветелина Панчелиева, гл. ас. д-р Виктория Недева-Атанасова, гл. ас. д-р Екатерина Димитрова и докторант Йоанна Драгнева

PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF YOUNG PEOPLE’S ATTITUDES TO EMIGRATION AND LIFE PLANNING IN THE CONTEXT OF DEMOGRAPHIC CHALLENGES IN BULGARIA
(2019-2023)
Supported by Bulgarian National Science Fund, Ministry of Education and Science
Leader: Assoc. Prof. Diana Bakalova, PhD

ЛИЧНОСТ, ОБРАЗОВАНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ ПРИ ЛИЦА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В СТРАНАТА: НАУЧНИ ИЗМЕРЕНИЯ И ПРАКТИЧЕСКИ ПОДХОДИ (2019 – 2022)
Проектът е финансиран от Министерство на образованието и науката на Република България чрез Национална програма „Млади учени и постдокторанти“, одобрена с Решение на Министерски съвет № 577 от 17 август 2018 г.
Научен ръководител: проф. д.н. Ергюл Таир
Ръководител на проект: д-р Сезгин Бекир

PERSONALITY, EDUCATION AND PROFESSIONAL SELF-REALIZATION FOR PEOPLE FROM VULNERABLE GROUPS IN THE COUNTRY: SCIENTIFIC DIMENSIONS AND PRACTICAL APPROACHES (2019 – 2022)
Scientific supervisor: Prof. Ergyul Tair, DSC, PhD
Project leader: Assist. Prof. Sezgin Bekir, PhD

ЕМОЦИОНАЛНО БЛАГОПОЛУЧИЕ РОДИТЕЛ-ДЕТЕ: РОДИТЕЛСКИ ПРАКТИКИ ОТНОСНО СЪНЯ В РАННОТО ДЕТСТВО В ЗАВИСИМОСТ ОТ КОНСТРУИРАНЕТО НА АЗ-А НА РОДИТЕЛЯ (2020)
Финансиран по национална програма „Млади учени и Постдокторанти“, модул „Млади учени“
Ръководител: гл. ас. д-р Емануела Паунова-Маркова

EMOTIONAL WELL-BEING IN THE PARENT-CHILD DYAD: PARENTAL APPROACH TO SLEEP DURING THE EARLYCHILDHOOD IN RELATION TO THE SELF-CONSTRUAL OF THE PARENT (2020)”
The project is supported by the Bulgarian Ministry of Education and Science under the National Research Programme “Young scientists and postdoctoral students”
Head of the project: Assist. Prof. Emanuela Paunova-Markova, PhD

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА АГРЕСИЯТА И НАСИЛИЕТО В УЧИЛИЩЕ (2019-2020)
Финансиран от МОН
Най-значимо научно-приложно постижение за 2019 г.
Ръководител проф. д-р Йоланда Зографова
Екип: проф. д.н. Антоанета Христова (съръководител), доц. д-р Диана Бакалова, гл.ас. д-р Екатерина Димитрова

PROGRAM FOR PREVENTION AND INTERVENTION OF AGGRESSION AND VIOLENCE AT SCHOOL (2019-2020)
The Most Significant Scientific and Applied Achievement for 2019
Financed by Ministry of Education and Science
Lead of the IPHS’s team: Prof. Yolanda Zografova, PhD

РАЗРАБОТВАНЕ НА ПОЛИТИКИ, НАСОЧЕНИ КЪМ БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА (2019-2020)
ПМС 315/19.12.2018
Министерски съвет
Ръководител: проф. д.н. Антоанета Русинова-Христова
Членове на екипа ИИНЧ: проф. д-р Йоланда Зографова, проф. д.н. Ергюл Таир, гл.ас. д-р Илина Начева, гл.ас. д-р Виктория Недева-Атанасова, гл.ас. д-р Екатерина Димитрова, гл.ас. д-р Росица Рачева, доц. д-р Спас Ташев, гл.ас. д-р Зорница Тоткова, гл. ас. д-р Сезгин Бекир, гл.ас. д-р Владимир Калоянов
Външни членове: доц. Харалан Александров, доц. Татяна Буруджиева, проф. Петко Христов, проф. Мила Маева, Иво Маев

DEVELOPMENT OF POLICIES AIMED AT BULGARIANS ABROAD (2019-2020)
ПМС 315/19.12.2018
Council of Ministers
Project leader: Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD

ВЗАИМОВРЪЗКА МЕЖДУ ПСИХО-СОЦИАЛНИ И ЕПИГЕНЕТИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРИ ЛИЦА С ПРОБЛЕМНА УПОТРЕБА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА (2018 – 2021)
Финансиран от Фонд Научни изследвания, МОН
Базова организация: Институт по физиология на растенията и генетика, БАН
гл. ас. д-р Росица Рачева - участник в изследователския екип

INTERRELATIONS BETWEEN PSYCHO-SOCIAL AND EPIGENETIC CHARACTERISTICS IN PEOPLE WITH SUBSTANCE USE DISORDERS (2018 – 2021)
Funded by the National Science Fund/ Ministry of Education and Sience.
Basic Organisation: Institute of Plant Physiology and Genetics, BAS
Assist. Prof. Rositsa Racheva, PhD - IPHS

КОМПЛЕКСЕН ИНТЕГРИРАН МУЛТИКОМПОНЕНТЕН ПРОЕКТ ПРИ ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДИСЛЕКСИЯ НА РАЗВИТИЕТО (2016-2021)
Проект на ФНИ
Ръководител: доц. д-р Юлиана Душанова
Участник: гл. ас. д-р Йорданка Лалова

COMPLEX INTEGRATED MULTI-COMPONENT PROJECT IN THE STUDY OF DEVELOPMENTAL DYSLEXIA (2016-2021)
Funded by the Ministry of Education and Science
Head of the project: Assoc. Prof. Juliana Dushanova, PhD
Participants: Assist. Prof. Yordanka Lalova, MD, PhD

ПОВИШАВАНЕ НИВОТО НА ПЪТНАТА БЕЗОПАСНОСТ ЧРЕЗ РАЗРАБОТВАНЕ НА НОВИ МЕТОДИКИ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПСИХОЛОГИЧЕСКА ГОДНОСТ НА ВОДАЧИ НА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА /МПС/ (2019 - 2020)
Проектът е финансиран от Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията.
Ръководител: проф. д.н. Антоанета Христова
Членове на екипа: гл. ас. Зорница Тоткова, гл. ас. Росица Рачева, ас. Борян Андреев

INCREASING THE LEVEL OF ROAD SAFETY THROUGH THE DEVELOPMENT OF NEW METHODS FOR STUDYING THE PSYCHOLOGICAL SUITABILITY OF DRIVERS OF MOTOR VEHICLES (2019 - 2020)
The project is funded by the Ministry of Transport, Information Technology and Communications
Leader: Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD
Team members: Totkova Z., Racheva R., Andreev B.

ДЕПАРТАМЕНТ ДЕМОГРАФИЯ

ДОКУМЕНТИ ОТ АРХИВА НА ВСЕЛЕНСКАТА ПАТРИАРШИЯ – ИЗВОР ЗА ДЕМОГРАФСКОТО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО
(2022-2025)
Финансиран от Фонд научни изследвания
Ръководител на проекта: проф. д.и.н. Щелиян Щерионов (ИИНЧ-БАН, Департамент „Демография“).

КУЛТУРИ, ПРАКТИКИ И РИСКОВЕ НА ИНТИМНОСТТА НА МЛАДИТЕ ХОРА В БЪЛГАРИЯ (2022-2025)
Фонд научни изследвания, МОН
проф. Татяна Коцева - участник в изследователския екип

АКЦИЯ ПО ПРОГРАМА COST НА ЕК – CA21150– PARENTAL LEAVE POLICIES AND SOCIAL SUSTAINABILITY (SUSTAINABILITY@LEAVE) (2021-2025)
доц. д-р Елица Димитрова - участник в изследователския екип

ДЕМОГРАФСКИ АСПЕКТИ НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ (2021-2024)
финансиран от МОН
проф. д.ист.н. Щелиян Щерионов - участник в изследователския екип

ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА КЮСТЕНДИЛ (2020-2024)
Финансиран от ОС – Кюстендил, РИМ – Кюстендил
проф. д.ист.н. Щелиян Щерионов - участник в изследователския екип

КОХОРТЕН АНАЛИЗ НА БРАЧНОСТТА В БЪЛГАРИЯ (2023)
Национална програма „Млади учени и постдокторанти“, модул „Постдокторанти“, научно направление „Социални и хуманитарни науки“
Ръководител: гл. ас. д-р Станислава Моралийска-Николова

НЕ/РАВНО ДЕТСТВО: ЗАДЪЛБОЧЕН АНАЛИЗ НА ДЕТСКАТА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ИЗКЛЮЧВАНЕ В БЪЛГАРИЯ (2021)
УНИЦЕФ-БГ
Ръководител на екипа от ИИНЧ - проф. Татяна Коцева

DEMOGRAPHY DEPARTMENT

DOCUMENTS FROM THE ARCHIVES OF THE ECUMENICAL PATRIARCHATE - A SOURCE FOR THE DEMOGRAPHIC DEVELOPMENT OF THE BULGARIAN LANDS DURING THE BULGARIAN NATIONAL REVIVAL (2022-2025)
Funded by NSF
Leader: Prof. Shtelian Shterionov, Dr of Historical Sciences

CULTURE, PRACTICES AND RISKS OF INTIMACY AMONG YOUNG PEOPLE IN BULGARIA (2022-2025)
Funded by National Scientific Fund
Prof. Tatyana Kotseva, PhD- Member of the research team

CA21150 - PARENTAL LEAVE POLICIES AND SOCIAL SUSTAINABILITY (SUSTAINABILITY@ LEAVE) (2021-2025)
Assoc. Prof. Elitsa Dimitrova, PhD - Member of the research team

DEMOGRAPHIC ASPECTS OF NATIONAL SECURITY (2021-2024)
Prof. Shtelian Shterionov, Dr of Historical Sciences - Member of the research team

HISTORICAL DEVELOPMENT OF KYUSTENDIL (2020-2024)
Funded by General Assembly - Kyustendil, RIM -Kyustendil
Prof. Shtelian Shterionov, Dr of Historical Sciences - Member of the research team

COHORT ANALYSIS OF MARRIAGE IN BULGARIA (2023)
National Program for „Young Scientists and Post-doctoral Students“,
module „Post-doctoral Students“, scientific field „Social Sciences and Humanities“ (SOC)
Leader: Assist. Prof. Stanislava Moralyiska- Nikolova

UN/EQUAL CHILDHOOD: DEEP DIVE IN CHILD POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION IN BULGARIA
UNICEF-BG 2021
Head of the IPHS' team Prof. Tatyana Kotseva, PhD

МЕЖДУНАРОДНИ ПРОЕКТИ

СПОДЕЛЯНЕ НА ЗНАНИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА НАУКА (2023)
Финансиран по Програма Еразъм+ на Европейския съюз
Проектът се осъществява в партньорство с Университета в Болоня.
Екип: проф. д.н. А. Христова, доц. Е. Мацони, гл. ас. д-р Ц. Панчелиева, гл. ас. д-р М. Бенвенути, ас. В. Долмова

ТРАНСНАЦИОНАЛНИ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ (2022-2023)
Финансиран по проект „Еразъм+“, съвместен проект на ИИНЧ-БАН и Институт за социална интеграция към Университет за приложни науки (HAW) в Хамбург.
Ръководител за ИИНЧ: доц. д-р Стоянка Черкезова

ДЕТЕРМИНАНТИ НА ЗНАНИЯТА И УМЕНИЯТА НА БЪДЕЩЕТО ЗА УЧЕНИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ – ЕЗИКОВА ГРАМОТНОСТ, УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ И ЗА ПОСТАВЯНЕ НА ЦЕЛИ (2022-2023)
Финансиран по Програмата за участие на ЮНЕСКО
Ръководител: доц. д-р Стоянка Черкезова

ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ФАКТОРИ В РИСКОВОТО ПОВЕДЕНИЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА (КОНСУМАЦИЯ НА АЛКОХОЛ, СЕКСУАЛНА АКТИВНОСТ И ЗАСЕДНАЛ НАЧИН НА ЖИВОТ) (2020-2022)
Финансиране: Проект в рамките на Споразумението за научно сътрудничество между Институт за изследване на населението и човека-БАН и Институт по антропология „Франциск И. Райнер“ Румънска академия (ЕБР)
Ръководител от българска страна: проф. д.н. Ергюл Таир
Ръководител от румънска страна: ст.н.с. I ст. Корнелия Рада
Екип: проф. д.н. Ергюл Таир, д-р Сезгин Бекир, ст.н.с. I ст. Корнелия Рада, докторант Михаела Лингу

INTERNATIONAL PROJECTS

KNOWLEDGE SHARING AND DIGITALIZATION OF SCIENCE (DIGIKNOW) (2023)
Leader: Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD

TRANSNATIONAL SOCIAL SERVICES (2022-2023)
Leader: Assoc. Prof. Stoyanka Cherkezova, PhD

DETERMINANTS OF THE FUTURE-ORIENTED KNOWLEDGE AND SKILLS OF THE BULGARIAN HIGH SCHOOL STUDENTS' - LANGUAGE LITERACY, LEARNING AND GOAL-SETTING MASTERIES (2022-2023)
Funded under UNESCO participation programme for
Leader: Assoc. Prof. Stoyanka Cherkezova, PhD

PSYCHOLOGICAL FACTORS INVOLVED IN RISK BEHAVIORS IN YOUNG PEOPLE (REGARDING ALCOHOL CONSUMPTION, SEXUAL ACTIVITY, SEDENTARY LIFESTYLE) (2020-2022)
Bilateral agreement project between Institute for population and human studies of Bulgarian Academy of science and "Francisc I. Rainer" Anthropology Institute of the Romanian Academy
Project Leader from Bulgarian side: Prof. Ergyul Tair, DSc, PhD
Project Leader from Romanian side: Senior researcher Cornelia Rada, PhD

Исландия, Княжество Лихтенщайн, Кралство Норвегия „Държави донори“
Програма: Местно развитие, намаляване на бедността и подобрено включване на
уязвимите групи 2014 – 2021
НОВИ ПОДХОДИ ЗА ГЕНЕРИРАНЕ НА ДАННИ ЗА ТРУДНО ДОСТИЖИМИ ГРУПИ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО, ИЗЛОЖЕНИ НА РИСК ОТ НАРУШАВАНЕ НА ТЕХНИТЕ ПРАВА (2019-2022) https://www.noveleea.bg/
Национален статистически институт (НСИ), Агенция на Европейския съюз за основни права (FRA)
Ръководител: проф. д-р Илона Томова

Iceland Liechtenstein Norway Grants
Programme: Local Development, Poverty Reduction and Enhanced Inclusion of Vulnerable Groups 2014-2021
PROJECT: NOVEL APPROACHES TO GENERATING DATA ON HARD-TO-REACH POPULATIONS AT RISK OF VIOLATION OF THEIR RIGHTS (2019- 2022) https://www.noveleea.bg/en/
National Statistical Institute (NSI) European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)
Leader: Prof. Ilona Tomova, PhD

„ORGANISATIONAL DECISION MAKING” КЪМ МЕЖДУНАРОДНАТА ПРОГРАМА „JUNIOR RESEARCHER PROGRAMME“ НА UNIVERSITY OF CAMBRIDGE И COLUMBIA UNIVERSITY (2019 – 2021)
Проектът е с екип от международни изследователи, които представят от шест научни центъра и се реализира с подкрепа на Junior Researcher Programme (University of Cambridge, and Columbia University).
Екипът е в състав: проектен ръководител гл. ас. д-р Цветелина Панчелиева от Департамент по Психология към ИИНЧ-БАН, Симоне Д’Амброджио, Карина Крафт, Дариа Каролак, Анушка Пангам, Якоб Шук.

„ORGANISATIONAL DECISION MAKING” – A PROJECT FROM THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC PROGRAM „JUNIOR RESEARCHER PROGRAMME“ OF UNIVERSITY OF CAMBRIDGE AND COLUMBIA UNIVERSITY (2019 - 2021)
The team of the project represents six scientific centers, and is supported by the Junior Researcher Programme (University of Cambridge, and Columbia University).
The team consists of the following team members: project coordinator Assoc. Prof. Tsvetelina Panchelieva, PhD from Department of Psychology from IPHS-BAS, Simone D’Ambrogio, CarinaKraft, Daria Anna Karolak, Anushkaa Pangam, Jakob Schuck

ИЗБРАНИ ПУБЛИКАЦИИ В НАУЧНИ СПИСАНИЯ
SELECTED PUBLICATIONS IN ACADEMIC JOURNALS

ДЕПАРТАМЕНТ ПСИХОЛОГИЯ
PSYCHOLOGY DEPARTAMENT

Александрова-Караманова, А. (2021). Позитивно развитие на младите хора: ефекти върху здравното поведение на юношите. *Българско списание по психология*, 3(4), 35-43. [**Alexandrova-Karamanova, A.** (2021). Positive Youth Development: effects on adolescent health behaviour. *Bulgarian Journal of Psychology*, 3(4), 35-43].

Атанасова-Трифонова, М. (2021). Изследване на психометричните свойства –външна валидност, сензитивност, специфичност и надеждност на скрининг теста за тригодишни деца – кратка форма. *Българско списание по психология*. 2 (4), 124-134. ISSN 0861-7813. [**Atanassova-Trifonova, M.** (2021). Study of the psychometric properties—external validity, sensitivity, specificity, and reliability of the screening test for three-year-old children—short form. *Bulgarian Journal of Psychology*, vol. 2(4), 124-134. ISSN 0861-7813].

Бакалова, Д., Димитрова, Е., Недева-Атанасова, В. (2021). Училищна среда и агресия във взаимоотношенията ученик-съученици и ученик-учител. *Психологични изследвания*, 24(3), 307-334, ISSN 2367-9174. [**Bakalova, D., Dimitrova, E., Nedeva-Atanasova, V.** (2021). School environment and aggression in both student-classmates and student-teacher interrelations. *Psychological Research*, 24(3), 307-334, ISSN 2367-9174]

Бекир, С. (2021). Професионално ориентиране на ученици от уязвими групи с инструменти на транзакционния анализ. *В Сборник с доклади от IX Конгрес по психология 2020, брой 4 (4), гр. София*, ISSN 0861-7813 (Print), 255 – 263. [**Bekir, S.** (2021). Vocational guidance for students from Vulnerable groups with transactional analysis tools. *Proceedings of the IX National Congress of Psychology 2020, 4 (4). Sofia*, ISSN 0861-7813 (Print), pp. 255 – 263,] (in Bulgarian).

Бекир, С., Таир, Е. (2020). Себеоценка при ученици от седми клас: влияние на его състоянията и образованието на родителите. *Списание „Философия“*, 29 (2), Национално издателство „Аз-буки“, 184-198, ISSN 0861–6302 (Print). [**Bekir, S., Tair, E.** (2020). Self-esteem of pre-secondary school students (grade 7): Ego states and parental education ifluences. *Filosofiya-Philosophy*, 29 (2), Az-Buki National Publishing House, 184-198, ISSN 0861–6302 (Print)] (in Bulgarian).

Бекир, С., Таир, Е. (2022). Стил на взаимоотношение между ученици и учители в училищна среда. *„Философия“*, 31, (2), Национално издателство „Аз-буки“, 159 – 172, ISSN 0861–6302 (Print). https://doi.org/10.53656/phil2022-02-05. [**Bekir, S., Tair, E.** (2022). Students – teachers relationship style in school environment. *Filosofiya-Philosophy*, 31 (2), Az-Buki National Publishing House, 159-172, ISSN 0861–6302 (Print) https://doi.org/10.53656/phil2022-02-05]. (in Bulgarian).

Богданова, Е., Трифонова, М., Лалова, Й. (2020). Въпросникът „Силни страни и трудности“ – 4-16 г. (родителска форма) - предварителни резултати от българска извадка ученици. *Психологични изследвания*, Том 23 (3), с. 314-329. ISSN: 1311-4700. [**Bogdanova, E., Trifonova, M., Lalova, J.** (2020). The „Strengths and difficulties“ questionnaire - 4-16 years (parent form) - preliminary results from a Bulgarian sample of students. *Psychological Research* (in the Balkans). Vol. 23 (3), с. 314-329. ISSN: 1311-4700].

Богданова, Е., Атанасова-Трифонова, М., Лалова, Й. (2021). Емоционален Струп тест с лица при деца в начална училищна възраст. *Психологични изследвания*, Том 24 (2), 143-159. ISSN: 1311-4700. [**Bogdanova, E., Atanassova-Trifonova, M., Lalova, J.** Emotional Stroop test with faces- study of primary school age children. *Psychological Research* (in the Balkans), vol. 24 (2), 143-159. ISSN: 1311-4700].

Димитрова, Е. (2022). Управление на трудни ученически класове в българското училище. *Юбилеен сборник „Психологията – традиция и съвременност“*, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, ISSN:ISBN 978-954-07-5611-0, 967-976.

Зографова, Й., Димитрова, Е. (2021). Социалнопсихологични особености при развитието на граждански протест. *Българско списание по психология*, 4, ISSN:0861-7813, 35-44.

Иванова, М., Божинова, Р. (2022). Копинг стратегиите и прилагането им от религиозните лица. *Сборник Приложна психология и социална практика*; Приложна психология – възможности и перспективи, Варненски свободен университет, с. 222-235. ISSN 1314–0507.

Иванова, М., Божинова, Р. (2022). Стратегии за справяне в продължителна стресогенна ситуация. *Юбилеен сборник „Психологията – традиция и съвременност“*, СУ „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, Специалност Психология, 2022,

ISBN:978-954-07-5611-0, 206-215

Йорданова, Т. (2022). Потребност от емоции и нагласа към иновативни продукти: медииращa роля на когнитивната и сензорната иновативност. *Психологията – традиция и съвременност*, 695-706, СУ „Св. Климент Охридски“, Университетско издателство, ISBN 978-954-07-5611-0 [**Yordanova, T.** (2022). Need for Emotions and Attitude to Innovative Products: The Mediating Role of Cognitive and Sensory Innovativeness. *Psychology – tradition and modernity*, 695-706, Sofia University St. Kliment Ohridski, University Press, ISBN 978-954-07-5611-0]

Начева, И., Недева-Атанасова, В. (2021). Жизнено планиране и миграция през призмата на календарните методи за изследване на социални феномени. *Психологични изследвания*, 24, 3, 2021, ISSN:ISSN 1311-4700 (Print); ISSN 2367-4563 (Online), 239-269 [**Nacheva, I., Nedeva-Atanasova, V.** (2021). Life planning and migration through the prism of calendar methods for studying social phenomena. *Psychological Research*, Volume 24, Number 3, 239-268. ISSN 1311-4700 (PrintI); ISSN 2367-9174] (Online), (in Bulgarian).

Начева, И. (2022). Преживяването на физическа дистанция: изследване върху субективните възприятия в ситуация на разпространяваща се инфекция от Covid-19. Бедствията. Антропологичният поглед. The Disasters / The Anthropological View. *Сборник с доклади от международната конференция „Ethnography of Disasters / Етнография на бедствията”*. София, 11−12 май 2021 г. Маева, М., Й. Еролова, Е. Цанева (съст.). (2022)., АИ „Проф. Марин Дринов“, 2022, ISBN:978-619-245-268-1 (e-book PDF), 259-278

Паунова-Маркова, Е. (2021). Двигателна активност и емоционална регулация при малки деца в условия на пандемия от коронавирус (COVID-19). *Личност, мотивация, спорт*. София: НСА ПРЕС, том 25, 191-203. ISSN 2682-9495. [**Paunova-Markova, E.** (2021). Physical activity and emotional regulation in early childhood during the COVID-19 pandemic. *Personality, motivation, sport*. Sofia: NSA PRES, 25, 191-203. ISSN 2682-9495]. (In Bulgarian).

Паунова-Маркова, Е. (2022). Родителски практики по отношение на съня в ранното детство и конструиране на Аза на родителя. *Психологията – традиция и съвременност*. София: Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 877-887. ISBN 978-954-07-5611-0 (Online). [**Paunova-Markova, E.** (2022). Parental approach to sleep during the early childhood and the self-construal of the parent. *Psychology – tradition and modernity*. Sofia: Presses universitaires “St. Kliment Ohridski“, 877-887. ISBN 978-954-07-5611-0 (Online)]. (In Bulgarian).

Петков, Г., Атанасова-Трифонова, М., Стоянова-Ширяев, Р. (2022). Подходи към изследването на когнитивните механизми за категоризация в ранна детска възраст. „Психологията- традиция и съвременност“, *Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция по случай 50 год. от създаването на специалност Психология*. София: Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 845-855. ISBN 978-954-07-5611-0 (Online). [**Petkov, G., Atanasova-Trifonova, M., Stoyanova – Shiryaev, R.** Psychology – Tradition and Modernity Proceedings of the *Jubilee International Conference commemorating 50 years of education in psychology* at Sofia University St. Kliment Ohridski 1-3 June 2022, 845-855. ISBN 978-954-07-5611-0] (Online).

Полимира М. (2021). Специфики, очаквани и парадоксални ефекти на социалните мрежи върху междуличностните отношения. *Списание на Българска академия на науките*, 6, Издателство на БАН, 2021, ISSN:0007-3989, 46-49

Русинова - Христова, А., Панчелиева, Ц., Драгнева, Й. (2021). Ценностите на младите българи в контекста на емиграцията – теоретичен обзор и модифицирана версия на метод за изследване на ценностите на Шварц. *Психологични изследвания*, Том 24, Книжка 3, ISSN: 2367-4563 (Online). [**Roussinova-Hristova, A., Panchelieva, Ts., Dragneva, J.** (2021). Values of young Bulgarians in the context of emigration – a theoretical overview and a modified version of Schwartz Value Survey]. *Psychological Research*, Volume 24, Number 3, 269-288. ISSN 1311-4700 (PrintI); ISSN 2367-9174 (Online)], (in Bulgarian).

Стойчева, К., Попова, К. (2022). Толерантност – нетолерантност към неопределеност в работата: нови изследователски методи. В: Зиновиева, И., Андреева, Л., Карабельова, С. *Психологията – традиция и съвременност*, 227-236. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, ISBN 978-954-07-5611-0 [**Stoycheva, K., Popova, K.** (2022). Tolerance/intolerance of ambiguity at work: new research methods. *Psychology – tradition and modernity*, 227-236. Sofia University St. Kliment Ohridski, University Press, ISBN 978-954-07-5611-0].

Тоткова, З. (2022). Психологическа годност за управление на моторни превозни средства – сравнение на практиките в Европа. *Psychological research (in the Balkans) journal*, 25, 3, ISSN:ISSN 1311-4700 (Print), ISSN 2367-4563 (Online) [**Totkova, Z.** (2022). Psychological aptitude Psychological fitness to drive – a comparison of practices in Europe. *Psychological research (in the Balkans) journal*, 25, 3, ISSN 1311-4700 (Print), ISSN 2367-4563 (Online)]

Тоткова, З. (2022). Стил на шофиране - полови и възрастови разлики. *Сборник научни доклади от юбилейна международна научна конференция Психологията – традиция и съвременност”,* Универ-

ситетско издателство „Св. Климент Охридски“, ISBN:978-954-07-5611-0, 216-226 [**Totkova, Z.** (2022). Driving style – gender and age differences. In: *Proceedings of the Jubilee International Conference Psychology – tradition and modernity“*. St. Kliment Ohridski University Press, ISBN: 978-954-07-5611-0, 216-226]

Трифонова, М. (2021). Оценката на качеството на средата за образование и грижа в ранното детство –предизвикателства и перспективи на съвременната практика. *Педагогика*, Том 93(7), 925-934. https://doi.org/10.53656/ped2021-7.05 ISSN 0861–3982 [**Trifonova, M.** (2021). The assessment of the quality of the environment for education and care in early childhood - challenges and perspectives of modern practice. *Pedagogy*, vol. 93(7), 925-934].

Христова, А., Карастоянов, Г. (2021). Стрес и справянето с него по време на първата вълна от COVID - 19 в България. *Психологични изследвания*, 24, кн.1, Академично издателство „Марин Дринов“, ISSN:1311-4700, 5-22, 2021. [**Hristova, A., Karastoyanov, G.** (2021). Stress and coping strategies with it during the first wave of COVID-19 in Bulgaria]. *Psychological Research*, Volume 24, Number 1, 5-22. ISSN 1311-4700 (PrintI); ISSN 2367-9174 (Online)], (in Bulgarian).

Цанкова, Е., & Таир, Е. (2021). Мета точността на първите впечатления онлайн. В С. Джонев, В. Стоянов, Г. Карастоянов, Е. Герганов, Е. Таир, Й. Зографова, К. Гайдаров, М. Бакрачева, П. Калчев, Р. Георгиева, & Т. Янчева (Ред.), *Българско списание по психология: Доклади от IX Международен конгрес по психология 2020 г.*, бр. 1 (стр. 78–83). Дружество на психолозите в Република България. http://psychology-bg.org/wp-content/uploads/Sp_br-14-sekcia-1-final-za-pe4at.pdf

Alexandrova-Karamanova, A. (2020). Appearance self-attitudes and health and well-being of Bulgarian adolescents. *Central European Journal of Paediatrics*, 16(1), 69-82. DOI: 10.5457/p2005-114.71.

Alexandrova-Karamanova, A. (2022). Bullying and violence among adolescents in Bulgaria: The impact of Positive Youth Development. *Anthropological Researches and Studies*, 12(1), 291-303. DOI: 10.26758/12.1.22.

Alexandrova-Karamanova, A. (2022). Positive Youth Development and mental health among Bulgarian adolescents: the protective role of Confidence and Connection. *Psychological Research* (in the Balkans), 25(1). https://doi.org/10.7546/PsyRB.2022.25.01.01.

Bakalova, D., Zografova, Y., Hristova, A. (2020). Personality and sociocognitive Explanatory Models of Various forms of aggression of Bulgarian law enforcement officers. *Psychological Research*, 23, 2, ISSN:2367-9174, 150-166.

Dimitrova, E., Kotzeva, T., & Alexandrova-Karamanova, A. (2020). Psychosocial school environment and health risk behaviours of adolescents in Bulgaria: results from multilevel analysis. *International Journal of Public Health*, 65(8), 1331–1344. DOI:10.1007/s00038-020-01482-4.

Dimitrova, E. (2020). Optimism and subjective wellbeing influence over the emigrational behavior. *Psychological research*, 23, Marin Drinov, ISSN:1311-4700, 19-30.

Dolmova, V. (2022). The ‘Voter-Consumer’ Analogy Within a Bulgarian Context: Exploring the Parallel Between Impression-Formation in Politics and Business. *Psychological Research (in the Balkans)*, Vol-ume 25, Number 3, 2022, 241-256. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online). DOI:https://doi.org/10.7546/PsyRB.2022.25.03.06

Hristova, A., Jukkala, T., Ferlander, S., Aytar, O., Engdahl, E., Hopstadius, M., Blasko, A., Misheva, V. (2021). Att leva med en varldsomfattande pandemi - En studie om manniskors oro kopplat till covid-19 i Sverige. Sociologisk forskning, 1-2, Argang 58, *Swedish Sociological Association*, 2021, ISSN:38-0342, el. v. 2002-066X, 103-132. SJR (Scopus): 0.289.

Hristova, A., Racheva, R. & Andreev, B. (2022). Occupational area, stress and coping strategies in the outbreak of Covid-19 Pandemic. *Psychological thought,* 15 (2), 187-203

Hristova, A., Zografova, Y. (2021). Attitudes towards emigration among young citizens in Bulgaria. *Anthropological Researches and Studies* (ISSN 2360-3445; ISSN-L 2360-3445), ISSN:2360-3445 L 2360-3445.

Hristova, A., Zografova, Y. (2022). Attitudes towards emigration among young citizens in Bulgaria. *Anthropological Researches and Studies* (ISSN 2360-3445; ISSN-L 2360-3445), 12, 2022, 150-164.

Ivanova, M. (2020). Religious Narratives and Religious Coping Strategies in the Context of COVID-19 Pandemic. *Cultural and Religious Studies*, 10, 10, David Publishing Company, 2022, ISSN:2328-2177, DOI:10.17265/2328-2177/2022.10.000, 570-577

Ivanova, M., Dzubrova. S. (2022). Religious Views and Religious Struggles in the Context of the Covid-19 pandemic. *Psychological Research (in the Balkans)*, 25, 1, 2022, ISSN 0205-0617

Krasteva, M., Koycheva, Y., Racheva, R., Taseva, T., Raycheva, T., Simeonova, S., Andreev, B. (2020). Decreased FMR1 mRNA levels found in men with substance use disorders. *Heliyon* 6 (10): 1-7 • DOI: 10.1016/j.heliyon.2020.e05270

Miteva, P. (2022). Unfriending on Facebook: Specifics, Motivations, and Repercussions for the Unfriended. *Psychological Research in the Balkans*, 25, 1, 2022,

ISSN:2367-4563,
DOI: https://doi.org/10.7546/PsyRB.2022.25.01.03

Nacheva, I., Hristova, A. (2021). Pandemic Diaries from Bulgaria: Dynamics of Emotions and Changes in Everyday Life During the Early Stages of the Covid-19 Crisis. *Symbolic Interaction in Europe: A Decade of the European Society for the Study of Symbolic Interaction*, Pisa University Press.

Paunova-Markova, E. (2020). Perceived threats and difficulties of mothers of young children during a state of emergency in a COVID-19 pandemic. *Psychological Research*, 23(3), 330-354. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online).

Paunova-Markova, E. (2022). Perceived threats and difficulties of mothers of young children after 9 months in a COVID-19 pandemic. *Psychological Research (in the Balkans)*, 25(2), 109-127. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online). DOI: 10.7546/PsyRB.2022.25.02.02

Racheva, R., Totkova, Z. (2020) Psychometric properties of method for assessment of executive functions: relations with risky driving behavior. *Behavioral science* 10 (1): 37 DOI: 10.3390/bs10010037

Rusinova-Hristova, A., Racheva, R., B. Andreev (2022). Occupational Area, Stress and Coping Strategies in the Outbreak of Covid-19 Pandemic, *Psychological Thought*, 2022, Vol. 15(2), 187-203 https://doi.org/10.37708/psyct.v15i2.661

Sokolova, M., Bakalova, D. (2022). Intimate partner violence: an application of attachment theory. *Psychological Research (in the Balkans)*: Consulting practice, 25(3), 1-6, ISSN:2367-9174.

Stoycheva, K. (2020) Psychological studies of creativity in the literary domain. Papers of BAS, *Humanities and Social Sciences*, Vol. 7, No. 1, 36-48. ISSN 2367-6248 (print); ISSN 2603-4832 (Online).

Stoycheva, K., Tair, E., Popova, K. (2020). Rigidity and its Relations to the Basic Dimensions of Personality. *Psychological Research*, Volume 23, Number 2, 2020, 127-149. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online).

Trifonova, M.P. (2022). Quality of education and care in kindergartens and their readiness for inclusive education in Bulgaria, *European Journal of Special Needs Education*, DOI: 10.1080/2154896X.2022.2062905

Trifonova, M., Peneva, L. (2021). Exploring the quality of early childhood education and care environment in Bulgarian kindergartens. *International Journal of Early Years Education*,
https://doi.org/10.1080/09669760.2021.1960801

Tsankova, E., & Tair, E. (2021a). Meta-accuracy of very first impressions: A mini review. *Frontiers in Psychology*, 12, 736534. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.736534

Tsankova, E., & Tair, E. (2021b). Meta cognition on the Internet: Expected meta-accuracy for human and AI virtual assistants' first impressions about us. *Annual Review of Cybertherapy and Telemedicine*, 19, 129–131. https://www.arctt.info/volume-19-summer-2021

Tsankova, E., & Tair, E. (2021). Studying the meta-accuracy first impressions in the pandemic and post-pandemic reality: Challenges and opportunities presented by Internet research. *E-methodology*, 7(7), 140–150. https://doi.org/10.15503/emet2020.140.150

Tsankova, E., & Tair, E. (2022). Meta-accuracy on the Internet: Initial tests of underlying dimensions, contributing factors, and biases. *Frontiers in Psychology*, 13, 837931. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.837931

Yordanova, T. (2020). Hierarchical Perspective Toward Consumer Innovativeness: Direct and Mediating Links Between the Separate Levels of the Construct. *Psychological Research*, 23 (2), 215-229, ISSN:1311-4700 (Print); ISSN 2367-9174 (Online)

Zografova, Y., Dimitrova, E. (2021). Program for prevention and intervention to reduce aggression and violence in school: results and analysis. *Гуманитарно-педагогическая академия ФГАОУ*, ИТ „АРИАЛ", ISBN:978-5-907506-52-7, 290-294.

ДЕПАРТАМЕНТ ДЕМОГРАФИЯ
DEMOGRAPHY DEPARTMENT

Ангелова, Д. (2022). Значението на османските преброителни регистри от 60-те години на XIX век за изследване на семейно-брачните отношения по българските земи. – В: *Българските земи в архивите и документите от XVIII – XIX век: модерност и традиция*, София, 226-252 [**Angelova, D.** (2022) The Importance of the Ottoman Census Registers from the 1860s for the Study of Family and Marriage Relations in the Bulgarian Lands. – In: *The Bulgarian Lands in the Archives and Documents of the 18th – 19th Century: Modernity and Tradition*, Sofia, 226-252]

Боев, Б. (2019). Софийското студентско въздържателно дружество – формиране и дейност във връзка с понижаване смъртността на населението в България (1922 – 1939 г.). *Население*, 5, 2019, ISSN: 0205-0617, 903-914. [**Boev, B.** (2019). Sofia Students' Temperance Society – establishment and activity in relation with the reduction of population mortality in Bulgaria (1922-1939)., *Nasselenie Review*, 5]

Боев, Б. (2022). Мерки за разрешаване на българския бежански въпрос и средства за тяхното осъществяване в контекста на Закона за заселване на бежанците и обезпечаване на поминъка им (1920 – 1937) – В: *„Миграция и обществено развитие. Ма-*

териали от национален научен проект на Института за исторически изследвания към Българската академия на науките", том 2. Ред. кол. Пейковска, П. Й. Гешева, Р. Стоянова, М. Маева. Издателство: Институт за исторически изследвания при Българската академия на науките. София, 2022, ISBN: 978-954-2903-54-3, 108-134.

Борисова-Маринова, К. (2020). Моделиране на възпроизводството на работната сила – проблеми и перспективи. В: К. Владимирова, Н. Стефанов, Б. Дуранкев, В. Царевски (съст.) *Актуалност и преходност. За творчеството на акад. Евгени Матеев: съратници, последователи и ученици.* София, Изд. комплекс – УНСС, с. 122-147. [**Borissova-Marinova, K.** (2020). Modelling of Labour Force Reproduction: Problems and Prospects. In: K. Vladimirova, N. Stefanov, B. Durankev, V. Tsarevski (Eds.). *Topicality and Transivity. On the Work of Acad. Evgueni Mateev: Associates*, Followers and Disciples. Sofia, Publ. Complex of UNWE, pp. 122-147.]

Лилова, К. (2021). Измерване на демографското остаряване и дълголетието. - В: „Устойчиво развитие и социално-икономическа кохезия през XXI век - тенденции и предизвикателства", том 1. *Сборник с доклади от международна научно-практическа конференция* (Свищов, 8-9 ноември 2021 г.). АИ „Ценов", Свищов, с. 612-619. ISBN 978-954-23-2067-8 (print), ISBN 978-954-23-2068-5 (online) [**Lillova, K.** (2021). Measuring Demographic Ageing and Longevity. - In: Sustainable development and socioeconomic cohesion in the 21st century: trends and challenges, Vol. 1. *International scientific and practical conference proceedings* (Svishtov, 8-9 November 2021). Svishtov, Tsenov Acad. Publ. House, 612-619. ISBN 978-954-23-2067-8 (print), ISBN 978-954-23-2068-5 (online)]

Моралийска-Николова, Ст. (2020). Кохортна раждаемост в България – динамика и основни характеристики. *Население*, Том 38, Кн. 2, 159-188. ISSN 2367-9174. [**Moraliyska-Nikolova, S.** (2020). Cohort fertility in Bulgaria: dynamics and major characteristics. *Nasselenie*, Vol. 38, Issue 2, ISSN 2367-9174, pp. 159-188, in Bulgarian].

Моралийска-Николова, Ст. (2021). Декомпозиране на намалението в равнището на завършена кохортна раждаемост по паритетни компоненти на промяната в България. *Население*, Том 39, Кн. 1, 5-31. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online). [**Moraliyska-Nikolova, St.** (2021). Decomposition of the reduction in the level of completed cohort fertility by parity components of change in Bulgaria. *Nasselenie*, Volume 39, Vol. 1, 5-31. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online)].

Мучинов, В. (2020). Холерните епидемии по българските земи през 60-те и 70-те години на XIX век и мерките на османската власт за ограничаване на тяхното разпространение. – *Исторически преглед*, 2020, кн. 3, 81–112. [**Muchinov, V.** Cholera Epidemics in the Bulgarian Lands in the 1860s and 1870s and the Measures of the Ottoman Authority to Limit Their Dissemination. – *Исторически преглед / Historical Review*, 2020, № 3, pp. 81-112].

Мучинов, В. (2021). Епидемии и бежанци – ситуацията в Дунавския вилает през 60-те и 70-те години на XIX в. – В: *Миграции, общности и културноисторическо наследство.* София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов", 2021, 145–160. [**Muchinov, V.** Epidemics and Refugees – the Situation in the Danube Vilayet in the 1860's and 1870's. – In: *Migrations, Communities and Cultural-Historical Heritage.* Sofia: Prof. Marin Drinov Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences, 2021, pp. 145-160].

Мучинов, В. (2022). Влияние на промените в административно-териториалното устройство на Османската империя върху развитието на градовете в българските земи през XIX в. (до 1878 г.). – *Епохи*, Т. 30 (2022), кн. 1, 34–48, DOI: 10.54664/PJCB9715 [**Muchinov, V.** Impact of the Changes in the Administrative and Territorial Structure of the Ottoman Empire on the Development of Cities in the Bulgarian Lands During the 19th Century (Until 1878). – *The Journal Epohi [Epochs]*, Volume XXX (2022), Issue 1, pp. 34-48, DOI: 10.54664/PJCB9715]

Стоенчев, Н., Яна Хрисчева (2022). Влияние на жилищната осигуреност върху раждаемостта в България, *сп. Недвижими имоти&/Бизнес*, Том VI (3) 2022, с.143 – 161 [**Stoenchev, N., Yana Hrischeva** (2022). Influence of housing insurance on the birth rate in Bulgaria, *magazine Real Estate&/Business*, Volume VI (3) 2022, p.143 – 161]

Стойчев, Л. (2021). Нагласи и дистанции на етническите българи във фертилна възраст спрямо смесените бракове с български граждани от турски произход. *Население*, Том 39, Книжка 1, Акад. изд. Проф. М. Дринов, 2021, ISSN: 0205-0617, 103-122 [**Stoytchev, L.** Attitudes and Distances of the Ethnic Bulgarians of Reproductive Age towards Mixed Marriages with Bulgarian Nationals of Turkish Descent. *Nasselenie Review*, Volume 40, Number 1, 2022, ISSN:0205-0617 (Print), 95-114]

Ташев, С. (2022). Преброяването на населението в Северна Македония през 2021 и нарушението на правата на местната българска общност. В: *Геополитика*, кн. 6. София, 2022. с. 5-14. ISSN 1312-4579.

Ташев, С. (2022). Изложения в ООН за потъпкването на човешките права на българите на територията на днешна Северна Македония. В: *Международна политика.* Бр. 1-2, Благоевград, 2022. с. 11-22. ISSN 2367-5373.

Ташев, С. (2022). Албанският фактор и геополити-

ческата промяна на Балканите през 60-те години на XX век. В: *Геополитика*, кн. 3. София, 2022. с. 149-158. ISSN 1312-4579.

Ташев, С. (2022). Конфедерацията между България и Северна Македония като бърза писта за евроинтеграцията на Скопие. В: *Геополитика*, кн. 2. София, 2022. с. 19-32. ISSN 1312-4579.

Ташев, С. (2022). Потенциалът на историческите български общности за преодоляване на недостига на работна сила в България. В: *Демографският срив на България. Възможни решения и практически стъпки за изход. Доклади от научна конференция.* София, 2022. с. 268-283. ISBN 978-954-362-431-7.

Ташев, С. (2023). Политиката на България по съвременните измерения на македонския въпрос в условията на глобализация и регионализация. В: *Геополитика*, кн. 1. София, 2023. с. 5-11. ISSN 1312-4579.

Томова, И, Стойчев, Л. (2022). Тематичен доклад за положението на ромите. Основни показатели за социално приобщаване и основни права в България. *Национален статистически институт*, 2022, ISBN: 978-619-155-031-9, 112 [**Tomova, I**, Stoytchev, L. Key social inclusion and fundamental rights indicators in Bulgaria. Thematic report on Roma. *National statistical institute*, 2022, ISBN:978-619-155-031-9, 104]

Христова, А. (2020). Продължително безработни и обезкуражени лица в България през периода 2003-2017. *Население*, Том 38, Кн. 1, с. 75-93. [**Hristova, A.** (2020). Discouraged and Long-term Unemployed in Bulgaria in the Period 2003-2017. *Nasselenie Review*, Volume 38, Number 1, pp. 75-93]

Христова, А. (2021). Професионално образование и обучение в България – тенденции и предизвикателства в контекста на динамиката на трудовия пазар. *Научни трудове на УНСС*, том 4, с. 13-42. [**Hristova, A.** (2021). Vocational Education and Training in Bulgaria – Tendencies and Challenges in the Context of Labour Market Dynamics. *Research Papers of UNWE*, Vol. 4, pp. 13-42]

Черкезова, С. (2021). Нагласи и участие в заетост преди и след пенсиониране сред хората на 45 и повече в години в България – резултати от проучване. *Възрастната генерация на България – социално-демографски профил, позиции и ценности*, Славена, 2021, ISBN:978-619-190-190-6, 113-134 [Cherkezova, S. Attitudes and Participation in Employment of People 45+ Before and After Retirement in Bulgaria - Results of Survey. *The older generation of Bulgaria - Socio-Demographic Profile, Positions and Values*, Slavena ed. House, 2021, ISBN:978-619-190-190-6, 113-134].

Черкезова, С. (2020). Бъдещето на пазара на труда в България – остаряване на населението и възможности пред политиките. Известия. *Списание на Икономически университет – Варна*, 64, 4, Издателство „Наука и икономика“ Икономически университет - Варна, 2020, ISSN:1310-0343, 332-350. [**Cherkezova, S.** (2020). The future of the Labor Market in Bulgaria – population aging and policy opportunities, *"Izvestiya" journal*, Publishing house „Science and Economy“, 4, 332-350]

Черкезова, С. (2020). Остаряване на населението, дигитализация и автоматизация и бъдещето на пазара на труда в България. Управление на човешките ресурси в ерата на дигиталните предизвикателства, *Издателство „Наука и икономика" Икономически университет – Варна*, 2020, ISBN:978-954-21-1051-4, 132-140. [Cherkezova, S. (2020). Population Aging, Digitalization And Automation And The Future Of The Labor Market In Bulgaria. *International Scientific and Practical Conference „Human Resource Management"*, University of Economics - Varna, 2020, ISBN:978-954-21-1051-4, 132-140].

Черкезова, С. (2021). Промени в труда и психично здраве през първата вълна на пандемията от Ковид -19. *Управление на човешките ресурси*, Издателство „Наука и икономика" Икономически университет – Варна, 2021, ISBN:978-954-21-1092-7, 117-126 [**Cherkezova, S.** Labour Changes And Mental Health During The First Wave Of Covid-19 Pandemic. International Scientific and Practical Conference *„Human Resource Management"*, University of Economics – Varna, 2021, ISBN:978-954-21-1092-7, 117-126]

Черкезова, С. (2021). Смъртност и икономическо развитие през първата вълна на пандемията от Ковид-19 в Европа – секторна специализация и възрастна работна сила. *Списание „Човешки ресурси & Технологии = HR & Technologies"*, 1, Издателство „Наука и икономика" Икономически университет – Варна, 2021, ISSN:2738-8719, 38-59. [**Cherkezova S.** Mortality And Economic Development During The First Wave Of The Covid-19 Pandemic In Europe - Sectorial Specialisation And Older Workforce. *HR and Technologies*. University of Economics – Varna. 2021, ISSN:2738-8719, 38-59]

Черкезова, С. (2022). Социално-икономическо, демографско развитие и културни норми за възрастта в България. Демографски проблеми на съвременна България, Център за стратегически, исторически и политически изследвания, *Център за демографски изследвания и обучение*, 2022, ISBN:978-954-2982-47-0, 87-119 (глава от книга). [**Cherkezova, S.** Socio-economic, demographic development and cultural norms about age in Bulgaria. Demographic Problems of Contemporary Bulgaria, Center for Strategic, Historical and Political Studies, *Center for Demographic Research and Training*, 2022, ISBN:978-954-2982-47-0, 87-119 (book chapter)

Черкезова, С. (2022). Хронология на живота и пла-

тен труд в Европа. Управление на човешките ресурси - *Сборник с доклади от Международна научно-практическа конференция, организирана от Икономически университет – Варна*, Издателство „Наука и икономика" Икономически университет – Варна, 2022, 132-141. [**Cherkezova, S.** „Chronology Of Life And Paid Work In Europe." *International Scientific and Practical Conference" Human Resource Management"*. University of Economics-Varna, 2022, 132-141].

Цеков, Н . (2020). Общи и регионални аспекти на застаряването на трудовите ресурси в България. *Население*, Том 38, Кн. 2, с.257-280. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online). – 15 т.

Цеков, Н. (2021). Влияние на нарастването на пенсионната възраст върху трудовите ресурси на България през последните две десетилетия. *Население*, Том 39, Кн. 1, с.79-102. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online).

Цеков, Н. (2021). Регионални аспекти на депопулацията и стареенето на населението и трудовите ресурси на България в началото на XXI век. *Проблеми на географията*, 1, ISSN 0204-7209, ISSN 2367-6671 (Online), с. 60-75

Цеков, Н. (2022). Влияние на демографската промяна върху формирането на регионалния човешки капитал в България в началото на XXI век. *Сп. "Проблеми на географията"*, 1-2, ISSN 0204-7209, ISSN 2367-6671 (Online), с. 11-34

Щерионов, Щ. (2021). Демографското развитие на българските земи през Праисторията и Античността. – *Епохи*. Година XXIX, № 2, ВТ, 2021, 190-207. [**Shterionov, Sht.** The demographic development of the Bulgarian lands during Prehistory and Antiquity. – *Epochs.* Year XXIX, No. 2, VT, 2021, 190-207.]

Щерионов, Щ. (2021). Търговията в Кюстендил през Възраждането. – *Икономическа мисъл*, № 2, 2021, 114-127. [Shterionov, Sht. Trade in Kyustendil during the Bulgarian national revival. – *Economic Thought*, No. 2, 2021, 114-127]

Щерионов, Щ. (2021). Естествено движение на населението, обитаващо Кюстендил през Възраждането. – *Население*, Том 39, 2021, 1, 123-141. [**Shterionov, Sht.** Natural movement of the population living in Kyustendil during the Bulgarian national revival. – *Population*, Volume 39, 2021, 1, 123-141]

Щерионов, Щ. (2022). Демография на България през Средновековието. – Епохи. Година XXX, № 1, ВТ, 2022, 9-33. [**Shterionov, Sht.**, Demography of Bulgaria during the Middle Ages. – Epochs. Year XXX, No. 1, VT, 2022, 9-33]

Щерионов, Щ. (2022). Занаятчийството в Кюстендил през Възраждането. – *Българска етнология*, 2022, 2, 175-188. [**Shterionov, Sht.**, Craftsmanship in Kyustendil during the Bulgarian national revival. – *Bulgarian Ethnology*, 2022, 2, 175-188]

Angelova, D. (2022) Demographic Family Policy in the Legislation of Bulgaria 1912–1944. - *Bulgarian Historical Review*, 3-4, 196-210 [**Angelova, D.** (2022) Demographic Family Policy in the Legislation of Bulgaria 1912–1944. - Bulgarian Historical Review, 3-4, 196-210].

Boev, B. (2020). Sofia Students' Temperance Society – Establishment And Activity In Relation With The Reduction Of Population Mortality In Bulgaria (1922-1939). *Nasselenie Review*, 3, 2020, ISSN: 0205-0617, 477-487.

Borissova-Marinova, K. (2021). Demographic development and labour force: dependencies and key changes. *Economic Studies (Ikonomicheski Izsledvania)*, Number 6, pp. 143-168.

Borissova-Marinova, K. (2021). 1990-2019: Formal Demography Research Development in the Bulgarian Academic Research Unit. *Nasselenie Review*, Volume 39, Number 2, pp. 167-183.

Cherkezova, S. (2020). How should we study social exclusion? Enhancing analysis by operationalising the concept. Papers of BAS. *Humanities and Social Sciences*, 7, 2, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов", 2020, ISSN:(print) 2367-6248 ISSN (online) 2603-4832, 173-185.

Cherkezova, S. (2020). Long-Term Care Needs Estimation in Bulgaria. Methodological Problems – LTC Definition, Choice of Criteria and Indicators. *Nasselenie Review*, 38, 3, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов", 2020, ISSN:0205-0617, 341-376

Dimitrova, E., Kotzeva, T., Alexandrova-Karamanova, A. (2020). "School environment and risk health behaviours of adolescents in Bulgaria. Results from multilevel analysis". *International Journal of Public Health* 65, 1331–1344 https://doi.org/10.1007/s00038-020-01482-4

Dimitrova, E., Kotzeva, T. (2021). Adolescent Risk Behaviours and Family Settings in Bulgaria: An Evidence-Based Approach to Effective Family Support Policies. *Journal of Mother and Child*, 2021, ISSN:2719-6488

Dimitrova, E., Kotzeva, T. and Ilieva, K. (2022). 'Bulgaria country note', in Koslowski, A., Blum, S., Kaufman, G. and Moss, P. (eds.) *International Review of Leave Policies and Research 2022*. Available at: https://www.leavenetwork.org/annual-review-reports/ pp.132-142

Dimitrova, E., Kotzeva, T. (2022). Contested Parenthood: Attitudes Toward Voluntary Childlessness as a Life Strategy in Post-Socialist Bulgaria. *Social Inclusion.* Vol 10, No 3 (2022): Special Issue: Fragile Pronatalism? Barriers to Parenthood, One-Child

Families, and Childlessness in European Post-Socialist Countries Q2
DOI: https://doi.org/10.17645/si.v10i3.5065

Dimitrova, E., Kotzeva, T. (2022). Value Orientations and Social Differences in the Attitudes Toward Voluntary Childlessness Among Young Adults in Bulgaria. *Sociological Problems.* Vol. 54, Iss. 1, pp. 338-359. ISSN: 0324-1572

Dimitrova, E. (2021). Satisfaction with Working Time before the pandemic of COVID 19 in European Societies. Results from multi-level analysis. *Экономика региона*, 4, 1210-1223. https://doi.org/10.17059/ekon.reg

Dimitrova, E. (2021). Social differences in self-perceived health of people at older age in European societies. Results of the survey of health, ageing and retirement in Europe (SHARE). Revista Inclusiones, *Special issue: Aging in times of a pandemic: social, economic and health challenges for people 50+*, Oct-Noem., 1-21.

Kotzeva, T., Dimitrova, E. (2022). Risk Behaviors: Tracking Youth Health and well-Being in Bulgaria 2006-2018. IN: *Heinen, A et al (Eds). Wohlbefinden und Gesundheit im Jugendalter*. Springer VS. ISBN 978-3-658-35744-3
https://doi.org/10.1007/978-3-658-35744-3

Kotzeva, T. (2020). Family Values and Family Policy Priorities in Bulgaria. *Naselenie Review*, 38, 3, 2020, ISSN:0205-0617, 307-322

Kotzeva, T. (2021). BULGARIA: National report on Family Support Policies & Provision. IN: Abela, A… Kotzeva, T. et al (Eds) *Child and Family Support Policies across Europe: National Reports from 27 Countries.* Pp. 111-146. COST. ISBN: 978-84-09-37182-2

Lillova, K. (2021). Population Ageing and Longevity in Bulgaria (1947-2015). *Nasselenie Review*, 39(2): 205-240. ISSN 0205-0617 (print); ISSN 2367-9174 (online)

Muchinov, V. (2020). "Our Village Was Proclaimed a Town": Granting of Urban Status to Major Settlements in Stara Planina Region in the Third Quarter of the 19th Century. – *Études balkaniques*, 2020, № 3, pp. 467–480.

Muchinov, V. (2022). The Immigration Policy of Bulgaria in the Period 1944–1989. – *Bulgarian Historical Review*, 2022, № 1-2, 129–147.

Hristova, A. (2022). Arising Need of Changes in Professional Education and Training System in Bulgaria. *Nasselenie Review*, English Edition, Volume 40, Number 2, pp. 187-210.

Shterionov, Sht. (2020). Η εφημερίδα „Ανατολικός Αστήρ" (1861-1877) και η ανάπτυξη των πόλεων λιμανιών της βουλγαρικής ακτής της Μαύρης Θάλασσας κατά τη Βουλγαρική Αναγέννηση. - In: Port cities and maritime routes in *Eastern Mediterranean and Black Sea 18th-21th centuries.* Thessaloniki, 2020, 163-175. (на гръцки език) The „Eastern Star" newspaper (1861-1877) and the development of the port cities of the Bulgarian Black Sea coast during the Bulgarian national revival. - In: *Port cities and maritime routes in Eastern Mediterranean and Black Sea 18th-21th centuries.* Thessaloniki, 2020, 163-175. (in Greek)

Shterionov, Sht. (2020). Sozopol – ein orthodoxes Zentrum. – In: Religion & Gesellschaft in Ost und West, Zurich, 7-8/2020, 34-36. (на немски език) Sozopol - an Orthodox center. – In: *Religion & Gesellschaft in Ost und West*, Zurich, 7-8/2020, 34-36. (in German)

Shterionov, Sht. (2020). Administrative-territorial structure of Kyustendil and its adjacent areas during the Bulgarian National Revival– In: *Paper of BAS, Humanities and Social Sciences*, Vol. 7, 2020, No. 2. 140-154. (на английски език) Administrative-territorial structure of Kyustendil and its adjacent areas during the Bulgarian National Revival.– In: *Paper of BAS, Humanities and Social Sciences*, Vol. 7, 2020, No. 2. 140-154.

Shterionov, Sht. (2021). Spezifika der Demographischen Entwicklung Bulgariens in der Zeit 1878–1912 – *Bulgarian Historical Review*, 2021, 1, 39-65. (на немски език) Specifics of the demographic development of Bulgaria in the period 1878-1912. – *Bulgarian Historical Review*, 2021, 1, 39-65. (in German)

Trifonova, T., Lillova, K. (2020). Bulgaria. In: Ni Léime, A., et all. (editors). Extended Working Life Policies: International Gender and Health Perspectives. *Springer*, Cham, pp. 173-182. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-40985-2 **Trifonova, T. and Lillova, K.** (2020). Bulgaria. In: Ni Léime, A., et all. (editors). Extended Working Life Policies: International Gender and Health Perspectives. *Springer*, Cham, pp. 173-182. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-40985-2

Tsekov, N. (2020). Some problems in the spatial distribution of labour force In Bulgaria, *Naselenie Review*, Vol.38, Number 3, ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online). pp. 435-448

Tsekov, N. (2021). Current trends in the demographic development of municipalities in Bulgaria. *Papers of BAS Humanities and Social Sciences* Vol. 8, 2021, No. 2, ISSN (print) 2367-6248; ISSN (online) 2603-4832: /https://www.papersofbas.eu/images/Papers_2021-2/Tsekov_reduced.pdf

Zaborskis, A., Kavaliauskienė, A., Eriksson, C., Dimitrova, E., Makari, J. (2022). Family Structure through the Adolescent Eyes: A Comparative Study of Current Status and Time Trends over Three Decades of HBSC Study. *Societies*, 12(3):88. https://doi.org/10.3390/soc12030088

МОНОГРАФИИ
(MONOGRAPHS)

ДЕПАРТАМЕНТ ПСИХОЛОГИЯ
PSYCHOLOGY DEPARTAMENT

Таир, Е. (2023). Ценности, справедливост и психично благополучие. *Изд. на БАН, „Проф. М. Дринов“*

Tair, E. (2023). VALUES, BELIEF IN A JUST WORLD AND WELL-BEING, Sofia, *Prof. M. Drinov Publ. house of BAS.*

Тоткова, З. (2023). Транспортна психология. Личност и поведение на шофиране, *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*. ISBN 978-619-245-293-3 (Print) ISBN 978-619-245-294-0 (Online)

Totkova, Z. (2023) TRANSPORT PSYCHOLOGY. PERSONALITY AND DRIVING BEHAVIOR, Sofia, *“Prof. Marin Drinov” Publishing House of the BAS*, ISBN 978-619-245-293-3 (Print) ISBN 978-619-245-294-0 (Online)

Русинова-Христова, А. (2022). Пътят към демокрация – проблеми и решения. Психологията в помощ на гражданското образование. *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*, ISBN 978-619-245-272-8 (Print) ISBN 978-619-245-283-4 (Online)

Rusinova-Hristova, A. (2022). THE ROAD TO DEMOCRACY - PROBLEMS AND SOLUTIONS. Psychology to support of the civic education, Sofia, “Prof. Marin Drinov” *Publishing House of the BAS*, ISBN (Print) ISBN 978-619-245-272-8 (Print) ISBN 978-619-245-283-4 (Online)

Отличена като монография с национално значение от Съвета за издателска дейност (СИД) към БАН.

Бекир, С. (2022). Его състояния и житейски позиции в професионалната реализация на личността. Издателство: Изд. *Институт по транзакционен анализ*, 146 с. ISBN: 978-619-188-889-4

Bekir, S. (2022). EGO STATES AND LIFE POSITIONS IN THE PROFESSIONAL SELF-REALIZATION. *Institute for Transactional analysis Publishing House*. 146 pp. ISBN:978-619-188-889-4

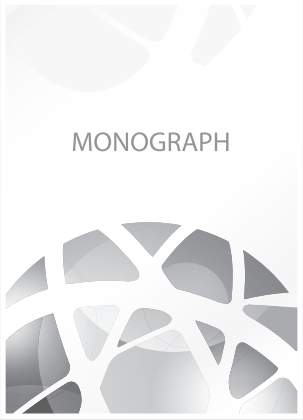
Таир, Е. (2020). Личност и трудово поведение. *Изд. на БАН, „Проф. М. Дринов“*, 294 стр. ISBN 978-619-245-053-3

Tair, E. (2020). PERSONALITY AND WORK BEHAVIOR. *Prof. Marin Drinov Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences*, 294 pp., ISBN 978-619-245-053-3

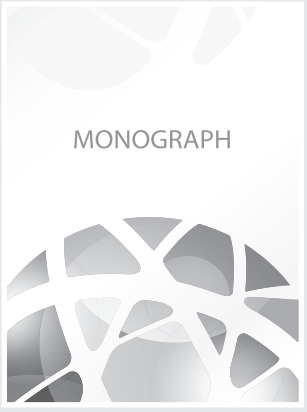
Христова А., Александров Х., Буруджиева Т., Ташев С. (2020). Политики за българите в чужбина. *Издателство на БАН “Проф. Марин Дринов”*. ISBN:978-619-245-075-5, 322

Hristova A., Aleksandrov H., Burudzhieva T., Tashev S. (2020). POLITICS FOR THE BULGARIANS ABROAD, *Prof. Marin Drinov Publishing House of BAS*, ISBN:978-619-245-075-5, 322

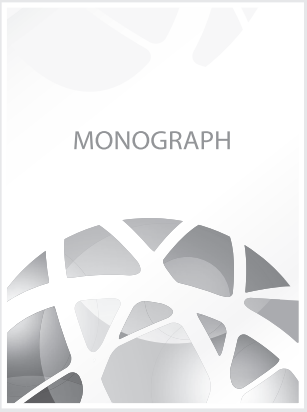
Зографова, Й, А. Христова, Д. Бакалова, Е. Димитрова, В. Недева-Атанасова (2020). Програма за превенция и интервенция на агресията и насилието в училище. *Издание на Министерство на образованието и науката.*

Zografova, Y., A. Hristova, D. Bakalova, E. Dimitrova, V. Nedeva-Atanasova (2020). PROGRAM FOR PREVENTION AND INTERVENTION OF AGGRESSION AND VIOLENCE AT SCHOOL. *Publication of the Ministry of Education and Science.*

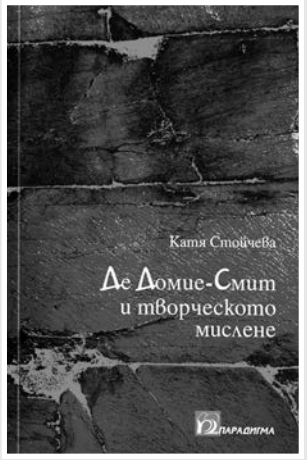
Душанова, Ю., Лалова, Й., Калонкина, А. (2020). Зрително-пространствени аспекти и ЕЕГ– корелати при дислексия на развитието – програми „Развитие на четенето”. ЛЦ „Ромел”, 147 стр. ISBN:978-954-9458-29-9

Dushanova, Y., Lalova, J., Kalonkina A. (2020). Visuo-spatial aspects and EEG correlates in developmental dyslexia – programmes “Development of Reading”. *LC “Romel”*, 147 p. ISBN:978-954-9458-29-9

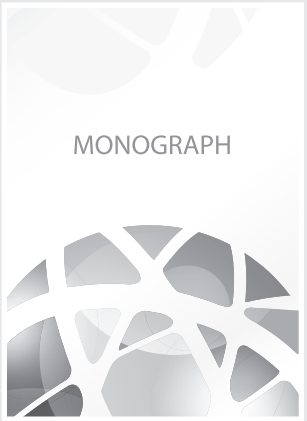
Александрова-Караманова, А. (2019). Външният вид при младите хора: между здравето и успеха. *София: ДиоМира*, 587 стр. ISBN: 978-954-2977-60-5 (print), 978-954- 2977-61-2 (pdf).

Alexandrova-Karamanova, A. (2019). APPEARANCE IN YOUNG PEOPLE: BETWEEN HEALTH AND SUCCESS. *Sofia: DioMira,* 587 p.] ISBN: 978-954-2977-60-5 (print), 978-954- 2977-61-2 (pdf)

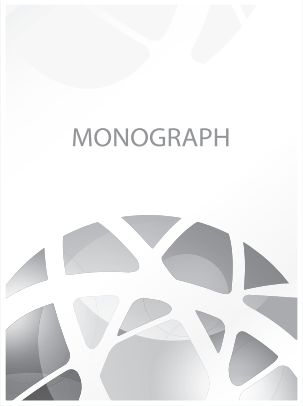
Стойчева, К. (2018). Де Домие Смит и творческото мислене. *София, Парадигма*, ISBN 978-954-2634-86

Stoycheva, K. (2018). De Daumier-Smith and the Creative Thinking. *Sofia: Paradigma Publishing House*, ISBN 978-954-2634-86

Лалова, Й., Калонкина, А., Тотев, Ц., Цоков, С., Душанова, Ю. (2018). Комплексно изследване на дислексия на развитието. *ЛЦ „Ромел”*, 145 стр. ISBN:978-954-9458-26-8.

Lalova, J., Kalonkina, A., Totev, Ts., Tsokov, S., Dushanova, Y. (2018). COMPLEX STUDY OF DEVELOPMENTAL DYSLEXIA. *LC “Romel”*, 145 p., ISBN:978-954-9458-26-8

Калчева, С. (2018). Психологически измерения на ежедневния труд. Оценка на професионалния стрес, междуличностните отношения и професионалната компетентност и емоциите. 1, *ДиоМира*, 2018, ISBN:978-954-2977-48-3, 116

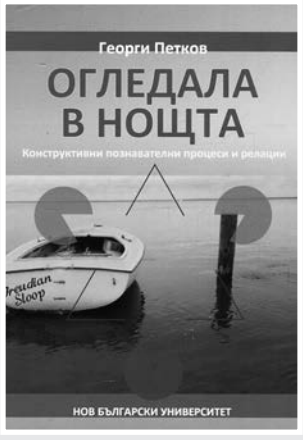
Русинова-Христова, А. (2016). Личност, ценности и идеологии, С., *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов"*, 203 с. ISBN 978-954-322-866-9.

Rusinova-Hristova, A. (2016). PERSONALITY, VALUES AND IDEOLOGIES, Sofia. *Prof. Marin Drinov Publishing House of BAS*, 203 pages, SBN 978-954-322-866-9

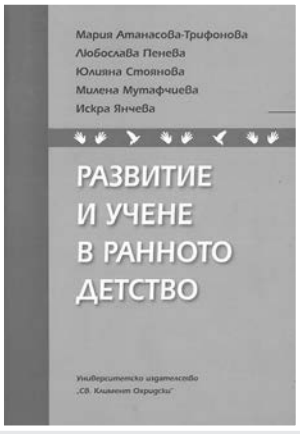
Зографова, Й. (2016). Разнообразието от социално психологична перспектива, София, *Емайви Консулт*, 209 с. ISBN 978-954-2987-20-8

Zografova, Y. (2016). DIVERSITY FROM SOCIAL PSYCHOLOGICAL PERSPECTIVE. Sofi a, *MIV Consult Ltd*., 209 pages, ISBN 978-954-2987-20-8

Петков, Г. (2016). Огледала в нощта. *Нов Български Университет*. ISBN 978-954-535-941-5.

Petkov, G. (2016). MIRRORS AT THE NIGHT. *New Bulgarian University,* ISBN 978-954-535-941-5

Атанасова-Трифонова, М., Пенева, Л., Стоянова, Ю., Мутафчиева, М., Янчева, И. (2015). Развитие и учене в ранното детство: възрастова валидация на стандартите за развитие и учене от раждането до три години, [състав. и науч. ред. Мария Атанасова-Трифонова.] *София, Унив. изд. „Св. Климент Охридски"*, 528 с. ISBN 978-954-07-3905-2

Atanassova-Trifonova, M. & al. (2015). SOCIAL AND EMOTIONAL DEVELOPMENT IN EARLY CHILDHOOD. In Atanassova-Trifonova, M. (Ed.). Development and Learning in the Early Childhood. *Sofia, Presses universitaires "St. Kliment Ohridski"*, 528 p., ISBN 978-954-07-3905-2

Бакалова, Д., Бакрачева, М., Мизова, Б. (2015). Щастие и удовлетвореност от живота: в търсене на пътя към себе си. С., Колбис, 2015, 249 с. ISBN 978-619-7284-02-7

Bakalova, D., Bakracheva, M., Mizova, B. (2015). HAPPINESS AND LIFE SATISFACTION: LOOKING FOR ROAD TO THE SELF, S., *Colbis*, 2015, 249 pages, ISBN 978-619-7284-02-7

Атанасова-Трифонова, М., (съст. и научен редактор) (2014). Стандарти за развитие и учене в ранното детство: от раждането до три години, С., *Булвест Принт*, 192 с. ISBN 978-954-18-0924-2

Atanassova-Trifonova, M. & al. (2014). STANDARDS FOR DEVELOPMENT AND LEARNING IN EARLY CHILDHOOD: FROM BIRTH TO 3 YEARS. *Sofia, „Bulvest 2000"*, 192 p., ISBN 978-954-18-0924-2

Атанасова-Трифонова, М., (съст. и научен редактор) (2014). Скрининг тест за тригодишни деца. С., *Булвест Принт*, 144 с. ISBN 978-954-18-0910-5

Atanassova-Trifonova, M. & al. (2014). SCREENING TEST FOR THREE YEAR OLD CHILDREN. ADMINISTRATION MANUAL. Sofia, *„Bulvest 2000"*, 144 p., ISBN 978-954-18- 0910-5

Димитров, Б. (2014). Психофизиология, С., *Акад. изд. Марин Дринов*, 456 с., ISBN 978-954-322-732-7

Dimitrov, B. (2014). PSYCHOPHYSIOLOGY. S., *Prof. Marin Drinov Academic Publishing House*, 456 pages, ISBN 978-954-322-732-7

Папазова, Е. (2013). Личностни характеристики и социални проблеми в юношеството. София, *Емайви Консулт*. ISBN 978-954-2987-03-1

Papazova, E. (2013). PERSONALITY CHARACTERISTICS AND SOCIAL PROBLEMS IN ADOLESCENCE. Sofi a: *MIV Conslut Ltd.*, 231 pages] ISBN 978-954-2987-03-1

Международна конференция „Психологическа интервенция и превенция на конфликта при съчетаване на семейния и професионалния живот” (София, 2013). В: практически наръчник за психологическа интервенция и превенция на конфликта при съчитаването на семейния и провесионалния живот, 19-20 септември 2013, София / [**състав. Антоанета Русинова-Христова, Йоланда Зографова**]. - София: Емайви Консулт, 2013 [ИИНЧ-БАН]). 74 с., ISBN 978-954-322-609-2

International conference “Psychological intervention and prevention of the conflict in the reconciliation of family and professional life” (Sofia, 2013). In: Prevention of the conflict in the reconciliation of family and professional life, 19-20 September 2013, Sofia /[**Ed. Antoaneta Rusinova-Hristova, Yolanda Zografova**]. – Sofia: MIV Consult 2013 [IPHS-BAS]). – 74 p., ISBN 978-954-322-609-2

Международна конференция „Психологическа интервенция и превенция на конфликта при съчетаване на семейния и професионалния живот” (София , 2013). В: Сборник научни доклади от международната конференция Психологическа интервенция и превенция на конфликта при съчетаване на семейния и професионалния живот, 19-20 септември 2013, София, [**състав. Антоанета Русинова-Христова, Йоланда Зографова**]. Емайви Консулт, 2013 [ИИНЧ-БАН]). -225 с., ISBN 978-954-2987-05-5

International conference “Psychological intervention and prevention of the conflict in the reconciliation of family and professional life” (Sofia, 2013). In: Collection of studies from the International Conference Psychological intervention and prevention of the conflict in the reconciliation of family and professional life, 19-20 September 2013, Sofia/[**Ed. Antoaneta Rusinova-Hristova, Yolanda Zografova**]. – Sofia: MIV Consult 2013 [IPHS-BAS]). -225 p., ISBN 978-954-2987-05-5

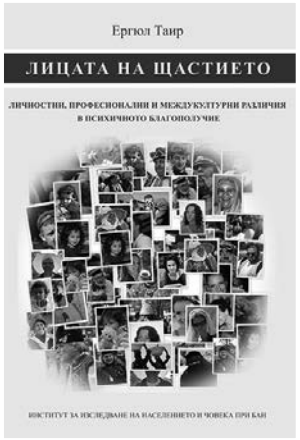
Георгиева, Р. (2012). Психотерапията на Карл Роджърс. Емпатичното терапевтично интервю. С., *Изток-Запад*, с. 272. ISBN 978-619-125-129-6.

Georgieva, R. (2012). CARL ROGERS' PSYCHOTHERAPY. THE EMPATHIC THERAPEUTIC INTERVIEW. *Sofia Iztok-Zapad*, 272 pages, ISBN 978-619-125-129-6

Божинова, Р., Таир, Е. (2011). Обективни и субективни измерения на медийната реалност. Психологични аспекти на медийните въздействия. С., *Изд. БГ книга*, 247 с., ISBN 978-954-8628-20-4

Bozhinova, R., Tair E. (2011). OBJECTIVE AND SUBJECTIVE MEDIA REALITY DIMENSIONS. PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF MEDIA INFL UENCE. S., *"Bulgarska Kniga" Press*, 247 pages] ISBN 978-954-8628-20-4

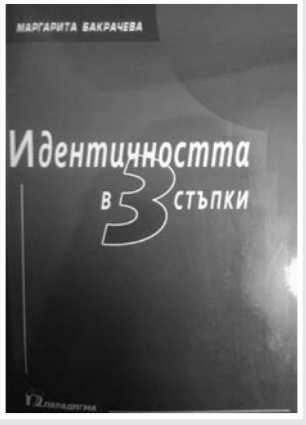
Таир, Е. (2011). Лицата на щастието. Личностни, професионал- ни и междукултурни различия в психичното благополучие. С., *Емайви Консулт*, 187 с. ISBN 978-954-2987-01-7

Tair, E. (2011). THE FACES OF HAPPINESS. PERSONALITY, OCCUPATIONAL AND CROSS-CULTURAL DIFFERENCES IN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING. S., *MIV Consult,* 187 pages, ISBN 978-954-2987-01-7.

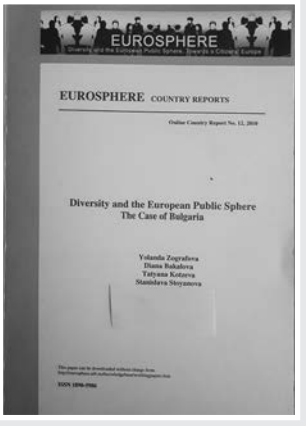

ЙОЛАНДА ЗОГРАФОВА
Проблеми на агресивността у човека
СОЦИОЛОГИЯ

Малина Йорданова
Лидия Василева
Максимка Рашева
Румяна Божинова
Телепсихологията – част от електронното здравеопазване
Академично издателство „Проф. Марин Дринов"

ЙОЛАНДА ЗОГРАФОВА
Агресивността на българина в условията на преход
Академично издателство „Проф. Марин Дринов"

МАРГАРИТА БАКРАЧЕВА
Идентичността в 3 стъпки

КРАСИМИРА БАЙЧИНСКА
МАРГАРИТА БАКРАЧЕВА
САВКА САВОВА
СТАТУСИ НА ПСИХОСОЦИАЛНА И НАЦИОНАЛНА ИДЕНТИЧНОСТ, ЦЕННОСТИ И ПСИХИЧНО БЛАГОПОЛУЧИЕ В ЮНОШЕСКА ВЪЗРАСТ
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „Проф. МАРИН ДРИНОВ"

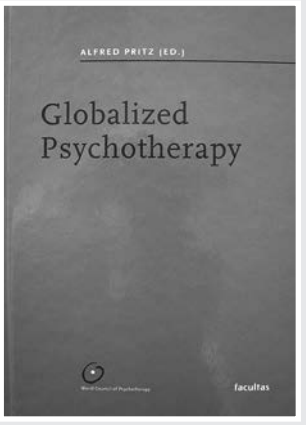

EUROSPHERE
EUROSPHERE COUNTRY REPORTS
Diversity and the European Public Sphere
The Case of Bulgaria

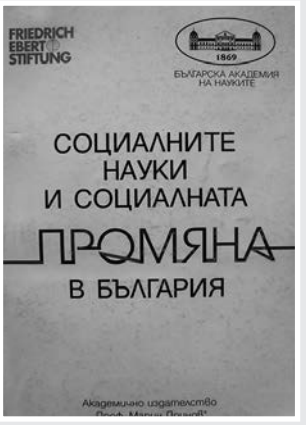

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ПО ПСИХОЛОГИЯ
25 ГОДИНИ ИНСТИТУТ ПО ПСИХОЛОГИЯ
ЮБИЛЕЕН СБОРНИК
Академично издателство „Проф. Марин Дринов"

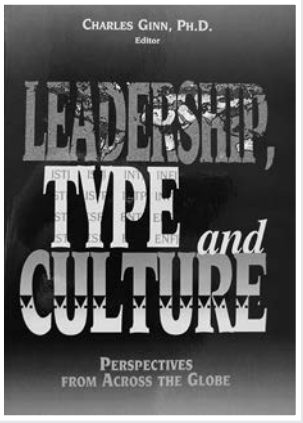

РУМЯНА БОЖИНОВА
ПСИХОЛОГИЯ НА СВОБОДАТА
И СИТУАЦИЯТА НА СОЦИАЛНА ПРОМЯНА
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „МАРИН ДРИНОВ"

Антоанета Русинова-Христова
Политическото говорене
психологични механизми

азбука за теб и за мен
Ръководство за учителя
5-8 клас

ALFRED PRITZ (ED.)
Globalized Psychotherapy
facultas

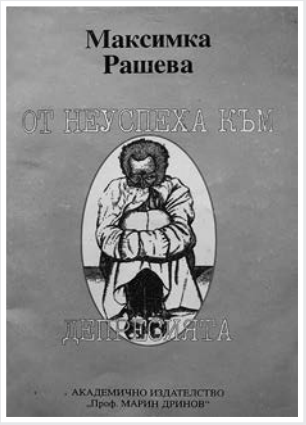

FRIEDRICH EBERT STIFTUNG
1869
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ И СОЦИАЛНАТА ПРОМЯНА В БЪЛГАРИЯ
Академично издателство

CHARLES GINN, PH.D.
Editor
LEADERSHIP, TYPE and CULTURE
PERSPECTIVES FROM ACROSS THE GLOBE

ПСИХОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ НА УСЛОВИЯТА НА ТРУД В ОРГАНИЗАЦИИТЕ
СБОРНИК
МАТЕРИАЛИ ОТ КРЪГЛА МАСА
27 октомври 2005 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА
ВОЕННА ПСИХОЛОГИЯ И ЛИДЕРСТВО

Елиана Пенчева
УЧИЛИЩЕ, ЦЕННОСТИ, ПРОМЯНА
Централен институт за усъвършенстване на учители
Университетско издателство „Св. Климент Охридски"

Максимка Рашева
ОТ НЕУСПЕХА КЪМ ДЕПРЕСИЯТА
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „Проф. МАРИН ДРИНОВ"

Елиана Пенчева
ПСИХОЛОГИЧНА ТИПОЛОГИЯ и образователна практика

(СПРАВЯНЕ (С)) СТРЕСА И ДЕПРЕСИЯ
Максимка Рашева
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „МАРИН ДРИНОВ"

БОЖИДАР ДИМИТРОВ
ПСИХОФИЗИОЛОГИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА СЪНЯ И НЕГОВИТЕ РАЗСТРОЙСТВА
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „МАРИН ДРИНОВ"

Анна Иванова
КАКЪВ ТРУД Е НУЖЕН НА ЧОВЕКА?
ПСИХОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ТРУДА
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ"

ПОРЕДНА ЗА КНИГА, КУЛТУРА, ПОЛИТИКА И РЕЛИГИЯ
КАТЯ СТОЙЧЕВА
ТОЛЕРАНТНОСТТА КЪМ НЕОПРЕДЕЛЕНОСТ

НИКОЛА АТАНАСОВ
Теории за психичното развитие в психо-анализата
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ"

ДИМИТЪР ЩЕТИНСКИ
ИЗМЕРВАНИЯ И АНАЛИЗ В ПОВЕДЕНЧЕСКИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ
$Z_i = \frac{X_i - M}{S}$
$SD = \sqrt{S^2}$
IQ=100+15Z
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „МАРИН ДРИНОВ"

Елена Паспаланова
Психологически измерения на индивидуализма
Академично издателство •ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ•

Виктор Клинчарски
Не толерантността към различията
Социално-психологическо изследване

ЕНЧО ГЕРГАНОВ ХРИСТО КЮЧУКОВ
ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАГЛАСИ НА РОМИТЕ В БЪЛГАРИЯ

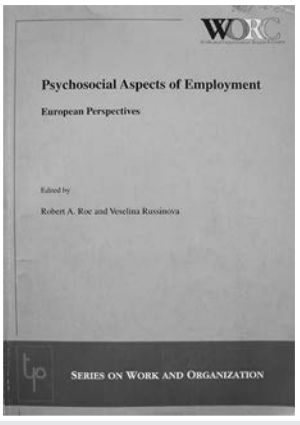

Антоанета Русинова – Христова
Георги Карастоянов
Психологичните типове по Карл Юнг и стресът
•Пропелер•

ВИКТОР КЛИНЧАРСКИ
Психология на НЕУДОВЛЕТВОРЕНОСТТА
Издателство „ТИЛИА"

Виктор Клинчарски
МАТРИЦАТА
социалнопсихологически, социологически и културални измерения
ПАНДОРА ПРИМ

Толя Стоицова
ЖИВЕЕМ
ДРУГИТЕ
Социалнопсихологични проблеми

Виктор Клинчарски
ХАОСЪТ
(СОЦИАЛНОПСИХОЛОГИЧЕСКИ АНАЛИЗ)

WORC
Psychosocial Aspects of Employment
European Perspectives
Edited by
Robert A. Roe and Veselina Russinova
SERIES ON WORK AND ORGANIZATION

Толя Стоицова
ЛИЦЕ В ЛИЦЕ С МЕДИИТЕ
Въведение в медийната психология
Video Film

ГЕОРГИ ЙОЛОВ ДОНЧО ГРАДЕВ
ОБЩУВАНЕТО

Георги Йолов
ОПАСНОСТ И ПСИХИЧНА ПРОМЯНА
Наука и изкуство

Пред
вратите
на
АЛМА
МАТЕР

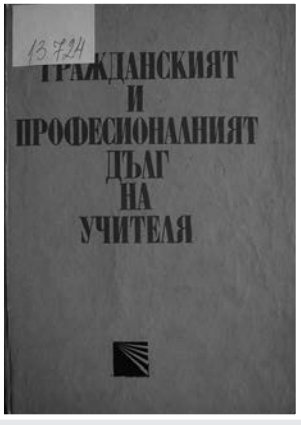

Красимира Байчинска
ЦЕННОСТИТЕ
НА СЪВРЕМЕННАТА
БЪЛГАРСКА
КУЛТУРА
ИК „Гутенберг"

ОТ ВЪРХА
ОДИНИТЕ
Георги
Иолов

Красимира Байчинска
Маргарита Бакрачева
Савка Савова
СТАТУСИ НА ПСИХОСОЦИАЛНА И
НАЦИОНАЛНА ИДЕНТИЧНОСТ,
ЦЕННОСТИ И ПСИХИЧНО БЛАГОПОЛУЧИЕ
В ЮНОШЕСКА ВЪЗРАСТ
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „Проф. МАРИН ДРИНОВ"

Красимира Байчинска
ЗЛАТНОТО МОМИЧЕ

ЛОГИЯ
НА АУДИТОРИЯТА
НА МАСОВАТА
ЛЕКЦИОННА
ПРОПАГАНДА
ЕМПИРИЧНО
СОЦИАЛНО-
ПСИХОЛОГИЧЕСКО
ИЗСЛЕДВАНЕ

ГРАЖДАНСКИЯТ
И
ПРОФЕСИОНАЛНИЯТ
ДЪЛГ
НА
УЧИТЕЛЯ

Божимир Давидов
ИЗМЕРВАНЕ
на ЗДРАВЕТО
Теории
Практики
Дискусии
Академично издателство
„Проф. Марин Дринов"

ДЕПАРТАМЕНТ ДЕМОГРАФИЯ
DEMOGRAPHY DEPARTMENT

Ташев, С. (2023). Борбите на македонските българи за права и независимост 1944-1994. София, 2023. с. 316. ISBN 978-954-496-169-5.

Цеков, Н. (2022). Регионални профили на демографската промяна в България в началото на XXI век . С., *Изд. „Велес Консулт“*, ISBN: 978-619-7462-26-5, 331 с.

Tsekov, N. (2022). REGIONAL PROFILES OF DEMOGRAPHIC CHANGE IN BULGARIA AT THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY. S., Ed. *„Veles Consult“*, ISBN: 978-619-7462-26-5, 331 p.

Монографията е номинирана за научно постижение на ИИНЧ при БАН за 2022 г.

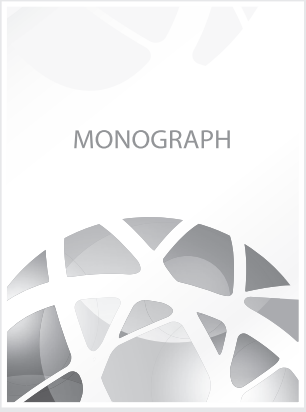
The monograph has been nominated for a scientific achievement of the Institute of Scientific Research at the BAS for 2022.

Отличена като монография с национално значение от Съвета за издателска дейност (СИД) към БАН

Щерионов, Щ., Дебочички, В. (2022). Кюстендил през XVIII – XIX век (до 1878 г.)“. С., *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*, 304 с., ISBN 978-619-245-203-2 (Print), ISBN (*Online*)978-619-245-204-9

Shterionov, Sht., Debochichki, V. (2022). KYUSTENDIL IN THE XVIII - XIX CENTURIES (UNTIL 1878)“. S., *BAS Publishing House „Prof. Marin Drinov“*, 2022, 304 p., ISBN 978-619-245-203-2 (Print), ISBN (O*nline*) 978-619-245-204-9

Моралийска-Николова Ст. (2021), Преходът към отлагане на раждания-та в България, София: *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“* (494 с.), ISBN: 978-619-245-176-9.

Избрана за най-значимо научно постижение за 2021 г.

Moraliyska-Nikolova, S. (2021). POSTPONEMENT PARENTHOOD TRANSITION IN BULGARIA. Sofia: *Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences*, ISBN: 978-619-245-176-9, 492.

Most Significant Scientific Achievement for 2021“, IPHS

Ташев, С. (2021). Противобългарските съдебни процеси в Скопие. Документи от 1977 г. на македонското освободително движение. София, 2021. с. 164. ISBN 978-954-496-153-4.

Tashev, S. (2020). Bulgarians in Albania. The Long Path to Recognition. Sofia – Toronto, 2020. p. 256. ISBN 978-954-496-138-1, ISBN 978-954-496-139-8.

Ташев, С. (2020). Българските общности в Западните Балкани. Политически процеси и етнодемографски последици (1913 - 2019). Том 1. Албания. София, 2020, с. 253 (издание на групата на ЕНП в Европейския парламент). ISBN 978-954-496-133-6, ISBN 978-954-496-134-3

Отличена като монография с национално значение от Съвета за издателска дейност (СИД) към БАН

Tashev, Sp. (2020). Bulgarian Communities in the Western Balkans. Political Processes and Ethnodemographic Consequences (1913 – 2019). Volume 1. Albania. Sofia, p. 253. ISBN 978-954-496-133-6, ISBN 978-954-496-134-3].

Черкезова, С., Салчев, П., Михова, Г., Славова, З., (2020). Мерки за преодоляване на демографската криза. Том II: Стареене, смъртност и качество на живот, *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*, София, ISBN:978-954-322-960-4.

Cherkezova, S., Salchev, P., Mihova, G., Slavova, Z., Measures to overcome the demographic crisis. Volume II: Ageing, Mortality and Quality of Life, *Publishing House of BAS „Prof. Marin Drinov”*, ISBN:978-954-322-960-4

Томова, И, Стойчев, Л, Иванов, М. (2020). Мерки за преодоляване на демографската криза в България, том V: Демографски дисбаланси и социални неравенства между големите етнически групи в България. *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*, ISBN:978-954-322-967-3, 382

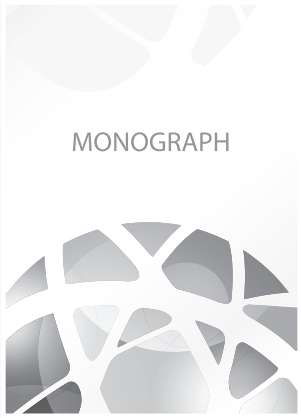
Tomova, I, Stoytchev, L, Ivanov, M. (2020). Measures to overcome the demographic crisis. Volume 5. Demographic Imbalances and Social Inequalities between the Large Ethnic Groups in Bulgaria. *Professor Marin Drinov Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences*, ISBN:978-954-322-967-3, 382

Ангелова, Д. (2020). Бракът по българските земи през XIX в. (до 1878 г.). София, *Изд. „Регалия-6“*, 178 стр. ISBN 978-954-745-331-9

Angelova, D. (2020). THE MARRIAGE IN THE BULGARIAN LANDS DURING THE 19TH CENTURY (UNTIL 1878). Sofia, ‘*Regalia-6’* Publishing House, 178 pages] ISBN 978-954-745-331-9

Отличена като монография с национално значение

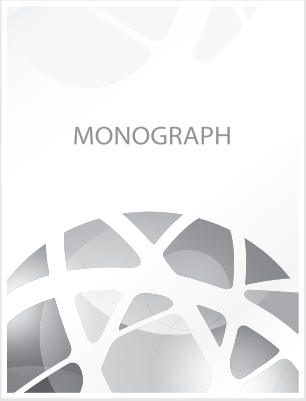
Владимирова, К. (2020). Икономика и семейство: заетост и развитие на децата и семейството. Равнопоставеност в заетостта и в развитието на децата. София, *Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов“*, 365 с. ISBN 978-619-245-047-2

Vladimirova, K. et al. (2020). MIGRATIONS AND NATIONAL IDENTITY. Sofia, *‘Prof. Marin Drinov’ Publishing House of the BAS*, 365 pages] ISBN 978-619-245-047-2

Коцева, Т., Димитрова, Е, Зографова, Й. (Ред.) (2019). Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България, Том I: Раждаемост и семейна политика. В: ИИНЧ-БАН. С. *Издателство на БАН „Професор Марин Дринов“*. ISBN 978-954-322-958-1 (Print); ISBN 978-954-322-962-8 (Online)

Kotzeva, T., E. Dimitrova, Y. Zografova (Eds). (2019). MEASURES FOR OVERCOMING THE DEMOGRAPHIC CRISIS IN THE REPUBLIC OF BULGARIA, , Volume I: Fertility and Family Policy. Sofia: *"Prof. M. Drinov Acad." Publishing House.* ISBN:978-954-322-958-1 (Print); 978-954-322-962-8 (*Online*)]

Христова, А. (2020). Образователна структура на икономически активното население в България. София, *Изд. „Велес Консулт“*, 327 с. ISBN 978-619-188-385-1

Hristova, A. (2020). THE EDUCATIONAL STRUCTURE OF THE ECONOMICALLY ACTIVE POPULATION IN BULGARIA. Sofia, *'Veles Konsult' Publishing house*, 327 pages, ISBN 978-619-188-385-1

Щерионов, Щ. (2019). Историческа демография на България. София. *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*, 346 с. ISBN 978-954-322-976-5 (Print) / 978-954-322-977-2 (Online)

Shterionov, Sht. (2019). HISTORICAL DEMOGRAPHY OF BULGARIA. Sofia, *"Prof. Marin Drinov" Publishing House of the BAS*, ISBN 978-954-322-976-5 (Print) / 978-954-322-977-2 (Online)

Владимирова, К. и кол. (2019). Миграции и национална идентичност. В: ИИНЧ-БАН. Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България, том III. София, *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*, 526 с.

Vladimirova, K. et al. (2019). MIGRATIONS AND NATIONAL IDENTITY. In: IPHS-BAS. Measures to overcome the demographic crisis in the Republic of Bulgaria, Vol. III. Sofia, *'Prof. Marin Drinov' Publishing House of the BAS*, 505 pages] ISBN 978-954-322-963-5

Цеков, Н. (2018). Селската депопулация в България и Европа след 1945 г.. С., *Издателство „Велес Консулт“*, ISBN : 978-619-188-190-1, 306 с.

Tsekov, N. (2018). Rural depopulation in Bulgaria and Europe after 1945. S., *Veles Consult Publishing House*, ISBN: 978-619-188-190-1, 306 p.

Борисова-Маринова, К. и кол. (2018). Демографско развитие, работна сила и трудови ресурси в България. В: ИИНЧ-БАН. Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България, том IV. София, *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*, 505 с.

Borissova-Marinova, К. et al. (2018). DEMOGRAPHIC DEVELOPMENT, LABOUR FORCE AND LABOUR RESOURCES IN BULGARIA. IN: IPHS-BAS. MEASURES TO OVERCOME THE DEMOGRAPHIC CRISIS IN THE REPUBLIC OF BULGARIA, Vol. IV. Sofia, *'Prof. Marin Drinov' Publishing House of the BAS*, 505 pages] ISBN 978-954-322-964-2

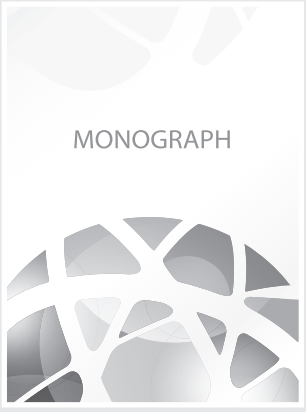
Щерионов, Щ. Д., Пейковска, П. И., Мучинов, В. Е., Ангелова, Д. С., Лилова, К. С. и Александров, М. Д. (2018). Мерки за преодоляване на демографските проблеми в България през периода 1979-1989 г. В: ИИНЧ-БАН. Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България, том VI. София, *Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“*, 398 с., ISBN 978-954-322-968-0

Shterionov, S. D., Peikovska, P. I., Muchinov, V. E., Angelova, D. S., Lillova, K. S. (2018). MEASURES FOR OVERCOMING DEMOGRAPHIC PROBLEMS EXISTING IN BULGARIA DURING THE PERIOD 1879-1989. In: IPHS-BAS. Measures to overcome the demographic crisis in the Republic of Bulgaria, Vol. VI. Sofia, *'Prof. Marin Drinov' Publishing House of the BAS*, 398 pages, ISBN 978-954-322-968-0

Боев, Б. (2018). Любов към науката, любов към народа. Студентските организации и обединения в България (1931-1939). София, *Университетско издателство „Св. Климент Охридски“*, 400 с. ISBN 978-954-074-523-7

Boev, B. (2020). LOVE TO THE SCIENCE, LOVE TO THE PEOPLE: STUDENT ORGANIZATIONS AND UNIONS IN BULGARIA (1931-1939). S., *St. Kliment Ohridski University Press*, 400 pages, ISBN 978-954-074-523-7

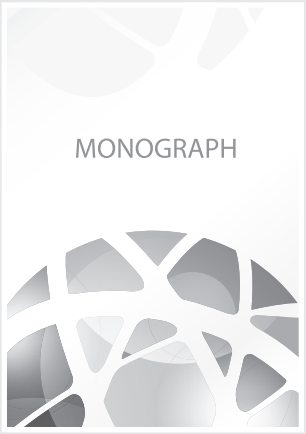
Щерионов, Щ., В. Мучинов. (2017). Гръцкият периодичен печат от XIX век – извор за демографската история на българските земи през Възраждането (на примера на вестник „Анатоликос астир“). София, *Издателство „Регалия–6”*, 566 с., ISBN 978-954-745-275-6

Shterionov, Sht., V. Muchinov. (2017). GREEK PERIODICAL PRESS IN THE 19TH CENTURY – A SOURCE OF DEMOGRAPHIC HISTORY OF THE BULGARIAN LANDS IN THE REVIVAL (FOLLOWING THE EXAMPLE OF THE NEWSPAPER „ANATOLIKOS ASTIR“). Sofia, *‘Regalia–6’ Publishing house*, 566 pages] ISBN 978-954-745-275-6

Щерионов, Щ. (2017). Православието в Созопол. Минало и настояще. София, *Издателство „Регалия – 6“*, 96 с., ISBN 978-954-745-279-4

Shterionov, Sht. (2017). ORTHODOXY IN SOZOPOL. PAST AND PRESENT. Sofia, *‘Regalia–6’ Publishing house*, 96 pages, ISBN 978-954-745-279-4

Ташев, Сп. (2018). Миграционният натиск върху България 2008 – 2017. Проявление и последици, София, с. 235., ISBN 978-619-91061-0-5].

Tashev, Sp. (2018). THE MIGRATION PRESSURE ON BULGARIA 2008 - 2017. MANIFESTATION AND CONSEQUENCES. Sofia, p. 235, ISBN 978-619-91061-0-5

МЕТОДИКИ
METHODOLOGY

Институтът за изследване на населението и човека разполага с авторски адаптирани методики за психологични изследвания.

The Institute for Human and Population Studies has itsown adapted methodologies for psychological research.

MBTI (MYERS-BRIGGS TYPE INDICATOR)

Адаптиран с научна цел от проф. д-р Антоанета Христова

Методът е конструиран от Майерс и Бригс, на основата на теорията на К. Юнг за психологичните типове. Според нея всеки човек използва 4 основни психични функции или процеси (Усещане, Интуиция, Мислене и Преживяване), както и 2 нагласи (Екстраверсия и Интроверсия) за съзнателна ориентация спрямо външния свят. Допълнително са формулирани още 2 нагласи (Съждение и Възприятие), които подпомагат процеса на определяне вътрешната динамика на личностните предпочитания. Екстраверсия – нагласа, която отразява насочеността на вниманието по отношение на външния свят. Интроверсия – нагласа, която е насочена към собствената позиция и личен свят. Усещане – функция, която се отнася до възприемане на наблюдаемото чрез неговата конкретика. Интуиция – възприемане на възможности, смисъл и значения, боравене с хипотези по пътя на инсайта. Мислене – функция, която свързва идеите по пътя на логиката. Преживяване – функция, която се обляга на личните и групови ценности. Тя е по-субективна отколкото мисленето. Съждение – нагласа, която показва коя от ирационалните функции (мислене или преживяване) се използва и се наблюдава във външния свят. Възприятие – нагласа, която показва коя от рационалните функции (усещане или интуиция) се наблюдава във външния свят. Описаните личностни характеристики представляват дихотомни скали, които се измерват чрез 126 твърдения във формат на „форсиран избор". Крайният резултат от прилагането на MBTI е получаване формула на типа, която дава възможност за задълбочена личностна диагностика. Методът се прилага за психологична диагностика и консултиране в областите на семейното и кариерното консултиране, в образованието и във фирменото управление. Обучението е около 4 часа плюс упражнения, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ИНДИКАТОР НА ПРОФЕСИОНАЛЕН СТРЕС НА К. КУПЪР

Адаптиран и модифициран за български условия от доц. д-р Веселина Русинова, доц. д-р Лидия Василева, Соня Жильова - психолог

Методиката е комплексна и включва 6 въпросника, които анализират 7 параметъра на професионалния стрес. Изследват се източници на стрес в организацията; личностни характеристики (поведение тип А и локализация на контрола в труда) и стратегии за справяне със стреса като медиатори на психичното напрежение в работата; удовлетвореност от труда, физическо и психично здраве и някои поведенчески характеристики като ефекти от преживяване на стреса. Всеки един от въпросниците може да се използва и самостоятелно. Те имат висока степен на надеждност. Обучението е около 3 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ТЕСТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ ЛОКАЛИЗАЦИЯТА НА КОНТРОЛА В ПРОФЕСИОНАЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО П. СПЕКТЪР

Модифициран и адаптиран за български условия от доц. д-р Веселина Русинова, доц. д-р Лидия Василева, Соня Жильова - психолог

Чрез теста се диференцират лицата с външна и вътрешна локализация на контрола. Лицата с вътрешна локализация на контрола разчитат на себе си за успех и реализация в работата в по- голяма степен в сравнение с лицата с външна локализация на контрола, които вярват, че въздействието на външните фактори за успеха е определящо. Тестът се използва за откриване на индивидуални разлики, важни за професионалната дейност и има висока степен на надеждност. Обучението е около час и половина, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ТЕСТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ПСИХИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ НА О. МИКШИК

Адаптиран за български условия от доц. д-р Веселина Русинова

Чрез този тест се изследва спецификата на психичното състояние в даден момент. То се анализира чрез 8 елемента: комфорт, активност, реактивност, стрес, депресия, удовлетвореност, угриженост, страх. Тестът може да бъде използван в три варианта: за изследване на психичното състояние в различни периоди у едно лице или за сравнение на три различни лица или групи в определен период от време. Той е с висока степен на надеждност. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ТЕСТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА МОТИВАЦИЯТА ЗА ПОСТИЖЕНИЕ

Автори: доц. д-р Веселина Русинова, Соня Жильова - психолог

Чрез теста се изследва мотивацията за успех: насоченост към планиране и успешен резултат, страх от неуспех, отговорност при изпълнение на дейността, готовност за поемане на риск за постигане на ефективност в работата и живота. Тестът съдържа 33 твърдения, на които се отговаря по 4-степенна скала. Използва се за анализ на степента на мотивация за успех в трудовата дейност в организациите, а така също и за личностна диагностика. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА СТИЛА НА РЪКОВОДСТВО

Автори доц. д-р Веселина Русинова и доц. д-р Лидия Василева

Изследват се 4 стила на ръководство в организациите: административен, производствен, иноваторски и интегративен. Въпросникът представя ситуации във важни за управлението на организациите области. Всяка ситуация предоставя 4 възможни отговора, съответстващи на четирите стила. Въпросникът се адаптира към конкретна организация след запознаване с нейната основна дейност. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

Communicability, sociability, assertiveness, tolerance assessment test

Authors: Assoc. Prof. Veselina Russinova, PhD, Assoc. Prof. Lidiya Vassileva, PhD

The test is used to assess the personality characteristics communicabilty, sociability, assertiveness, tolerance, which are important to the good execution of many professional activities. The methodology may be used for staff selection, evaluation and personal profiling. It consists of 33 statements, rated on a 4-grade scale. The training is about 2 hours, depending on the professional background of the trainees.

ТЕСТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА КОНТАКТНОСТ, ОБЩИТЕЛНОСТ, УБЕДИТЕЛНОСТ, ТОЛЕРАНТНОСТ

Автори: доц. д-р Веселина Русинова, Соня Жильова - психолог

Чрез теста се изследват личностните характеристики контактност, общителност, убедителност и толерантност, които са важни за доброто изпълнение на много професионални дейности. Методиката може да се използва за професионален подбор, оценка на персонала и личностна диагностика. Състои се от 33 твърдения, на които се отговаря по 4-степенна скала. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ТЕСТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЕНЕРГИЧНОСТ, АКТИВНОСТ, РАБОТОСПОСОБНОСТ

Автори: доц. д-р Веселина Русинова, Соня Жильова - психолог

Тестът се състои от 16 твърдения, на които се отговаря по 4-степенна скала, разпределени в две подскали: енергичност, активност и работоспособност. Подскалата "енергичност и активност" включва физическа енергия, активност в определена дейност, бодрост. Подскалата "работоспособност" изследва степента на уморяемост през работния ден, издръжливост на напрегната работа и др. Тестът се използва за диагностика, подбор и оценка на персонала в организациите. Обучението е около час и половина, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ENERGY, ACTIVITY AND PERFORMANCE LEVELS ASSESSMENT TEST

Authors: Assoc. Prof. Veselina Russinova, PhD, Sonya Jiliova - expert

The test consists of 16 statements, rated on a 4-grade scale, divided in two sub-scales: energy and activity and performance. The "energy and activity" subscale assesses the physical energy, activity level during performance of definite activity, alertness. The performance sub-scale assesses fatigue susceptibility, stress

resistance, etc. The test is used for employee profiling, selection and evaluation. The training is about an hour and a half, depending on the professional background of the trainees.

ТЕСТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА АДАПТИВНОСТ И УСТОЙЧИВОСТ НА СТРЕС

Автори: доц. д-р Веселина Русинова, Соня Жильова - психолог

Състои се от 19 твърдения, на които се отговаря по 4-степенна скала и се разпределят в две подскали: адаптивност и устойчивост на стрес. Адаптивността като относително устойчива личностна характеристика включва гъвкавост, лесно приспособяване към хора и нови условия, бързо усвояване на правила и норми. Устойчивостта на стрес се изразява в запазване на спокойствие и успешно справяне с проблеми и трудни ситуации. Тестът се използва за личностна диагностика, подбор и оценка на персонала в организациите. Обучението е около час и половина, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ADAPTABILITY AND STRESS RESISTANCE ASSESSMENT TEST

Authors: Assoc. Prof. Veselina Russinova, PhD, Sonya Jiliova - expert

The test consists of 19 statements, rated on a 4-grade scale, divided in two sub-scales: adaptability and stress resistance. The adaptability, being relatively stable personality feature, includes flexibility, easy adaptation to people and new circumstances, fast assimilation of rules and norms. The stress resistance means being able to remain calm and to deal with problems and difficult situations. The test is used for employee profiling, selection and evaluation. The training is about an hour and a half, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА МОТИВАЦИЯТА ЗА ТРУД

Автор доц. д-р Веселина Русинова

Въпросникът съдържа 18 твърдения с възможност за отговор по 4-степенна скала. Твърденията се отнасят до характеристики на трудовата дейност, които имат значение за личността при избор на нова работа. Обръща се внимание на значението на съдържанието на работата, на заплащането, на сигурността, на възможностите за развитие и др. Въпросникът дава възможност да се оцени подбудителната сила на всяка от представените характеристики за направения избор. Обучението е около час и половина, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

WORK MOTIVATION ASSESSMENT QUESTIONNAIRE

Author: Assoc. Prof. Veselina Russinova, PhD

The test consists of 18 statements, rated on a 4-grade scale. The statements concern various features of work activity, which affect the individual's choice of new job. It takes into consideration the importance of the job specifics, payment, security, opportunities for career development, etc. The questionnaire makes possible the assessment of the role of each feature in the choices the individual makes. The training is about an hour and a half, depending on the professional background of the trainees.

ТЕСТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПЕДАНТИЧНОСТ

Автори: доц. д-р Веселина Русинова, Соня Жильова - психолог

С теста се изследва педантичността като относително трайна характеристика на личността. Тя включва насоченост към детайлно изпълнение на работата, прецизност, последователност, стриктно спазване на правила и др. Тестът се състои от 16 твърдения, на които се отговаря с 4- степенна скала Използва се за личностна диагностика при подбор и оценка на персонал. Обучението е около 1 час, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

PEDANTRY ASSESSMENT TEST

Authors: Assoc. Prof. Veselina Russinova, PhD, Sonya Jiliova - expert

The test helps assess the pedantry as a relatively stable personality feature. Pedantry means focus on detail, preciseness, consistency, strict implementation of the rules, etc. The test consists of 16 statements, rated on a 4-grade scale. The test is used for personality profiling in the process of employee selection and assessment. The training is about an hour, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА АНАЛИЗ НА РАБОТАТА И ОРГАНИЗАЦИЯТА Ѝ

Автори: доц. д-р Веселина Русинова, докторант Пламен Петров, Соня Жильова - психолог

Въпросникът съдържа 86 твърдения с възможност за отговори на 5-степенна скала и е с висока степен на надеждност. Чрез методиката се анализират: съдържанието на работата; планирането, контрола и организацията ѝ; начините за предоставяне на информация; системата за стимулиране и заплащане; условията на работното място; взаимоотношенията; стила н ръководство, както и възможностите за повишаване на квалификацията и професионално развитие. Въпросникът отговаря на европейските стандарти и с него се анализира реалното състояние на различни организации, свързани с извършване на трудова дейност. Обучението е около 3 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

JOB CONTENTS AND ORGANIZATION ASSESSMENT QUESTIONNAIRE

Authors: Assoc. Prof. Veselina Russinova, PhD, Plamen Petrov, PhD student, Sonya Jiliova - expert

The questionnaire contains 86 statements, which may be rated on a 5-grade scale, and features high reliability degree. This methodology is used to analyse: job contents; planning, control and organization; how information is conveyed; the motivation and payment system; the workplace environment; the relationships; the management style as well as the opportunities for career development and increasing employee qualification.

The questionnaire complies with the European standards and it may be used in the analysis of the real situation in different types of work organizations. The training is about 3 hours, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА УДОВЛЕТВОРЕНОСТТА ОТ ОРГАНИЗАЦИЯТА НА РАБОТНОТО МЯСТО

Автори: доц. д-р Веселина Русинова, докторант Пламен Петров, Соня Жильова - психолог

Въпросникът съдържа 54 твърдения с възможност за отговори по 4-степенна скала. Има висока степен на надеждност. Чрез него се изследва степента на удовлетвореност от работата като цяло, от организацията на контрола, планирането и информирането, от системата на стимулиране и заплащане, от възможността за повишаване на квалификацията, от безопасността и физическите условия на работното място, от взаимоотношенията и стила на ръководство. Резултатите от изследването дават възможност да се открият слаби места в организацията на работата, за да се вземат мерки за нейното подобряване. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

QUESTIONNAIRE FOR JOB SATISFACTION ASSESSMENT

Authors: Assoc. Prof. Veselina Russinova, PhD, Plamen Petrov, PhD student, Sonya Jiliova - expert

The questionnaire contains 54 statements, which may be rated on a 4-grade scale. It features high reliability degree. It is used for assessment of the job satisfaction as a whole as well of the satisfaction with different aspects of the job, including control, planning, information, the stimulus and payment packages, the opportunities for qualification improvement, the security and the environment of the workplace, the relationships in the company and the management style. The results from the questionnaire allow for the identification of weaknesses in the work organization and for the adoption of measures for improvement. The training is about 2 hours, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗПРИЕТ СТРЕС ПО КОЕН, КАМАРК И МЕРМЕЛШТЕЙН

Адаптиран и модифициран от проф. Георги Карастоянов и проф. Антоанета Русинова-Христова

Въпросникът измерва степента, в която изследваните лица оценяват събитията в живота си като стресови. Състои се от две части: PS-1, свързана с оценка на непредсказуемостта, неконтролируемостта и претовареността през последния месец. Предполага се, че резултатите от метода отразяват равнището на възприет стрес валидно за период от четири до осем седмици и PS-2, насочена към оценка на същите параметри, приложени към преживяно конкретно стресово събитие. PS-1 се състои от 7 позитивно и 7 негативно формулирани айтема, чиито отговори са представени в 5 степенна скала. PS2 се състои от четири въпроса, посредством които изследваните лица описват конкретно преживяно стресово събитие, след което попълват психологически въпросник за степента на възприет стрес през време на описаното събитие. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

PERCEIVED STRESS ASSESSMENT TEST BASED ON THE COHEN, KAMARCK, MERMELSTEIN SCALE

Modified and adapted by Prof. Georgi Karastoyanov and Prof. Antoaneta Russinova-Hhristova

The questionnaire measures the degree in which the studied individuals evaluate life events as stressful. It consists of two parts: PS-1, measures the degree in which individuals find their life in the last month unpredictable, uncontrollable and overloaded. It is assumed that the results of this methodology reflect the perceived stress levels over a period of four to eight weeks. The second part, PS-2, is focused on assessment of the same parameters, applied to a specific stressful life event. PS-1 includes 7 items with positive formulation and 7 – with negative, with their replies presented in a 5-grade scale. PS-2 consists of four questions, with which the studied individuals describe a specific stressful life event, and afterwards fill in psychological questionnaire regarding the perceived stress degree during the described event. The training is about 2 hours, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА ПРЕДПОЧИТАНИ СТРАТЕГИИ ЗА СПРАВЯНЕ СЪС СТРЕСА ПО КАРВЪР, ШЕЙЕР И ВАЙНТРАУБ

Адаптиран от проф. Георги Карастоянов и проф. Антоанета Русинова-Христова

Въпросникът оценява различни начини, чрез които хората се справят със стреса. Включва 14 скали, всяка от които се състои от четири айтема: активно справяне; планиране; потискане на конкуриращи се активности; въздържане; търсене на инструментална подкрепа; търсене на емоционална подкрепа; позитивно преосмисляне и развитие; отричане или неприемане; примиряване или приемане на станалото; обръщане към религията; фокусиране върху емоциите и изразяването им; поведенческа дезангажираност; психическа дезангажираност; употреба на алкохол или наркотици. Съществува и втори вариант на въпросника, съставен от същите скали, но с тази разлика че айтемите са преформулирани така, че изследваните лица да опишат какво са чувствали и правили по време на конкретна стресова ситуация. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

PREFERRED STRESS COPING STRATEGIES ASSESSMENT QUESTIONNAIRE BASED ON CARVER, SCHEIER AND WEINTRAUB

Modified and adapted by Prof. Georgi Karastoyanov and Prof. Antoaneta Russinova-Hhristova

The questionnaire assesses different strategies the people use to cope with stress. It includes 14 scales, each of which consists of four items: active coping, planning, suppression of competing activities, restraint coping, seeking of instrumental support, seeking of emotional support, positive reinterpretation and development, denial and rejection, acceptance, turning to religion, focus on emotions and their venting, behavioral disengagement, mental disengagement, use of narcotics or alcohol. There is a second version of the questionnaire, restructured in such a way that the studied individuals describe what they felt or did in a specific stressful situation. The training is about 2 hours, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА АФЕКТИВНО ПРОФЕСИОНАЛНО БЛАГОПОЛУЧИЕ

Адаптиран за български условия по скалата на П. Уор (Warr, 1990) от проф. Ергюл Таир

Психичното състояние на служителите е сред ключовите фактори, определящи трудовото им поведение. Качеството на изпълнение, производителността и отсъствията от работа често се детерминират от професионалното благополучие, при което важно значение имат афективните реакции. Методът съдържа 12 айтема, адаптирани за български условия по скалата на П. Уор (Warr, 1990) и оценява както съдържанието, така и интензитета на негативните (тревожност и депресия) и позитивните (комфорт и ентусиазъм) преживявания в работата.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНО ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ

Автор: проф. Ергюл Таир

Съдържа 19 въпроса, проследяващи чрез 4-степенна Ликертова скала самооценката на служителите по отношение на: 1) професионална компетентност и аспирации и 2) професионално изтощение. Професионално компетентният служител се определя като притежаващ психологическите ресурси за справяне с трудностите в работата, докато професионалните аспирации изразяват интерес и отвореност към нови възможности

и предизвикателства в работата. Професионалното изтощение измерва равнището на негативни емоции, умора и изтощение, свързани с работата.

ВЪПРОСНИК ЗА АНГАЖИРАНОСТ В РАБОТАТА

Адаптиран за български условия на основата на Утрехтската скала за ангажираност в работата (UWES – Schaufeli et al., 2006) от проф. Ергюл Таир

Методът е адаптиран за български условия на основата на Утрехтската скала за ангажираност в работата (UWES – Schaufeli et al., 2006). Съдържа 17 твърдения, които се оценяват с помощта на 7 степенна Ликертова скала от 0 "никога" до 6 "винаги". Въпросникът включва три субскали: енергичност; отдаденост и погълнатост. Енергичността се характеризира с психична устойчивост в работата, с желание да се влага време и усилия. Отделеността се изразява чрез усещане за значимост, ентусиазъм, гордост от извършваната работа. Третата димензия на ангажираността е погълнатост и се характеризира с пълна концентрация в работните задачи.

ВЪПРОСНИК ЗА БЪРНАУТ

Аадаптиран за български условия на основата на Копенхагският въпросник за бърнаут (Kristensen et al., 2005) от проф. Ергюл Таир

Методът съдържа 19 твърдения, оценявани с помощта на 5-степенна Ликертова скала от 1 "никога" до 5 "много често". Измерват се три димензии на бърнаут синдрома: 1) лично изтощение или степента на физическа и психологическа умора и изтощение, изпитвано от лицето; 2) бърнаут, свързан с работата или степента на физическо и психологично изтощение, възприемано от лицето, като свързано с неговата работа; 3) бърнаут, свързан с клиенти, като се измерва степента на физическо и психологично изтощение, възприемано като причинено от работата с клиенти, като напр. пациенти, ученици и т.н.

ВЪПРОСНИК ЗА БАЗИСНИ ЦЕННОСТИ

Автор: проф. Ергюл Таир

Методът е разработен в рамките на функционалната теория за ценностите (Goueveia, 2003, 2013) и съдържа 18 специфични ценности или маркери, основаващи се на две широко приети функции: ценностите като насочващи поведението (личностни, централни и социални цели) и като средство за изразяване на потребностите (оцеляване и развитие). За оценка на ценностите се използва 7- степенна Ликертова скала от от 1 „напълно не е важна" до 7 „много е важна за мен" и позволява извеждането на шест базисни ценности (субфункции): съществуване, себеутвърждаване, стимулация, взаимоотношения, надличностни и нормативни ценности. Съществуването предоставя изява на потребностите, свързани с биологично и психологично оцеляване. При себеутвърждаващите ценности фокусът е върху личностните цели и компетентност. Ценности, свързани със стимулация (вълнение) представляват потребността за развитие и изразяват по-скоро лична ориентация, допринасяйки за насърчаване на промяната и иновациите. Ценности, свързани с взаимоотношения също изразяват потребността за развитие, но фокусът е върху социалните цели, като са от съществено значение за регулирането, създаването и поддържането на междуличностните взаимоотношения. Надличностни ценности се фокусират върху конкретни цели, но изразяват и потребността за успех, просперитет и водят до по-добро разбиране и майсторство над физическата и социалната среда. Нормативните ценности представляват потребността от контрол, като се фокусират върху социалните правила и традиционните норми.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ СТИЛА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ ПО ФРАНКЕН

Българска версия разработена от проф. д-р Румяна Божинова, гл.ас. д-р Соня Василева и ас. Трифон Павлов

Методът измерва стила на вземане на решение по отношение проявата на активност/решителност и индивидуална отговорност. Въпросникът съдържа две скали: първата – насочена към диференциране на индивидите в термините на активни/решителни; втората е ориентирана към разграничаване на лица, предпочитащи свободата на избора и личната отговорност. Съдържа 44 айтема и се използва при диагностика, при подбор на кадри за ръководен тип дейност. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

QUESTIONNAIRE FOR THE ASSESSMENT OF THE DECISION-MAKING STYLE BASED ON FRANKEN

The Bulgarian version was developed by Prof. Rumyana Bozhinova, PhD, Associate Professor, Dr. Sonya Vassileva, Research Associate and Trifon Pavlov, Research Associate

The method assesses the decision making style with regards to proactivity / decisiveness and individual responsibility. The questionnaire contains two scales: one focused on individual differentiation in terms of proactivity/ decisiveness, and one focused on the selection of individuals preferring the freedom of choice and the personal responsibility. It contains 44 items and is used in employee profiling in the process of managerial staff selection. The training is about 2 hours, depending on the professional background of the trainees.

ТЕСТ ЗА ИЗУЧАВАНЕ СТРАТЕГИИТЕ НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ НА КАГАН

Приложен в български условия от проф. д-р Румяна Божинова

Тестът идентифицира когнитивния стил импулсивност/рефлексивност като индивидуална особеност активно включена в процеса на избор на алтернатива. На тази основа се определя типа на прилаганата от индивида стратегия на вземане на решение свързана с: а/продължително и прецизно обмисляне на вземаните решения; б/бързо, спонтанно вземане на решение и многократното му коригиране. Използва се за индивидуална диагностика, при подбор на кадри за изпълнителски тип дейност в специфични условия (напр.оператори). Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

TESTS FOR REVEALING THE DECISION-MAKING STRATEGIES BASED ON KAGAN

Bulgarian adaptation Prof. Rumyana Bozhinova, PhD

This test identifies the cognitive style impulsivity / reflection as individual feature, actively involved in the process of choosing an alternative. The type if the preferred decision making strategy is determined based on this grounds in relation with: a) continuous and precise appraisal of the decisions made; b) fast and spontenious decision-making and multiple consequent correction of the choices made. It is used for individual profiling and in the process of selecting staff for specific activities (i.e. operators). The training is about 2 hours, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА НАГЛАСИТЕ КЪМ МЕДИЙНО НАСИЛИЕ

Автор: проф. д-р Румяна Божинова

Методът оценява индивидуалните нагласи към представяното от медиите насилие в трите основни аспекта – когнитивен, афективен и поведенчески. Съдържа 36 айтема и се отговаря по 5- степенна скала. Третира нагласите на индивида към възприемане на информация, филми, програми и др., излъчвани от различни по характер медии. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

QUESTIONNAIRE FOR THE ASSESSMENT OF THE ATTITUDES TO MEDIA REFLECTED VIOLENCE

Author: Prof. Rumyana Bozhinova, PhD

The method is used to assess the individual attitudes towards media coverage of violence in three basic aspects – cognitive, affective and behavioural. It contains 36 items and that need to be rated on a 5-grade scale. It treats individual attitudes towards the perception of information, films, programs, etc., broadcasted by various media. The training is about 2 hours, depending on the professional background of the trainees.

ТЕСТ CF-2A ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ФЛУИДНА ИНТЕЛИГЕНТНОСТ НА Р. Б. КЕТЕЛ

Стандартизиран от доц. д-р Елена Паспаланова и доц. Димитър Щетински. Обучаващ: експерт Калина Попова

Чрез теста се оценява невербалната интелигентност във възрастовия диапазон от 10 до 60 години. Състои се от 44 задачи, групирани в 4 субскали. Изработени са национални норми. Използва се за психодиагностика, професионално ориентиране и подбор в психологичната практика. В процес на адаптация и изграждане на български норми е форма В на теста. Обучението е около 6 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните

CF-2A TEST FOR MEASURING FLUID INTELLIGENCE BASED ON R. B. KETEL

Standardized by Assoc. Prof. Elena Paspalanova, Assoc. Prof. Dimitar Shtetinski, Kalina Popova - expert

The test is used to measure nonverbal intelligence of people aged 10 to 60. It consists of 44 problems, grouped in 4 sub-scales. National norms were set. It is used for psychological diagnostics, professional orientation and selection in psychological practice. The B version is in the process of adaptation and standardization. The training is about 3 hours, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА ОЦЕНКА НА ЛИЧНОСТТА ПО Х. АЙЗЕНК (EPQ)

Българска адаптация от доц. д-р Иван Паспаланов, доц. Димитър Щетински. Обучаващ: Калина Попова - експерт

Оценяват се базисни личностни характеристики: екстраверсия-интроверсия, невротизъм, психотизъм. Изработени са национални норми, диференцирани по пол. Използва се за психодиагностична и консултативна дейност в психологичната практика. Обучението е около 3 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

QUESTIONNAIRE FOR PERSONALITY ASSESSMENT BASED ON H. EYSENCK (EPQ)

Bulgarian adaptation by Assoc. Prof. Ivan Paspalanov, Assoc. Prof., Dimitar Shtetinski, Kalina Popova - expert

The questionnaire is used to assess basic personality features: extraversion – introversion, neurotism, psychotism. National norms were laid out, differentiated by gender. It is utilized mostly for psycho diagnostic and counselling purposes in the psychology practice. The training is about 3 hours, depending on the professional background of the trainees.

ВЪПРОСНИК ЗА ОЦЕНКА НА ТОЛЕРАНТНОСТТА КЪМ НЕОПРЕДЕЛЕНОСТ ПО СКАЛАТА НА Р. НОРТЪН

Българска адаптация на проф. д-р Катя Стойчева, доц. Димитър Щетински, Рина Баждекова - експерт

Чрез въпросника се оценяват индивидуалните различия в начина, по който хората възприемат, интерпретират и реагират на неопределени ситуации. Изработени са български норми в диапазона 15 – 25 години. Използва се в научно-изследователската и практическата работа. Обучението е около 1 час, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

QUESTIONNAIRE FOR THE ASSESSMENT OF TOLERANCE TO AMBIGUITY BASED ON R. NORTON'S SCALE

Bulgarian adaptation by Prof. Kdtya Stoycheva, Assoc. Prof. Dimitar Shtetinski, Rina Badjekova - expert

The questionnaire is used to asses the individual differences in the perception, interpretation and reaction to ambiguous situations. Bulgarian norms were laid out for the 15-25 age range. It is used in scientific research and in practice. The training is about 1 hour, depending on the professional background of the trainees.

ТЕСТОВЕ ЗА ТВОРЧЕСКО МИСЛЕНЕ НА ТОРАНС, ВЕРБАЛНА И ГРАФИЧНА А И Б ФОРМИ

Адаптирани за научни цели от проф. д-р Катя Стойчева

Чрез тестовете се оценяват способностите за творческо мислене. Изведени са български норми за оригиналност на отговорите върху национална извадка на ученици от 1 до 11 клас. Използва се за научно-изследователски цели. Обучението за отделната форма е около 6 часа плюс упражнения, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

CREATIVE THINKING TESTS OF TORRANCE, VERBAL AND FIGURAL A AND B FORM

Standardized by Prof. Katya Stoycheva

This test is used for creative thinking ability assessment. Bulgarian norms were established on answer originality base on the responds of representative sample of 1st to 11th grade students. It is used for scientific research objective. The training is about 4 hours plus exercises, depending on the professional background of the trainees.

БЪЛГАРСКА ФОРМА НА СКАЛАТА ЗА ТВОРЧЕСКА МОТИВАЦИЯ НА ПОЛ ТОРАНС, ВАРИАНТИ ЗА ВЪЗРАСТНИ И ДЕЦА (ТМ–В– 2 И ТМ-Д-2)

Автори: проф. д-р Катя Стойчева, доц. Димитър Щетински, Калина Попова - експерт

Скалата измерва индивидуалните различия в творческата нагласа – вътрешно мотивирана нагласа за експериментиране с идеи, подходи и проблеми и изследване на новото и необичайното с ентусиазъм, енергия и отдаденост. Прилага се при ученици от 5 до 12 клас, студенти и възрастни. Използва се в научно-изследователската и практическата работа. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ПРИВЪРЗАНОСТТА КЪМ ЗНАЧИМИТЕ ДРУГИ (THE EXPERIENCES IN CLOSE RELATIONSHIPS – RELATIONSHIP STRUCTURES QUESTIONNAIRE ECRRS)

Адаптиран с научна цел от гл. ас. д-р Зорница Тоткова

Въпросникът е конструиран от Фрайли и сътрудници през 2011 година (Fraley, R. C., Heffernan, M. E., Vicary, A. M., & Brumbaugh, C. C. (2011) и е разработен на базата на ECR и ECR-R (Brennan, Clark and Shaver, 1998; Fraley, Waller and Brennan, 2000), като айтемите са извлечени чрез факторен анализ на съществуващите инструменти за оценка на привързаността при възрастни. Въпросник е измерва индивидуалните различия в привързаността, обхващайки 4 различни контекста на взаимоотношения, като обединява преживяванията от близките взаимоотношения с двамата родители, последният или настоящият интимен партньор и най-добрият приятел. Въпросникът се състои от 9 айтема, които измерват привързаността във всеки един от четирите домейна, като така айтемите стават общо 36, а оценката е по 5 степенна полярна ликертова скала. Изведени са

две подскали: Избягване, която изразява дискомфорт от близостта и зависимостта от другите и Тревожност, която включва страх от отхвърляне и изоставяне. Обучението е около 2 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ ЕГО СЪСТОЯНИЯ

Адаптиран за български условия на основата на въпросника за личните стилове (Hay, 1996) от проф. Ергюл Таир и гл. ас. д-р Сезгин Бекир. Обучаващ: д-р Сезгин Бекир

Методиката съдържа 25 твърдения, които се оценяват с помощта на 5-степенна Ликертова скала от 1 "Изобщо не е вярно за мен" до 5 "Напълно е вярно за мен". Въпросникът включва пет субскали, измерващи функционалните его състояния: Нормативен Родител, Обгрижващ Родител, Възрастен, Адаптирано дете и Естествено дете. Его състоянието Нормативен Родител се характеризира с проява на поведение, свързано със спазване на общоприетите правила и поставянето на граници. Обгрижващият Родител се свързва с подкрепящо и емпатично поведение спрямо околните хора. Его състоянието Възрастен включва логичното и рационално мислене и способността на личността да разбира своите преживявания и външния свят. Адаптираното дете е свързано с демонстриране на поведение, съобразено със социалните норми и изискванията на другите. Чрез Естественото дете личността изразява спонтанно своите чувства и емоции, проявява стремеж към преживяване на удоволствие. Обучението е около 4 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЖИТЕЙСКИТЕ ПОЗИЦИИ

Автори: проф. Ергюл Таир и гл. ас. д-р Сезгин Бекир. Обучаващ: д-р Сезгин Бекир

Методиката е разработен на базата на теоретичните виждания в транзакционния анализ за същността на базисните житейски позиции и тяхното проявление в поведението на личността, като за основа е ползван модела на Fine и Poggio (Fine, Poggio, 1977). Съставен е от 24 израза, представляващи прилагателни или деепричастия, описващи конкретни личностни характеристики. Всеки един израз се оценява по 5 степенна Ликертова скала – от „изобщо не е вярно за мен"(1) до „напълно вярно за мен"(5). Въпросникът измерва четирите базизисни житейски позиции: „Аз съм добър, другите също", характеризираща личността като общителна, емпатична и приемаща; „Аз съм добър, а другите не са", която изразява властта на личността и е свързана с чувството за собствена важност и възприемане на другите като по-неспособни и с по-ограничени ресурси; „Аз не съм добър, а другите са", която е свързана с преживяване на чувство на непълноценност и трудна адаптация към средата и „Аз не съм добър, другите също не са", която изразява изградената не-

гативната представа за себе си и за другите. Обучението е около 3 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА СУБЕКТИВНОТО УСЕЩАНЕ ЗА КАРИЕРЕН УСПЕХ

Адаптиран за български условия на основата на въпросника за субективното усещане за кариерен успех (Shockley et al., 2015) от проф. Ергюл Таир и гл. ас. д-р Сезгин Бекир. Обучаващ: д-р Сезгин Бекир

Въпросникът съдържа 15 айтема, групирани в 5 скали, по три твърдения във всяка. Скалите, които се използват, измерват: признаване от другите (формално или неформално признание за работата от страна на значими хора); автентичност (насочване на кариерата в съответствие с потребностите и предпочитания на личността); личен живот (постигане на баланс между кариерата и живота на личността извън работното място); растеж и развитие (наличие на израстване в кариерата чрез придобиване на нови знания и умения) и удовлетвореност (преживяване на положителни емоции или чувства към кариерата като цяло). Твърденията се оценяват с помощта на 5-степенна Ликертова скала от 1 "Изобщо не е вярно за мен" до 5 "Напълно е вярно за мен", като се завърши изречението: „Като имам предвид моята професионална реализация като цяло….". Обучението е около 3 часа, в зависимост от професионалната подготовка на обучаваните.

КОМПЛЕКСНА МЕТОДИКА ЗА ПОДБОР И ОЦЕНКА НА РЪКОВОДЕН ПЕРСОНАЛ (ASSESSMENT CENTER)

Авторски колектив: доц. д-р Веселина Русинова, доц. д-р Лидия Василева, специалист Соня Жильова

Методиката се състои от две части. В първата се изследват основните критерии за успешното изпълнение на професионалната дейност на ръководния персонал в конкретната организация. Въз основа на тези критерии се определя системата от методи за психологична оценка на поведението. Във втората част се провежда изследването на включения в него ръководен персонал. Използват се: интервюта, тестове, симулации на критични и често срещани ситуации в ръководната дейност на конкретната организация, самооценъчни методи и експертни оценки. В резултат от изследването могат да бъдат установени силните и слабите страни на ръководители и ръководни екипи с цел

оценка и подобряване на тяхната дейност.

COMPLEX METHODOLOGY FOR MANAGERIAL STAFF SELECTION AND ASSESSMENT (ASSESSMENT CENTER)

Authors: Assoc. Prof. Veselina Russinova, PhD, Assoc. Prof. Lidiya Vassileva, Sonya Jiliova - expert

The methodology consists of two parts. Firstly it studies the criteria essential for the successful execution of the professional activities in the specific organization. The system of methods for psychological assessment of behaviour is drafted based on the established criteria. The second part includes the study of the company's managerial staff. Interviews, tests, simulations of critical and usual situations, self-assessment methods and expert opinions are used. As a result, the managers' and manager teams' strengths and weaknesses are established for performance assessment and improvement purposes. The training cost depends on the number of the individuals to be assessed (should be at least 8 people) and the number of trainees (maximum 3 people). Additional negotiation is required. The training in the whole procedure continues about 2 months, with more than 10 methodologies presented. The methodology is reliable and with potiential to be included in future as obligatory in the organization managerial staff assessment.

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ КУРСОВЕ НА ЦО-БАН

SPECIALIZED COURSES - TRAINING CENTER OF BAS

ДЕПАРТАМЕНТ ПСИХОЛОГИЯ

PSYCHOLOGY DEPARTAMENT

ПСИХОЛОГИЯ В ПОЛИТИКАТА ИЛИ ПОЛИТИКАТА КАТО ФУНКЦИЯ ОТ ПСИХОЛОГИЧНОТО
проф. д.н. Антоанета Христова

Курсът предлага теми, които са подбрани с две основни цели: 1. да представи основната рамка на „политическата психология“ като сфера на интердисциплинарно знание; и 2. да задълбочи познанията за някои основни психологични механизми, чрез които може да се интерпретира случващото се в политиката. Политическата психология е ново специализирано знание в системата на обучение на обществените специалности не само у нас, но и в страните, където това знание е било създадено и систематизирано най-рано. То съдържа много специфични теории и закономерности, които не се изучават в останалите дисциплини, включващи политиката като обект на изучаване или фактор на влияние. Познанието за възможните посоки на интерпретиране на наблюдаваните обществени явления, би направило бъдещите специалисти в сферата на обществените науки по-внимателни и прецизни в разбирането и търсенето на обяснителни механизми в собствената им практика. Темите включват проблеми от формиране и управление на нагласи до изучаване личността на лидера в политиката. Докторантският курс е насочен към психолози, социолози, политолози, философи и други специалисти от сферата на обществените науки.

PSYCHOLOGY IN THE POLITICS OR THE POLITICS AS A FUNCTION OF THE PSYCHOLOGICAL
Prof. Antoinetta Hristova, DSc, PhD

The selected topics in the course „Psychology in the politics or the politics as a function of the psychological“ have two basic aims: 1. to present the general theoretical frame of political psychology as interdisciplinary field of knowledge; and 2. to extend learning about some psychological mechanisms related to the interpretations on political events. Political psychology is a new, more specified knowledge in the educational system for social sciences not only in our country, but and in the countries where this knowledge is created and systematized earlier. It involves a lot of specific theories and relations not presented in the disciplines studying politics. The knowledge of psychological points of interpretation helps to be more precise in understanding of explanation mechanisms in own practice for PhD students. The topics are ranged over a large number of problems starting from political leadership, across – attitude management, to psychology of terrorism. The course is referring to PhD students in psychology, political science, philosophy, sociology and other social sciences.

АКАДЕМИЧНО ПИСАНЕ
проф. д-р Катя Стойчева

Курсът си поставя за цел развитие на уменията за писане и представяне на резултатите от теоретични анализи и емпирични изследвания у докторантите, които да ги подпомогнат в създаването на различни научни продукти (дисертационен труд, статии). Курсът в обем 30 академични часа включва лекции, дискусии, работа в група и практически занимания. Темите включват: Организация на научния материал, обобщаване на предишни изследвания, представяне на емпирични изследвания, коментар и интерпретация на емпирични данни, анализ на теории и данни в поведенческите и социални науки; Език и стил в научния текст; принципи на доброто писане; качества на текста (изречение, абзац, глава). Упражненията на студентите включват: Формулиране на

ACADEMIC WRITING
Prof. Katya Stoycheva, PhD

This course aims at developing the writing skills of doctoral students in their preparation for a successful completion of their studies. The focus is on offering understanding (writing as an important part of science; what makes the scientific writing more effective) and learning (strategies of effective scientific communication). Students will be able to practice various techniques and skills in writing about their own work. The topics will discuss the organization of the material in review and research papers, the structure of a dissertation, presentation and interpretation of empirical results, style and format in reporting research, the qualities of good academic writing.

темата на тяхната работа в два реда (заглавие);
Изготвяне на резюме на научна статия (в обем до половин страница) и на схема на теоретичен модел на изследване; Правене на съдържание на разработката им (теоретичен обзор и постановка на изследването или цялостната дисертация, в зависимост от етапа на обучението на докторанта);
Написване на обобщение на разработката (до 2 страници). В провеждането на курса ще участва и Мая Конова, редактор на списание „Психологични изследвания“ и списание „Население“.

ЛОГИКА НА ОСНОВНИТЕ СТАТИСТИЧЕСКИ МЕТОДИ, ИЗПОЛЗВАНИ В ПОВЕДЕНЧЕСКИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ

доц. Георги Петков

Целта на курса е да запознае студентите с базовите логически конструкции, използвани от статистиката в поведенческите и социалните науки. Темите, разглеждани в него са на границата между статистиката и философията, като основните въпроси, с които се занимава, са статистически, но не са как и какво, а са защо. Първата част е посветена на четири основни понятия, съответно средно, дисперсия, корелация и взаимодействие. Втората част покрива базовия материал по статистика, базиран на логиката за проверка на хипотези, преподаван в университетските програми от поведенческите и социалните науки, съответно t-тест, дисперсионен анализ, регресионен анализ и непараметрични тестове. Третата част се доближава до хоризонта на възможностите на статистиката и в нея се разискват ограниченията (както теоретични, така и чисто практически) пред нея, някои критики и съвременни дискусионни и разделителни дилеми. Разглеждат се съответно грешки при практическата статистическа проверка на хипотези, бейсианските възгледи, тежките изчислителни модели за машинно обучение и свръх-сложността.

LOGIC OF THE BASIC STATISTICAL METHODS USED IN THE BEHAVIORAL AND SOCIAL SCIENCES

Assoc. Prof. Georgi Petkov, PhD

The aim of the course is to introduce students with the basic logical constructions used by statistics in the behavioral and social sciences. The topics covered are on the border between statistics and philosophy. The main issues are statistical, but the main questions are not how and what, but why.

The first part is devoted to four main concepts, respectively mean, variance, correlation and interaction. The second part presents the logic for testing hypotheses, covering the basic material taught in university programs in behavioral and social sciences. The lectures are about t-test, analysis of variance, linear regression and $\chi 2$ based tests, respectively. The third part approaches the horizon of the possibilities of statistics and discusses the limitations (both theoretical and practical) in front of it, some criticisms and contemporary discussion and dilemmas. Mistakes in the practical statistical testing of hypotheses, Bayesian view, heavy computational models for machine learning, and over-complexity are considered, respectively.

ИНДИВИДУАЛНИ РАЗЛИЧИЯ НА РАБОТНОТО МЯСТО

проф. д.н. Ергюл Таир

Целта на курса е да представи в теоретичен и приложен план ролята на индивидуалните различия в трудовото поведение. Курсът е систематизиран в няколко основни области. В първата част се проследява същността, основните изследователски насоки и методите за изследване на индивидуалните различия. Втората част акцентира върху различни теоретични направления, които очертават оригинални разбирания за структурата на личността. Проследяват се класически и съвременни теории, включващи биологична, социална, когнитивна и диспозиционна перспектива към личността. Специално внимание се отделя на съвременните изследвания, които предоставят доказателства за ролята на личностни-

INDIVIDUAL DIFFERENCES AT WORKPLACE

Prof. Ergyul Tair, DSc, PhD

The course is aimed at getting acquainted with theoretical approaches and implications of individual differences at workplace. Main topics in the course: 1) Basic theoretical and metodolocical isues in studying individual differences; 2) Classical and modern theories, including biological, social, cognitive and dispositional perspective on the personality, as special attention is paid to results from contemporary research providing evidence for the role of personality traits, cognitive abilities, and emotional intelligence in job performance and overall behavior in the workplace. The last part presents and analyze the results of Bulgarian research, revealing effects of personality traits, individual and organizational factors on counterproductive work behavior, burnout, work engagement and affective job

те черти, познавателните и емоционалните способности в изпълнението и цялостното поведение на работното място. В последната част се представят резултати от български изследвания, разкриващи ролята на личностните и организационните фактори за контрапродуктивното поведение, професионалното изтощение, ангажираността и афективното професионално благополучие. Докторантският курс е насочен към психолози, социолози, икономисти и други специалисти от сферата на обществените науки.

ЛИЧНОСТ, БЛАГОПОЛУЧИЕ И ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ

проф. д.н. Ергюл Таир

Съдържанието на курса е систематизирано върху основните направления в психология на личността, като акцент е поставен върху съвременните биологични, когнитивни и диспозиционни модели. Основната част на курса акцентира върху различни модели, които очертават оригинални разбирания за структурата на личността, наред с методите за тяхното измерване. Специално внимание се отделя на съвременните изследвания, които предоставят доказателства за ролята на личностните характеристики в обучението и работата, по отношение на субективното благополучие и психичното здраве. Докторантският курс е насочен към психолози, социолози и други специалисти от сферата на обществените науки.

well-being. The course is referring to PhD students in psychology, sociology, economics and other social sciences.

PERSONALITY, WELL-BEING AND MENTAL HEALTH

Prof. Ergyul Tair, DSc, PhD

The content of the course is systematized on the main directions in personality psychology, with an emphasis on modern biological, cognitive and dispositional models. The main part of the course focuses on different models that outline original understandings of personality structure, along with methods for measuring them. Special attention is paid to contemporary research, which provides evidence of the role of personal characteristics in education and work, on subjective well-being and mental health.

The course is referring to PhD students in psychology, sociology, economics and other social sciences.

ДЕПАРТАМЕНТ ДЕМОГРАФИЯ

КОЛИЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ В СОЦИАЛНО-ДЕМОГРАФСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

доц. д-р Елица Димитрова

Целта на курса е да запознае докторантите с основните стъпки при провеждането на емпирично социологическо изследване (ЕСИ). Основен акцент ще бъде поставен върху разработването на проект за количествено ЕСИ; въпросници за количествени ЕСИ; избор на методика на регистрация; конструиране на извадки при количествените ЕСИ.

КАЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ В СОЦИАЛНО-ДЕМОГРАФСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Доц. д-р Елица Димитрова

Целта на курса е да запознае докторантите с основните стъпки при провеждането на емпирично социологическо изследване (ЕСИ). Основен акцент ще бъде поставен върху разработването на проект за ЕСИ, в който се прилагат качествени методи; инструментариум за качествени ЕСИ; избор на мето-

DEMOGRAPHY DEPARTMENT

QUANTITATIVE METHODS IN SOCIAL SCIENCES

Assoc. Prof. Elitsa Dimitrova, PhD

The aim of the course is to introduce the main principles of quantitative research methods in social sciences. The focus is put on the development of a research project for a quantitative study; preparation of structured questionnaire; sample design and methods for data collection in the field of quantitative methodology of social sciences.

QUALITATIVE METHODS IN SOCIAL SCIENCES

Assoc. Prof. Elitsa Dimitrova, PhD

The aim of the course is to introduce the main principles of qualitative research methods in social sciences with an emphasis on in-depth interviews, focus groups, participant observation and content analysis. The focus is put on the development of a research project for a qualitative study; preparation of guideline/ protocol for observation; sample design and methods of data

дика на събиране на данни; конструиране на извадки при качествени ЕСИ.

ТЕОРИИ ЗА РАСИТЕ, ЕТНИЧНОСТТА И НАЦИОНАЛИЗМА

проф. д-р Илона Томова

Курсът е насочен към запознаване с основните теории, научни парадигми, изследователска методология и полета на изследване на расите, етничността и национализма като основни компоненти на индивидуалната и груповата идентичност на населението в епохата на модерността и пост-модерността, които притежават мощен потенциал за мобилизиране на огромни маси за политическо действие като политическа идеология, изградена около културна доктрина; като политическо движение за конструиране, укрепване и съхранение на териториални политически цялости (национална държава или културна автономия) и за извоюване на по-добри перспективи за социално-икономическо развитие на отделните расови или етнически общности.

Основни специалности, към които е насочен лекционния курс: за всички специалности от обществените науки.

РАСА, ЕТНИЧНОСТ И СОЦИАЛНИ НЕРАВЕНСТВА. РОЛЯТА НА ЕТНИЧНОСТТА И РЕЛИГИЯТА ЗА СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ В „НАЦИОНАЛИЗИРАЩИТЕ НАЦИОНАЛНИ ДЪРЖАВИ“

проф. д-р Илона Томова

Курсът стартира с концептуализация на етничността, нацията, расата, „национализиращата национална държава“. Разглежда се ролята на расата, етничността и религията за социалното изключване. Анализира се влиянието на социалните политики върху социалното неравенство и социалното изключване на големите малцинствени общности и имигрантите в редица европейски държави и конкретно – в България. Специално внимание се отделя на ролята на образователната система, достъпа до пазара на труда, разликата във възнагражденията, достъпа до здравни и други социални услуги, както и на пространствената сегрегация на малцинствата за социалното им изключване. Основни специалности, към които е насочен лекционния курс: за всички специалности от обществените науки.

ЕТНИЧЕСКО И КУЛТУРНО МНОГООБРАЗИЕ НА БАЛКАНИТЕ И В БЪЛГАРИЯ

проф. д-р Илона Томова

Целта на курса е запознаването на студентите с етническото, религиозното и езиковото мнгообразие на Балканите и конкретно в България като едно от богатствата на региона. Изследват се моделите за

collection in the field of qualitative methodology of social sciences.

THEORIES ON RACE, ETHNICITY AND NATIONALISM

Prof. Ilona Tomova, PhD

The course is aimed at getting acquainted with basic theories and scientific paradigms, research methodology and research fields of race, ethnicity and nationalism as essential components of individual and group identity of the population in the age of modernity and post-modernity. Main focus is on the contemporary basic theories and paradigms in conceptualization of race, ethnicity and nationalism today as a significant part of group and personal identity and social stratification, but also on their potential to mobilize huge masses for political action as a political ideology built around cultural doctrine; as a political movement for the construction, strengthening and preservation of territorial political entities (state or national cultural autonomy) and to win better prospects for socio-economic development of different racial or ethnic groups. Key specialties targeted by lectures: for all disciplines of social sciences.

RACE, ETHNICITY AND SOCIAL INEQUALITIES. ROLE OF ETHNICITY AND RELIGION FOR SOCIAL EXCLUSION IN THE ‘NATIONALISING NATIONAL STATES’

Prof. Ilona Tomova, PhD

The course is aimed at getting acquainted with basic theories and scientific paradigms, research methodology and research fields of race, ethnicity and nationalism as essential components of individual and group identity of the population in the age of modernity and post-modernity. Main focus is on the contemporary basic theories and paradigms in conceptualization of race, ethnicity and nationalism today as a significant part of group and personal identity and social stratification, but also on their potential to mobilize huge masses for political action as a political ideology built around cultural doctrine; as a political movement for the construction, strengthening and preservation of territorial political entities (state or national cultural autonomy) and to win better prospects for socio-economic development of different racial or ethnic groups. Key specialties targeted by lectures: for all disciplines of social sciences.

ETHNIC AND CULTURAL VARIETY IN THE BALKANS AND IN BULGARIA

Prof. Ilona Tomova, PhD

This course’ objective is to present the ethnic, religious and linguistic variety in the Balkans (and Bulgaria) as a special region’s wealth. The region’s specific models of ethnic and religious co-existence and tolerance are

съвместно съжителство и търпимост, които са характерни за населението на този регион, както и ролята на културните различия за социалната стратификация, социалните неравенства, социалното изключване и конфликтите на Балканите и в България.

studied, but also the role of the cultural differences for the social stratification and inequalities, conflicts and social exclusion. The course includes 10 themes to be presented in 30 teaching hours.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧНИ ОСНОВИ НА ИСТОРИЧЕСКАТА ДЕМОГРАФИЯ

проф. д.ист.н Щелиян Д. Щерионов, доц. д-р Венцислав Мучинов

Целта на курса е да се запознае аудиторията с общотеоретичните проблеми, свързани с развитието на историческата демография като научно-учебна дисциплина, с нейната изворова база, с методологията ? и пр. В курса са представени най-значимите съвременни концепции и школи в областта на историко-демографското познание и е разкрито нивото на неговото развитие в рамките на българската историческа наука.

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF HISTORICAL DEMOGRAPHY

Prof. Shtelian Shterionov, Dr of Historical Sciences, Assoc. Prof. Ventsislav Muchinov, PhD

This course' objective is to present the main theoretical problems in the development of historical demography, its source base and methodology. The course presents the most important modern concepts and trends in the historical and demographic knowledge. The level of its development in the Bulgarian historical science is revealed.

ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО

проф. д.ист.н Щелиян Д. Щерионов, доц. д-р Венцислав Мучинов

Целта на курса е да се направи детайлен анализ на демографското състояние на българските земи през Възраждането. Всяка отделна тема в курса се изгражда около ядрото на базисен за демографското развитие на изследваното население проблем, като представя най-общо и различните, асоциирани с него явления. В общата рамка подбраните теми дават възможност да се открояят специфичните за населението, обитаващо българските земи през Възраждането, посоки на демографско, а същевременно и на социално-политическо и културно-историческо развитие.

DEMOGRAPHIC DEVELOPMENT OF THE BULGARIAN LANDS DURING THE REVIVAL

Prof. Shtelian Shterionov, Dr of Historical Sciences, Assoc. Prof. Ventsislav Muchinov, PhD

This course' objective is to analyze in details the demographic situation of the Bulgarian lands during the National Revival. Each topic discusses basic problems of the demographic development in the Bulgarian lands. The specific trends in the demographic, socio-political and cultural development of the population are revealed.

МИГРАЦИИТЕ В БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО

проф. д.ист.н Щелиян Д. Щерионов, доц. д-р Венцислав Мучинов

В курса ще се проследят същността и основните тенденции на миграционните движения, осъществявани от населението, обитаващо българските земи през XVIII–XIX в.; факторите, които обуславят развитието на миграциите; тяхната пространствена насоченост; влиянието на миграционните политики, осъществявани в посоченото географско пространство и спрямо изследваното население и пр.

MIGRATIONS IN THE BULGARIAN LANDS DURING THE REVIVAL

Prof. Shtelian Shterionov, Dr of Historical Sciences, Assoc. Prof. Ventsislav Muchinov, PhD

This course' objective is to explore the main trends of migration movements of the population in the Bulgarian lands in the 18th – 19th centuries; the main factors in the development of the migrations; their directions; the impact of migration policies, etc.

ЕКСПЕРТНИ ДОКЛАДИ
ЗА МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИ

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
1	Стойчев, Любомир	Доклад по писмена заявка	Summary report for the EC on implications of COVID-19 on Roma and Travellers communities.	European Commission	2020
2	Стойчев, Любомир	Доклад по писмена заявка	Analysis of 'good practice' case studies concerning COVID-19 responses at national, regional or local level.	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
3	Стойчев, Любомир	Доклад по писмена заявка	Comparative report on implications of COVID-19 on Roma and Travellers communities (50 pages), executive summary and Annexes.	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
4	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	„Риск от бедност, социално изключване и нарушаване на човешките права на населението от ромски произход“	Агенцията на ЕС за основните права, Център за изследване на демокрацията	2021
5	Стойчев, Любомир	Доклад по писмена заявка	„Риск от бедност, социално изключване и нарушаване на човешките права на населението от ромски произход“	Агенцията на ЕС за основните права, Център за изследване на демокрацията	2021
6	Димитрова, Елица	Доклад по писмена заявка	Екип, изготвил Доклад относно "HR Excellence in Research": Проф. Й. Зографова, Доц. Е. Димитрова, Проф. Т. Коцева, В. Русева, гл.ас. П. Митева, гл.ас. Е. Маркова, Докт. В. Долмова, Е. Йоцова	Европейска Комисия	2022

ЕКСПЕРТНИ ДОКЛАДИ
ЗА ДЪРЖАВНИ И ОБЩИНСКИ ОРГАНИ И ИНСТИТУЦИИ

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
1	Щерионов, Щелиян Димитров	Доклад по писмена заявка	Експертен доклад във връзка с обучението по ДП „История на България (историческа демография)“	НАОА	2022
2	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Предложения на ИИНЧ за включване в План за 2022 г. за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие	МТСП	2022
3	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложенията на ИИНЧ-БАН за включване в Отчет за 2021 г. по изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие	МТСП	2022
4	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложенията на ИИНЧ-БАН за включване в Отчет по План за 2021-2022 г. за изпълнение на Националната стратегия за активен живот на възрастните хора в България (2019-2030 г.)	МТСП	2022

ЕКСПЕРТНИ СТАНОВИЩА
ЗА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА, ЗАКОНОДАТЕЛНАТА, СЪДЕБНАТА И МЕСТНА ВЛАСТ

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
1	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Предложения на ИИНЧ-БАН за План за 2020 г. за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението на Република България	Междуведомствена работна група по демографска политика, доходи и жизнено равнище към министъра на труда и социалната политика	2020
2	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Предложения на ИИНЧ-БАН по Отчет за 2019 г. за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението на Република България	Междуведомствена работна група по демографска политика, доходи и жизнено равнище към министъра на труда и социалната политика	2020
3	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Предложения на ИИНЧ за включване в т. 1.9. Други мерки с демографска насоченост от Плана за действие по Националното тристранно споразумение от 17.06.2020	Междуведомствена работна група по демографска политика, доходи и жизнено равнище към министъра на труда и социалната политика	2020
4	Черкезова, Стоянка	Консултация	Участие в онлайн дискусионен форум на 30.07.2020 „Демографските предизвикателства и последиците от КРИЗАТА с COVID-19 - „Възможности за действие“	МТСП, Дирекция „Жизнено равнище и демографска политика“	2020
5	Черкезова, Стоянка	Становище	Предложения за относно подобряване на ситуацията на възрастните хора в епидемична обстановка от COVID - 19	МТСП, Дирекция „Жизнено равнище и демографска политика“	2020

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
6	Черкезова, Стоянка	Становище	ПРЕДЛОЖЕНИЯ относно Preliminary Report of thé Director-General on thé first draft UNESCO Recommendation on Open Science	МОН	2020
7	Черкезова, Стоянка	Консултация	Оценка и актуализиране на Стратегията за демографско развитие в регионална перспектива	МТСП, Дирекция „Жизнено равнище и демографска политика“	2021
8	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложенията на ИИНЧ-БАН за включване в План за 2021-2022 г. по изпълнение на Националната стратегия за активен живот на възрастните хора в България (2019-2030 г.)	МТСП	2021
9	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложенията на ИИНЧ-БАН за включване в Отчет на дейности и мерки за 2019-2020 г. по изпълнение на Националната стратегия за активен живот на възрастните хора в България (2019-2030 г.)	МТСП	2021
10	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с с предложения на ИИНЧ за включване в План за 2021 г. за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие	МТСП	2021
11	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложения на ИИНЧ за включване в Отчет за 2020 г. по изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие	МТСП	2021

ЕКСПЕРТИЗИ В ПОМОЩ НА ИНСТИТУЦИИ

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
1	Томова, Илона Иванова	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 1 „Списък на членовете на домакинството“	НСИ, FRA	2020
2	Томова, Илона Иванова	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 2 „Характеристика на жилището“	НСИ, FRA	2020
3	Томова, Илона Иванова	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 3 „Индивидуален въпросник“	НСИ, FRA	2020
4	Томова, Илона Иванова	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 4 „Дискриминация и права“	НСИ, FRA	2020
5	Томова, Илона Иванова	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 5 „Тормоз“	НСИ, FRA	2020
6	Томова, Илона Иванова	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 6 „Насилие“	НСИ, FRA	2020
7	Томова, Илона Иванова	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 7 „Въпросник за деца“	НСИ, FRA	2020
8	Стойчев, Любомир	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 1 „Списък на членовете на домакинството“	НСИ, FRA	2020
9	Стойчев, Любомир	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 2 „Характеристика на жилището“	НСИ, FRA	2020
10	Стойчев, Любомир	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 3 „Индивидуален въпросник“	НСИ, FRA	2020

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
11	Стойчев, Любомир	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 4 „Дискриминация и права“	НСИ, FRA	2020
12	Коцева, Татяна	Експертиза	Оценител H2020-MSCA-IF2020	ЕК	2020
13	Стойчев, Любомир	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 5 „Тормоз“	НСИ, FRA	2020
14	Стойчев, Любомир	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 6 „Насилие“	НСИ, FRA	2020
15	Стойчев, Любомир	Становище	Когнитивно тестване на въпросник и изготвяне на становище по раздел 7 „Въпросник за деца“	НСИ, FRA	2020
16	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Възможности за оптимизиране на активното стареене в България в сферата на заетостта	Икономическия и социален съвет на Република България	2020
17	Томова, Илона Иванова	Становище	Proposals for policy priorities to be included in EU Roma EQUIP 2030	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
18	Томова, Илона Иванова	Становище	General assessment and outline of possible gaps in SR31, SR32 and SR33	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
19	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	Comparative report on implications of COVID-19 on Roma and Travellers communities (50 pages), executive summary and Annexes.	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
20	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	Analysis of ‘good practice’ case studies concerning COVID-19 responses at national, regional or local level.	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
21	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	План за интегрирано развитие на община Криводол: Анализ на социално икономическото положение на ромите в община Криводол	Council of Europe and European Commission Programme ROMACT	2020

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
22	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	План за интегрирано развитие на община Велинград: Анализ на социално икономическото положение на ромите в община Велинград.	Council of Europe and European Commission Programme ROMACT	2020
23	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	План за интегрирано развитие на община Благоевград: Анализ на социално икономическото положение на ромите в община Благоевград.	Council of Europe and European Commission Programme ROMACT	2020
24	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	Интегрирани социални, здравни и образователни услуги във Фамилен център.	Община Сунгурларе	2020
25	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	Изкуството като основен метод в ранното детско развитие. Методът „Тинтамареск“.	Община Сунгурларе	2020
26	Димитрова, Елица	Експертиза	Country update - Bulgaria. European Platform for Investing in Children (EPIC).	European Commission	2020
27	Щерионов, Щелиян Димитров	Доклад по писмена заявка	Доклад на Експертната група, във връзка с процедура за програмна акредитация на професионално направление 2.2 ИСТОРИЯ И АРХЕОЛОГИЯ, област на висше образование 2. ХУМАНИТАРНИ НАУКИ в ШУ.	ШУ	2021
28	Рачева, Росица	Доклад по писмена заявка	Интернет-базирани програми за превенция на употребатата на психоактивни вещества	НЦОЗА, Отдел по зависимости	2021
29	Коцева, Татяна	Експертиза	Оценител H2020-MSC-IF 2021	ЕК	2021
30	Черкезова, Стоянка	Консултация	Provision of consultancy services for Project and Expression of Interest preparation for the first call for proposal under INTERREG – VI B of the Danube Programme	община Средец	2022
31	Черкезова, Стоянка	Консултация	Provision of consultancy services for Project and Expression of Interest preparation for the first call for proposal under INTERREG – VI B of the Danube Programme	община Сунгурларе	2022
32	Черкезова, Стоянка	Консултация	Provision of consultancy services for Project and Expression of Interest preparation for the first call for proposal under INTERREG – VI B of the Danube Programme	община Ветово	2022

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
33	Черкезова, Стоянка	Консултация	Provision of consultancy services for Project and Expression of Interest preparation for the first call for proposal under INTERREG – VI B of the Danube Programme	община Раковски	2022
34	Черкезова, Стоянка	Консултация	Provision of consultancy services related to the project preparation for the Human Resources Development Operational Programme BG05SFPR002-2.003 "Future for Children"	община Средец	2022
35	Томова, Илона Иванова	Консултация	Консултации на областни и общински експерти за изработване на общински и областни за равенство, включване и участие на ромите 2022-2030 стратегии	European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)	2022
36	Томова, Илона Иванова	Консултация	Обучение на активисти на РОМАКТ за мониторинг на неравенствата на възможностите на деца от уязвими етнически групи	Council of Europe, Roma and Travellers Team, Project ROMACT	2022

ЕКСПЕРТИЗИ В ПОМОЩ НА ИНСТИТУЦИИ

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
1	Атанасова, Маргарита	Становище	Становище във връзка с актуализиране на стратегии и политики в областта на иновациите в Европейския съюз – Science, Research and Innovation Performance of the	Министерство на образованието и науката	2020
2	Атанасова, Маргарита	Становище	Експертни предложения относно Плана за действие в област „Демография, образование, пазар на труда и трудова миграция“ във връзка с точка 1.9 „Други мерки с демографска насоченост и въздействие“	Министерство на труда и социалната политика	2020
3	Русинова-Христова, Антоанета Георгиева	Изготвяне на документ от стратегическо значение	Закон за психологичната дейност	Дружество на психолозите в България	2020
4	Коцева, Татяна	Експертиза	Оценител. Бележник 2020. Каккъв е средният успех на държавата в грижата за децата.	НМД	2020
5	Щерионов, Щелиян Димитров	Становище	„Силна социална Европа за справедливи промени“ във връзка с прилагането на Европейския стълб за социални права	МТСП	2020
6	Стойчева, Катя	Становище	Становище по текуща дисертация - Member of a PhD Follow-up Committee.	Laboratoire d'Innovation et Numérique pour l'Education (LINE). INSPE de Nice. Université Côte d'Azur.	2020
7	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Предложения на ИИНЧ-БАН за План за 2020 г. за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението на Република България	Междуведомствена работна група по демографска политика, доходи и жизнено равнище към министъра на труда и социалната политика	2020

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
8	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Предложения на ИИНЧ-БАН по Отчет за 2019 г. за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението на Република България	Междуведомствена работна група по демографска политика, доходи и жизнено равнище към министъра на труда и социалната политика	2020
9	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Предложения на ИИНЧ за включване в т. 1.9. Други мерки с демографска насоченост от Плана за действие по Националното тристранно споразумение от 17.06.2020	Междуведомствена работна група по демографска политика, доходи и жизнено равнище към министъра на труда и социалната политика	2020
10	Томова, Илона Иванова	Становище	Относно въздействието и последиците на пандемията от COVID-19 по отношение на ромите и травълърите	European Commission	2020
11	Черкезова, Стоянка	Консултация	Участие в онлайн дискусионен форум на 30.07.2020 „Демографските предизвикателства и последиците от КРИЗАТА с COVID-19 - „Възможности за действие“	МТСП, Дирекция „Жизнено равнище и демографска политика“	2020
12	Стойчев, Любомир	Становище	Становище относно част от доклада на ЕК „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2020. A fair, green and digital Europe“	Министерство на образованието и науката	2020
13	Стойчев, Любомир	Становище	General assessment and outline of possible gaps in SR31, SR32 and SR33.	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
14	Стойчев, Любомир	Доклад по писмена заявка	Summary report for the EC on implications of COVID-19 on Roma and Travellers communities.	European Commission	2020

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
15	Стойчев, Любомир	Становище	Proposals for policy priorities to be included in EU Roma EQUIP 2030.	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
16	Стойчев, Любомир	Доклад по писмена заявка	Analysis of 'good practice' case studies concerning COVID-19 responses at national, regional or local level.	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
17	Стойчев, Любомир	Доклад по писмена заявка	Comparative report on implications of COVID-19 on Roma and Travellers communities (50 pages), executive summary and Annexes.	European Union Agency for Fundamental Rights	2020
18	Бакалова, Диана Иванова	Становище	Предложение за изменения и допълнения на критерии и показатели за оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от институтите на БАН, приети с решение на Общото събрание на Българската ака	БАН	2020
19	Зографова, Йоланда Константинова	Становище	Становище относно "Preliminary Report of the Director-General on the first draft UNESCO Recommendation on OPEN SCIENCE	МОН	2020
20	Зографова, Йоланда Константинова	Становище	Становище по Националния план за възстановяване	МС, МОН и др	2020
21	Стойчев, Любомир	Становище	Становище относно доклада на ЮНЕСКО за Отворена наука "Preliminary Report of the Director-General on the first draft UNESCO Recommendation on Open Science"	Министерство на образованието и науката	2020
22	Димитрова, Елица	Експертиза	Събиране на данни за жените в сферата на науката и висшето образование за доклад 'She figures' на ЕК по поръчка на МОН	МОН/ЕК	2020
23	Черкезова, Стоянка	Становище	Предложения по инструментариума на Преброяване 2021 от страна на Българска академия на науките във връзка с Неприсъствено решение на Централната комисия по преброяване	НСИ	2020

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
24	Черкезова, Стоянка	Становище	Предложения за относно подобряване на ситуацията на възрастните хора в епидемична обстановка от COVID - 19	МТСП, Дирекция „Жизнено равнище и демографска политика“	2020
25	Черкезова, Стоянка	Експертиза	писмено предложение във връзка с Плана за действие по Националното тристранно споразумение	Национален тристранен съвет	2020
26	Черкезова, Стоянка	Становище	ПРЕДЛОЖЕНИЯ относно Preliminary Report of thé Director-General on thé first draft UNESCO Recommendation on Open Science	МОН	2020
27	Томова, Илона Иванова	Консултация	Ситуацията на ромите в България.	Агенция за фундаментални права на ЕС	2021
28	Томова, Илона Иванова	Доклад по писмена заявка	„Риск от бедност, социално изключване и нарушаване на човешките права на населението от ромски произход“	Агенцията на ЕС за основните права, Център за изследване на демокрацията	2021
29	Бакалова, Диана Иванова	Експертиза	Водещ преводач за България за WHO collaborative cross-national survey	HBSC (Health Behaviour in School-Aged Children)	2021
30	Щерионов, Щелиян Димитров	Становище	Становище на Департамент „Демография“ при ИИНЧ към БАН относно Предложение на Норвежката академия на науките и книжнината за изследване и доклад по дългосрочните последици от миграцията	УС БАН	2021
31	Стойчев, Любомир	Консултация	Ситуацията на ромите в България.	Агенция за фундаментални права на ЕС	2021
32	Стойчев, Любомир	Доклад по писмена заявка	„Риск от бедност, социално изключване и нарушаване на човешките права на населението от ромски произход“	Агенцията на ЕС за основните права, Център за изследване на демокрацията	2021
33	Черкезова, Стоянка	Консултация	Оценка и актуализиране на Стратегията за демографско развитие в регионална перспектива	МТСП, Дирекция „Жизнено равнище и демографска политика“	2021

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
34	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложенията на ИИНЧ-БАН за включване в План за 2021-2022 г. по изпълнение на Националната стратегия за активен живот на възрастните хора в България (2019-2030 г.)	МТСП	2021
35	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложенията на ИИНЧ-БАН за включване в Отчет на дейности и мерки за 2019-2020 г. по изпълнение на Националната стратегия за активен живот на възрастните хора в България (2019-2030 г.)	МТСП	2021
36	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с с предложения на ИИНЧ за включване в План за 2021 г. за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие	МТСП	2021
37	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложения на ИИНЧ за включване в Отчет за 2020 г. по изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие	МТСП	2021
38	Коцева, Татяна	Експертиза	оценител НМД. Бележник 2021. Какъв е средния успех на държавата в грижата за децата	НМД	2021
39	Зографова, Йоланда Константинова	Изготвяне на документ от стратегическо значение	Закон за психологичната дейност	Дружество на психолозите	2021
40	Димитрова, Елица	Доклад по писмена заявка	Екип, изготвил Доклад относно "HR Excellence in Research" logo Проф. Й. Зографова, Доц. Е.Димитрова, Проф. Т.Коцева, В. Русева, гл.ас. П.Митева, гл.ас. Е.Маркова, Докт. В.Долмова, Е. Йоцова	Европейска Комисия	2022
41	Щерионов, Щелиян Димитров	Доклад по писмена заявка	Експертен доклад във връзка с обучението по ДП „История на България (историческа демография)“	НАОА	2022

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
42	Черкезова, Стоянка	Консултация	Recommendation on Open Educational Resources - First consultation on the implementation of the 2019 Recommendation on Open Educational Resources	МОН	2022
43	Томова, Илона Иванова	Консултация	Конструиране на социални неравенства в областта на достъпа до образование и здравеопазване на уязвими етнически групи по проект Novel Approaches to Generatin	European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)	2022
44	Томова, Илона Иванова	Изготвяне на документ от стратегическо значение	Областна стратегия Шумен за равенство, включване и участие на ромите 2022-2030	Областна администрация Шумен	2022
45	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Предложения на ИИНЧ за включване в План за 2022 г. за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие	МТСП	2022
46	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложенията на ИИНЧ-БАН за включване в Отчет за 2021 г. по изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие	МТСП	2022
47	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Доклад по писмена заявка	Доклад с предложенията на ИИНЧ-БАН за включване в Отчет по План за 2021-2022 г. за изпълнение на Националната стратегия за активен живот на възрастните хора в България (2019-2030 г.)	МТСП	2022
48	Томова, Илона Иванова	Консултация	Консултации на общински и областни служители Шумен за мониторинг на Стратегия за равенство, включване и участие на ромите 2022-2030	European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)	2022
49	Томова, Илона Иванова	Становище	Анекс I. Отговори на въпросите на Комисията за акредитация на докторската програма по Социология в ИИНЧ-БАН 2015-2021 г. (2022) (22 с.)	- Комисията за акредитация на докторските програми	2022

№	Име	Вид на експертната дейност	Име на експертизата	Към институция	Година
50	Томова, Илона Иванова	Становище	Становище на Института за изследване на населението и човека – БАН за Доклад на Постоянната комисия по Социални и правни науки, сигурност и отбрана по процедура за програмна акредитация на докторска	Постоянната комисия по Социални и правни науки, сигурност и отбрана по процедура за програмна акредитация на докторска програма „Социология”	2022

УЧАСТИЕ В ДЪРЖАВНИ И ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИ

№	Име	Име на експертния орган	Период
1	Щерионов, Щелиян Димитров	Българска музейна камара	1993 - До момента
2	Томова, Илона Иванова	Комисия на МТСП за интеграция на уязвими малцинствени общности	2010 - До момента
3	Лилова, Камелия Славчева	Научна мрежа на EAST	2010 - До момента
4	Русинова-Христова, Антоанета Георгиева	Междуведомствена работна група по демографските въпроси към министъра на труда и социалната политика	2011 - До момента
5	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Council of Advisors of Population Europe	2012 - До момента
6	Димитрова, Елица	Междуведомствена група за мониторинг на изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демо	2013 - До момента
7	Владимирова, Катя Иванова	Съвета на старейшините в УНСС	2013 - До момента
8	Владимирова, Катя Иванова	Комисията по хабилитация на УНСС	2013 - До момента
9	Щерионов, Щелиян Димитров	Комисия за осигуряване на качеството към НАОА	2014 - До момента
10	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Инициатива за глобалното застаряване и правата на старите хора в рамките на Форума Азия-Европа (АС	2014 - До момента
11	Лилова, Камелия Славчева	Научна мрежа на COST	2014 - До момента
12	Стефанова-Бакрачева, Маргарита Ангелова	ВНЕК към ФНИ	2016 - До момента
13	Русинова-Христова, Антоанета Георгиева	Комитет за българите в чужбина към вицепрезидента на РБ	2017 - До момента
14	Русинова-Христова, Антоанета Георгиева	Национален съвет по въпросите на социалното включване към Министерски съвет	2017 - До момента
15	Таир, Ергюл	Междуведомствена работна група към МРРБ за разработване на варианти на нов териториален обхват	2017 - До момента

№	Име	Име на експертния орган	Период
16	Таир, Ергюл	Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет	2017 - До момента
17	Коцева, Татяна	Агенция по заетостта	2017 - До момента
18	Черкезова, Стоянка	Експертна работна група за нова демографска политика към Министерски съвет	2019 - 2021
19	Черкезова, Стоянка	Централна комисия по преброяването	2019 - 2022
20	Борисова-Маринова, Кремена Георгиева	Междуведомствена работна група по демографска политика, доходи и жизнено равнищера на тр	2019 - До момента
21	Томова, Илона Иванова	Експертна работна група за нова демографска политика към МС	2019 - До момента
22	Рачева, Росица	Държавно-обществена консултативна комисия по проблемите на безопасността на движение по пътищата	2019 - До момента
23	Георгиева, Росица	Работна група за изготвяне на Стратегия за развитие на човешките ресурси в социалната сфера към МТСП	2020 - 2020
24	Димитрова, Елица	Национален съвет по въпросите на социалното включване към МС	2020 - До момента

УЧАСТИЕ В НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ СЪВЕТИ, КОМИСИИ И ДРУГИ ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

№	Име	Име на експертния орган	Период
1	Владимирова, Катя Иванова	УС на ДСЖ	1991 - До момента
2	Томова, Илона Иванова	Фондация „Междуетническа инициатива за човешки права“	1993 - До момента
3	Щерионов, Щелиян Димитров	Националната комисия по морска история	2004 - До момента
4	Владимирова, Катя Иванова	УС и п-л на Фондация “Академик Евгени Матеев“	2013 - До момента
5	Стефанова-Бакрачева, Маргарита Ангелова	УС на ДПБ	2015 - До момента
6	Лилова, Камелия Славчева	Външен експерт на COST	2015 - До момента
7	Томова, Илона Иванова	European Commission, FRA (European Union Agency for Fundamental Rights)	2016 - 2022
8	Томова, Илона Иванова	Консултативен съвет към Съвета на Европа и Европейската комисия по програма ROMACT	2018 - 2020
9	Томова, Илона Иванова	European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)	2018 - 2022
10	Томова, Илона Иванова	Council of Europe, Roma and Travellers Team, Project ROMACT, Lot 2	2018 - 2022
11	Томова, Илона Иванова	European Commission and Council of Europe Programme ROMACT	2018 - 2023
12	Лилова, Камелия Славчева	Научна мрежа на IFA	2018 - До момента
13	Георгиева, Росица	Управителен съвет на Дружеството на психолозите в РБългария	2019 - 2020
14	Томова, Илона Иванова	European Commission, FRA (European Union Agency for Fundamental Rights)	2019 - 2022
15	Томова, Илона Иванова	Council of Europe, Roma and Travellers Team, Project ROMACT, Lot 2	2020 - 2022

№	Име	Име на експертния орган	Период
16	Томова, Илона Иванова	Council of Europe, Roma and Travellers Team, Project ROMACT, Lot 2	2020 - 2022
17	Томова, Илона Иванова	Council of Europe, Roma and Travellers Team, Project ROMACT, Lot 3	2020 - 2022
18	Бакалова, Диана Иванова	ДПРБ Член на секция "Социална, политическа и етнопсихология"	2020 - До момента
19	Начева, Илина	Работна група "Оценителна рамка: разработване на оценителна методология за нуждите на СЕО"	2020 - До момента
20	Зографова, Йоланда Константинова	ДПБ Председател на секция "Социална, политическа и етнопсихология"	2020 - До момента
21	Зографова, Йоланда Константинова	Националната присъждаща комисия на EURO PSY сертификати	2021 - До момента
22	Черкезова, Стоянка	Европейски съюз и Съвет на Европа - консултант по програма ROMACT	2022 - До момента

НАУЧНИ МРЕЖИ

№	Име	Обхват	Партньори	Година от-до	Url, Забележка
1	AWSS-L@H-NET.MSU.EDU, Association of Women in Slavic Studies	Международна	Yale University	2001 - 2121	
2	HBSC - Health Behavior in School-aged Children	Международна	49 Eurepean countries, USA, Russia, Canada, Israel	2004 - 2121	www.hbsc.org
3	EUROSPHERE	Международна	Университутът в Берген, Норвегия и научни организации от 15 европейски страни	2007 - 2121	https://eurosphere.w.uib.no/
4	European Association of Population Studies	Международна	EAPS is a non-profit, scientific, professional organization which promotes research on population issues. As an international and interdisciplinary forum for population studies EAPS has a special focus on Europe. EAPS was founded in 1983. EAPS organizes the European Population Conference (EPC) which takes place every two years, as well as other activities.	2007 - 2121	http://www.eaps.nl/
5	EAST - Central and Eastern European Ageing Societies	Международна	Oxford Institute of Population Ageing	2007 - 2121	https://www.ageing.ox.ac.uk/research/regions/east/

№	Име	Обхват	Партньори	Година от-до	Url, Забележка
6	Българска социологическа асоциация	Национална	Българска социологическа асоциация (БСА) е професионална организация с идеална цел, чиито членове осъществяват теоретични и емпирични изследвания, преподавателска и изследователска дейност в областа на социологията в България. Нейните членове са учени, експерти от обществения и частния сектор, докторанти и студенти, които се занимават професионално или имат интереси в областта на социологията и обществените проблеми.	2008 - 2121	http://www.bsa-bg.org/
7	H-Nationalism	Международна	London School of Economics	2010 - 2121	
8	Romani Studies Network	Международна	Gypsy Lore Society	2012 - 2121	
9	EAPS-HMMWG (Health, Morbidity and Mortality Working Group at the European Association for Population Ageing)	Международна	European Association for Population Studies	2012 - 2121	https://eaps.nl/ Работната група стартира през 1991 г. Тя организирала семинари и сесии по методологични и теоретико-приложни проблеми на заболеваемостта и смъртността.
10	FRESSCO	Международна	Експерти от 32 държави от Европа / 28-те държави членки на ЕС и 4 като Швейцария, Норвегия, Ейре, Исландия/	2013 - 2121	http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1098
11	European Alliance Against Depression	Международна	24 научни организации от 19 държави	2014 - 2121	www.eaad.net
12	COST Action IS1402 "Ageism - a multi-national, interdisciplinary perspective"	Международна	Страни участнички: 27 държави от ЕС (без Латвия) плюс Норвегия, Исландия, Швейцария, Сърбия, Македония, Босна и Херцеговина, Албания, Израел и Турция - общо 34 държави. Координатор: Bar Ilan University, Israel	2014 - 2121	http://www.cost.eu/COST_Actions/isch/IS1402 Международна мрежа, финансирана от Европейската комисия.

№	Име	Обхват	Партньори	Година от-до	Url, Забележка
13	Emigration and Immigration on the Balkans in the focus of Political Psychology	Международна	Гърция, Турция, Сърбия, Македония, Косово, Румъния	2015 - 2121	http://www.migrationbalkans.com/
14	COST Action IS1409 Gender and health impacts of policies extending working life in Western countries	Международна	Страни участнички: 23 държави от ЕС (без Латвия, Люксембург, Малта, Словакия, Унгария), плюс Исландия, Швейцария, Албания, Босна и Херцеговина, Сърбия, Израел, САЩ, Нова Зеландия, Австралия и Чили - общо 33 държави. Координатор: NUI Galway, Ireland	2015 - 2121	http://www.cost.eu/COST_Actions/isch/IS1409 Международна мрежа, финансирана от Европейската комисия. 2016 г.: предоставен грант на ИИНЧ за провеждане на Кръгла маса „Джендърни ефекти от политиката за удължаване на трудовия живот в България" (София, 21.04.2016).
15	PRIVMORT	Международна	Cambridge University, Великобритания	2016 - 2121	
16	Transnational Demographic Expert Network (TDEN)	Международна	South-East European Cooperation Process /SEECP/ participants	2017 - 2121	
17	The International Network on Leave Policies and Research (LP&R)	Международна	Над 40 страни	2017 - 2121	
18	International Federation on Ageing (IFA)	Международна	Международна неправителствена оганизация, която обхваща правителствени и неправителствени организации и представители от академичните среди, индустрията и отделни лица в 70 страни, със седалище в Торонто, Канада	2018 - 2121	

№	Име	Обхват	Партньори	Година от-до	Url, Забележка
19	Съвет за сътрудничесво с научната и академичната общност към председателя на Държавна Агенция "Безопасност на движението по пътищата"	Национална	Държавна Агенция "Безопасност на движението по пътищата"	2019 - 2121	
20	International Society for the Study of Creativity and Innovation	Международна	Todd Lubart, President Professor of Psychology, Applied Psychology and Ergonomics Laboratory, University of Paris, France	2020 - 2121	https://issci.online/

АКРЕДИТИРАНИ ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В ИНСТИТУТА ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА ПРИ БАН

Докторска програма	Оценка	Дата на дадена акредитация** / Акредитирана до:	Професионално направление
История на България (Историческа демография)	8,91	18.11.2025 г.	2.2 История и археология
Социология	8,77	21.07.2022 г.**	3.1 Социология, антропология и науки за културата
Обща психология	9,23	03.11.2022 г.**	3.2 Психология
Психология на развитието и образованието	9,20	03.11.2022 г.**	3.2 Психология
Трудова и организационна психология	9,14	03.11.2022 г.**	3.2 Психология
Социална психология	9,28	24.11.2022 г.**	3.2 Психология
Консултативна психология	8,96	24.11.2022 г.**	3.2 Психология
Статистика и демография	8,66	16.12.2024 г.	3.8 Икономика

**Срокът на валидност на акредитацията е до следващата акредитация на ПН, съгласно графика по чл. 81, ал. 2 от ЗВО

НАЦИОНАЛНА ШКОЛА ЗА ДОКТОРАНТИ И МЛАДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ В СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ (2021-2023)

NATIONAL SCHOOL FOR DOCTORAL STUDENTS AND YOUNG RESEARCHERS IN SOCIAL SCIENCES (2021-2023)

доц. д-р Анна Александрова-Караманова
Директор на Школата

Assoc. Prof. Anna Alexandrova-Karamanova, PhD
Director of the School

Началото на Националната школа за докторанти и млади изследователи в социалните науки е поставено през 2001 г. като инициатива на Института по психология при БАН. Първоначално тя е организирана като форум за докторанти и млади изследователи в областта на психологията, но още в третото си издание се провежда в мултидисциплинарен формат. Историята на Школата е пример за мултидисциплинарен подход в образователните и научните дейности и в изграждането на професионални мрежи.

През 2023 г. Националната школа за докторанти и млади изследователи в социалните науки продължава своите традиции, обединявайки теоретичните, методологичните, емпиричните и приложните търсения на докторанти и млади изследователи, работещи в общото изследователско поле на познанието за човека и социалните фактори и процеси.

Школата е отворена за докторанти и млади изследователи в областта на социалните науки като психология, демография, социология, социални дейности, антропология, политически науки, културология, етносоциални изследвания, икономика, управление и администрация, комуникации и медийни изследвания, социално-икономическа география и всички други интердисциплинарни полета на изследване на човека и обществото.

Школата дава възможност за участие с научно съобщение или за участие като слушател.

Програмата й включва и пленарни лекции от утвърдени изследователи върху актуални теми в областта на социалните науки.

The beginning of the National School for Doctoral Students and Young Researchers in Social Sciences was established in 2001 as an initiative of the Institute of Psychology at the Bulgarian Academy of Sciences. It was originally organized as a forum for doctoral students and young researchers in the field of psychology, but since its third edition it has been held in a multidisciplinary format. The history of the School is an example of multidisciplinary approach in educational and scientific activities and in building professional networks.

In 2023, the National School for Doctoral Students and Young Researchers in Social Sciences continues its traditions, uniting theoretical, methodological, empirical, and applied searches of doctoral students and young researchers working in the research field of knowledge about man and social factors and processes.

The school is open to doctoral students and young researchers in the field of social sciences such as psychology, demography, sociology, social work, anthropology, political sciences, cultural studies, ethno-social research, economics, management and administration, communications and media research, socio-economic geography, and all other interdisciplinary fields of the study of man and society.

The school offers the opportunity to participate with a scientific presentation or as a listener.

Its program also includes plenary lectures by established researchers on current topics in the field of social sciences.

30 – 31 май 2023, София

XIV НАЦИОНАЛНА ШКОЛА ЗА ДОКТОРАНТИ И МЛАДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ В СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ

„ПСИХОЛОГИЯ И МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ: 50 ГОДИНИ ПСИХОЛОГИЯ В БАН“

XIV-тата Национална школа за докторанти и млади изследователи в социалните науки е посветена на 50-годишния юбилей на психологията в Българска академия на науките и на изграденото през годините мултидисциплинарно сътрудничество в областта на социалните и други науки.

25-27 май 2022, София

XIII НАЦИОНАЛНА ШКОЛА ЗА ДОКТОРАНТИ И МЛАДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ В СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ

„ПЪТИЩА КЪМ УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ: ПОДХОДИ И ПРИНОСИ НА СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ“

Темата на XIII-то издание на Националната школа за докторанти и млади изследователи в социалните науки беше вдъхновена от Целите за устойчиво развитие, заложени в глобалната Програма за устойчиво развитие до 2030 г. на Организацията на обединените нации и обявяването на 2022 година от ООН за Международна година на фундаменталните науки за устойчиво развитие.

30 – 31 May 2023, Sofia

XIV NATIONAL SCHOOL FOR DOCTORAL STUDENTS AND YOUNG RESEARCHERS IN SOCIAL SCIENCES

“PSYCHOLOGY AND MULTIDISCIPLINARY COLLABORATION IN THE FIELD OF SOCIAL SCIENCES: 50 YEARS OF PSYCHOLOGY AT BAS”

The XIVth National school for doctoral students and young researchers in social sciences is dedicated to the 50th anniversary of psychology in the Bulgarian Academy of Sciences and to the multidisciplinary cooperation built over the years in the field of social and other sciences.

25 - 27 May 2022, Sofia

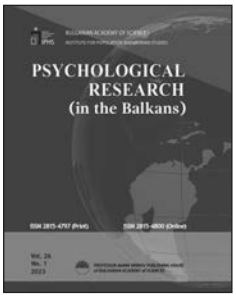
XIII NATIONAL SCHOOL FOR DOCTORAL STUDENTS AND YOUNG RESEARCHERS IN SOCIAL SCIENCES

“ROADS TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT: APPROACHES AND CONTRIBUTIONS OF THE SOCIAL SCIENCES “

The theme of the XIIIth edition of the National school for doctoral students and young researchers in social sciences is inspired by the Sustainable Development Goals set in the global United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development and by the declaration of 2022 by the UN as International Year of Basic Sciences for Sustainable Development.

НАУЧНИ ИЗДАНИЯ В ИИНЧ-БАН

PSYCHOLOGICAL RESEARCH

Editor in Chief
Prof. Antoaneta Hristova, DSc, PhD
a.hristova@iphs.eu

PUBLISHED SINCE (1987-2022)
СП. „ПСИХОЛОГИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“ (PSYCHOLOGICAL RESEARCH)
ISSN 1311-4700 (Print); SSN 2367-4563 (Online)

PUBLISHED SINCE 2023
PSYCHOLOGICAL RESEARCH (IN THE BALKANS)
Scholarly Journal of Psychology
ISSN 2815-4797 (Print); ISSN 2815-4800 (Online)

Print out:
Two issues per year
Issue 1 (January - June)
Issue 2 (July - December)

PUBLISHER
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
Institute for Population and Human Studies
Department of Psychology

EDITORIAL OFFICE
BULGARIA, Acad. Georgi Bonchev St., bld. 6, fl. 5, Sofia 1113,
e-mail: psy_research@abv.bg
https://journalofpsychology.org/index.php/1/index

As of 2023, the Psychological Research (in the Balkans) Journal (PsyRB) provides immediate open access to its content on the principle that making research freely available to the public supports a greater global exchange of knowledge.

„Psychological Research (in the Balkans)“ (PsyRB) is devoted to advancing psychological science by providing an international platform for timely dissemination of important research ideas and findings. The focus of the journal is psychological research in the Balkans. Diverse countries coexist in this region in terms of EU membership and religion: countries with different cultures and customs. The specific problems of studying the psychological and social factors in combination with cross-cultural research will develop the knowledge of the region.

Psychological Research (in the Balkans) (PsyRB) goes beyond its original regional focus to feature high quality articles that address issues that challenging contemporary societies worldwide. It is a general-interest journal that publishes articles demonstrating scientific excellence across the entire spectrum of psychological science, including cognitive, social, developmental, educational, industrial, organizational, and health psychology, as well as cognitive neuroscience, and other related topics. The journal welcomes submissions, including empirical research articles, short reports, reviews, meta-analyses, replications and commentaries.

СПИСАНИЕ„НАСЕЛЕНИЕ“
ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online)
http://nasselenie-review.org
nasselenie_review@abv.bg
Научно списание по демография

NASSELENIE REVIEW
ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online)
http://nasselenie-review.org
nasselenie_review@abv.bg
Scholarly Journal of Demography

Editor in Chief
Prof. Kremena Borissova-Marinova, PhD

Главен редактор
проф. д-р Кремена Борисова-Маринова
kbmar@abv.bg

ИЗДАТЕЛ
Българска академия на науките
Институт за изследване на населението и човека
Департамент Демография

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС БЪЛГАРИЯ
гр. София 1113, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6, ет. 5, стая 512

Издава се от 1983 г.
Списанието излиза 2 пъти годишно:
книжка 1 (януари-юни);
книжка 2 (юли-декември).

PUBLISHER
Bulgarian Academy of Sciences
Institute for Population and Human Studies
Demography Department

EDITORIAL OFFICE
BULGARIA,
Sofia 1113, Acad. GeorgiBonchevSt., Bl. 6, Fl. 5, r. 512

Issued Since 1983
Printout: Two issues per year.
Issue 1 (January-June);
Issue 2 (July-December).

Editor in Chief
Prof. Katya Stoycheva, PhD

Гл. редактор
проф. д-р Катя Стойчева
kstoycheva@iphs.eu

СБОРНИК ДОКЛАДИ НА НАЦИОНАЛНАТА ШКОЛА ЗА ДОКТОРАНТИ И МЛАДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ В СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ
Изданието е включено в Портала за научни онлайн ресурси със свободен достъп ROAD
(https: //road.issn.org/)
http://www.iphs.eu/n/images/jou nals/Papers_1.pdf

ISSN 2683-0868 (Online)
https://iphs.eu/издания/
E-mail: skola-iphs@abv.bg

COLLECTED PAPERS OF THE NATIONAL SCHOOL FOR DOCTORAL STUDENTS AND YOUNG RESEARCHERS IN SOCIAL SCIENCES
ISSN 2683-0868 (Online)
https://iphs.eu/издания/
E-mail: skola-iphs@abv.bg

НАУЧНО ИЗДАНИЕ ПО СОЦИАЛНИ НАУКИ

ИЗДАТЕЛ
Българска академия на науките
Институт за изследване на населението и човека

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
БЪЛГАРИЯ, гр. София 1113, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6, ет. 5, стая 512

Издава се от 2020 г.
Изданието излиза 1 път годишно

SCIENTIFIC EDITION IN SOCIAL SCIENCES

PUBLISHER
Bulgarian Academy of Sciences
Institute for Population and Human Studies

EDITORIAL OFFICE
Acad. Georgi Bonchev St., Bl. 6, Fl. 5, r. 512 Sofia 1113, BULGARIA

Issued Since 2020
It is published once a year

Editor
Maya Konova

Редактор на научните издания
Мая Конова
makkon2@abv.bg

РЕДАКЦИЯ НА НАУЧНИТЕ ИЗДАНИЯ НА ИИНЧ-БАН

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
БЪЛГАРИЯ гр. София 1113, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6, ет. 5, стая 512

EDITORIAL OFFICE
Acad. Georgi Bonchev St., Bl. 6, Fl. 5, r. 512 Sofia 1113, BULGARIA

НАУЧНО-ПОМОЩНО И АДМИНИСТРАТИВНО ЗВЕНО

SCIENTIFIC SUPPORT UNIT and ADMINISTRATIVE DEPARTMENT

